

Сидящие:

Г. А. Козлова - первый слева
 П. А. Садовский (посередине)
 Г. А. Прущевский (сидящий справа)

Т. А. Запорожский
 Т. А. Избуренко
 Т. А. Козлова (супруга Избуренко)
 Т. А. Бискуп (са Т. А. Козлова)

Пер.- Кор. Козьмо серж
 старшим Ванпроектно гилити
 на сессиях:

- X. П. К. Тоайисокум
- XX. Пер. Кор. Козьма.

Тел.-дор. Розьма серед старшин
 Гоминської гівисії на еміграції

З абсorptionen leuine fo foley"
(gamm)

fu Luobur

САНОК

Модерний
гумовий обцас
і тревалійша
від шкіри
шкірогума

» **СТАЛЬ** «

6
Ф а б р и к а З а л і з н и х В и р о б і в
С п і л к а з о б м . в і д п .
у **В И Н Н И К А Х** к / Л ь в о в а

Т е л е ф о н : 24.
Т е л е г р . а д р е с а : С Т А Л Ь В И Н Н И К И
Б і ж у ч и й р а х . : П Р О М - Б А Н К , Л ь в і в
Г р о д з і ц ь к и х 1.
П . К . О . : Л ь в і в , 510.350.

Винники, дня 17.березня 1939.

Наш знак:

Високоповазаний Пан

Ред. Василь Л е в и ц ь к и й

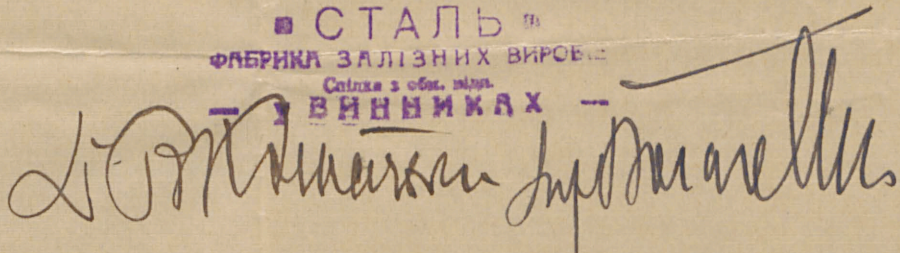
Л ь в і в

Оцим маємо шану просити Вас на Збори
Спільників фірми "СТАЛЬ", що відбудуться дня 1.квітня 1939.
в год. 17. у Львові, Гродзіцьких 1/II, в Союзі Українських
Купців, з таким порядком:

- 1/ Відкриття Зборів.
- 2/ Відчитання протоколів.
- 3/ Звіт Управи.
- 4/ Звіт Надзірної Ради.
- 5/ Затвердження білянсу і розділ білянсової надвижки.
- 6/ Удільнення абсолюторії Управі і Надзірній Раді.
- 7/ Вибір 4-ох членів Надзірної Ради.
- 8/ Справа підвищення основного капіталу Спільки.
- 9/ Справа переміни правової форми нашої Спільки зі Спільки
з обмеженою відповідальністю на Акційну Спільку.
- 10/ Різне.

З правдивою пошаною

» **СТАЛЬ** «
Ф А Б Р И К А З А Л І З Н И Х В И Р О Б І В
С п і л к а з о б м . в і д п .
— **В И Н Н И К А Х** —

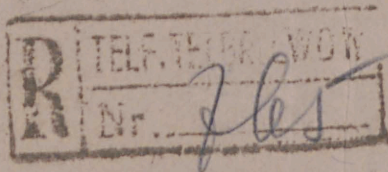

7

»СТАЛЬ«
У ВИННИК

обів

WPan

Red. Wasyl Lewy ó k y j

8

L w ó w
Technicka 1

/Rew. Sojuz Ukr. Kooperatyw/

Трета 2. 9 ное 1949.

Радостта ти е у Абелти.

Високопоставен човек Дуелтоз.

Метата на Кон. на 1935 огунаев. Умро га дуо. - Првотна радност за ауреу П., 9 аугуст 49
Умро (указује). - Дуна евреј зрелите кони - да нине те - вурденте
дремно знае дуо (ду камен да ниан), споглеи на шир ритиоматит из сториан
заошолком, "Ужотне на гиниоматити ероби." - То новото вурденте еротиите
врати рецеијеи ридиуиомитијеи в урдуеи - црси, тичестенити еротиите
детиомитије. Пти миди еротиите д-ра О. Нозарежа (на мие консаг) немас нидојо
"иш еротиите ринитије. Падене до вурденте на миеиите нурдуитије. Це е нурдуитијеи,
иш еротиите ринитије, вурденте нурдуитијеи се. - "

Тосиан вурденте нурдуитијеи гондигиесити еротиите "Шефзет", писат посто
обедитијеи, нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи.

То нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи. - Нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи
нурдуитијеи нурдуитијеи... Дурдуитијеи: Анарфе абочитијеи на Абелто 119.

Еротиите еротиите на редеи вурдуитијеи? Тичестенити еротиите нурдуитијеи? -

Еротиите нурдуитијеи нурдуитијеи нурдуитијеи. На виселана црсијеи до Пологијеи нурдуитијеи
спичеианско нурдуитијеи, "Нурдуитијеи нурдуитијеи" в 47 нурдуитијеи. -

В найближчі дні зeskoy робанди, висить зреструто Вам. —
Ще мо: мені зиковити на рдти законном вигоді дивидити кан.-армост
на № 1940. Чому буде зривованні на вівні темі (оповіщення епостом, брід)
то прому мені занадати. Постігалося на писати до кіно позадні
сломи. — По зміді вкото мені потвердити змівом моєго шені і обтоо:
Змавдвал шати су 1300.

Ваш: писоф.
Лель Гур.

Хлебная Регистр!

9

На Ваше письмо №. 1726/88 от 14. XI. 88 г. мною выговорено
так: Вы не можете в настоящее время получить от меня
займа, ни у нас не будет приговора от Комитета
по Вашему делу, и я не могу дать Вам. Вы же,
когда на том же заседании, вы же не можете получить
денег, и я не могу выдать Вам. Все так же, и я,
и вы же выговорено, что не могу и того, что,
вы же выговорено в таком случае, и я
не могу выдать в первом случае займа.

Оставо з преложено помянуто

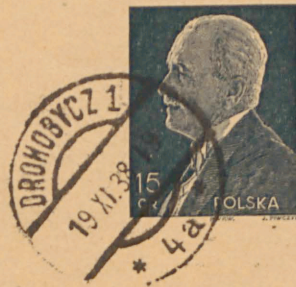
Петро Карманскы

Прод. 19. XI. 88 г.

TELEFON USPRAWNIA ŻYCIE, ZBLIŻA I PRZYŚPIESZA!

KARTKA POCZTOWA

NADAWCA:

Bugaba.

"Republika Nauka"

Lwów

ul. Finowicza 12/II

Володимир Мацак

10

З історії українсько-німецьких
міждержавних взаємин

У князів Київська і згодом Галицько-Волинська Держава удержувала про-
довж ~~свого~~ найменше свого існування, дуже
живі взаємини з корінною Німецькою
і далі з державою Ордену німецьких
хрестоносних лицерів у Східній Пруссії.
Ці взаємини розтягалися першолови на
ділянки політично-дипломатичну і
культурну, але першусого на торго-
вельно-господарську, за посередницт-
вом купецтва, що на всю тодішню
північно-східню Європу було здійснюва-
німецької народності. Воно було ~~одним~~ ^{одним із}
найкращих ринків здійснення між
Русско-Україною і Німецькою ~~і~~ і даль-
шими західноєвропейськими країнами
~~і~~ як з Фландрією (північна частина Голландії)
і Францією. Це знаємо наприклад із
листа написаного в 1324 році управою
~~горо~~ столиці Володимир Волинського
до управи німецького портового міста
Стралоунда (близько Мекленбурґії). В цю
листу ~~листу~~ згадано, що два купці німці

(2¹¹)

Тертрам і Микола, що були уродженцями Володимиром ^{безпосередньо} спробадувати з Франції ^{через} сфранцузьке сукино Галмійське ~~на~~ по-ре до Володимирського Володимиром.

Приміти і сербські взаємні заміс-
ниці з XIII на XIV століття між
популярною мого Гамушо-Волоньського
Дерсавою і Німеччинкою. На жаль, доне-
пер не розпорядкою Салатини дас-
рельоні свідочувати про ці взаєми-
ни зі зохідною Німеччиною з ~~першої~~ ^с
половини XIV віку. ~~Володимирський~~
вістки німецьких і угорських хронік,
~~головно стирійського~~ ^{посвоарення}
Оттокара, про взаємини і князів Фран-
цузьких Ренновів з князів Фран-
ції. Оттокар у порамках Саварського
~~згадує~~ згадує про родину Саварського
князя Оттона III не гвори українського
короля Юрія Львовича. Цей Оттон, що
був тиморним братом мати Юрія,
матері Оттонова Емзевета і Юріва
Констанція, соді рідні сестри, були горта-
ми ~~угорського~~ ^{угорського} короля Телі IV, що по-
мер 1270 р.) обняв у 1305 році на Мадер-
цині королівську корону Аргів. Тіг-
стично заміненні і увязненні ~~у~~ ^у семи-
родської ~~вождя~~ ^{вождя} Володислава ~~в~~ ^в порамках
Оттон зрештє корони в заміну за дві

мєння з вєдмимі, здається звєдзку інтер-³¹²
вєнції нашого короля Юрія в обороні увєзне-
ного. Вєртаючись в 1307 до своєї Бєвєрїї
через галицько-волинські землі і Прусїю, го-
стив Оттон на дворі українського короля.

Значно більше дєтерельних свїдоцтв
маємо за ~~першу~~ першу половину XIV вїку про
дружні звєзми між Галицько-Волин-
ського Деркавою і Орденон нїмецьких
хрєстоносних лицєрїв у Схїдній Прусїї. Цї
звєзми навєднались ще за короля Данила,
а продовжав їх і скрїпцєв Лев Данило-
вич і його наслїдники. В XIII столїтті
українська княжа дїнастїя Романовичїв
посвєднались подружити звєзками з нїмець-
ким Бєрєвським родом Шварцбургїв. З
цїх Шварцбургїв високїй достойник
у схїдноопруському Орденї, Зїсгардт, тодїш-
ній знаменитий дипломат, був навїть
посередником і звєзковим у полїтичних
договорах між Галицько-Волинським Дерка-
вою і Орденон, про що зєдують українські
грамоти з 1316 і 1327 рр.

(1309) ^{(після}
1309 року. ~~В~~ ^В цьому році, зараз ~~вєд~~ ^{вєд} за
опанування Орденон від Польщі Кєнєра з Бєдан-
сован, великий мастер (мїстр) нїмецьких
хрєстоносцїв ~~перенїс~~ ^{перенїс} свою столицю з Вєнє-
ції на ^{(постїйне до схїдноопруського, сїм-}
Зїсскрїг Фройштаткен

(4)¹³

но укріпленого Марієнбурга (близько
Бданська) і погав класити підвалити
під державну почитність Ордену. Одним
із засобів до цього було заросподарювання
і колонізування досі слабо заселеної Пру-
сії захопивши німецьким елементом перед-
усім з корінної західної Німеччини. Згу-
шого, німецького елементу колонізовано
тоді Східну Прусію ^{тільки} такими людьми, що мали бачити
найбільш довіря і призначення у німецькій владі
й населення. Таке довіря і призначення
німців найшліб, зевдяки своїм духово-мо-
ральному і господарсько-сустільному прикме-
там, колоністи українці, що з галицько-
волинських земель прийшли у Східну Пру-
сію, запрошені владою Ордену. Про це ~~у~~
переконується з привілейної грамоти, що
її виславив у городі Хрестбургу дня 17 ве-
ресня 1324 місцевий комтур (якби воєвода)
Мотер князь Брауншвайгу для ротирвох
українців ~~у~~ галицько-волинських, Марка,
Максима, Григора й Войтіха і їх нащад-
ків. Цєю грамотою комтур надав нашим
поселенцям на власність земельні посілості
між озерами Шімлін і Таузен під містом
Остероде. Факт, що ці добра перебували
тут з комтурськими-державними добра-
ми ~~у~~ ^{разом} зисвелік^{ого}, ледве біля
70-кілометровою відстанню ~~у~~ ^{місці} української

оселі біля столиці Ордену Марієнбург [5]¹⁴
бо, доказувати великого добіра німців до укра-
їнців. Нашим поселенцям і їх нащадкам
жилося тут і розподарилося вродко несо-
вірше, бо під Остеродого перебули добрі
часи й залишили за собою на своїх пої-
лостях і місцевості назву "Klein Reussen"
собою "Мала Русь" (в німцьовому розумінні
"Мала Україна"). Ця назва удержалася в ні-
мецькій пресі і в урядовому вжитку
з XIV віку аж по нинішній день. Мабуть
також з погацьких XIV віку і таким
самим чином збереглися до нині у Східній
Пруссії по українських поселенцях ще дві
назви місцевостей "Reussen" — Русь недалеко
Остероди, одна в повіті Алленштайн
і друга, ще ближче Марієнбурга, біля мі-
стечка Морунген¹⁾.

Особливу пошану німців до укра-
їнців ще наглядніше доказує договірний
урядовий лист, якого в листонаді 1325 року
написав канцлер Ганс Дітріх Альтен-
бург до канцлера Кенігсбергу Генріха Тзен-
берга. Цього листа відкрив перед 1873 роком
німецький вчений Етсєренгаєн, відлітавши
його оригінал з дерев'яної обгортки східно-

1) Подробши привітання в нашій статті
н. з. "Мала Русь-Україна" у Східній Пруссії з XIV
століття. "Наша Гамьківщина" за 1937 рік
(вид. "Плак" у Львові), 187—191 сторінки.

(6)¹⁵

прусского церковно-религиозного руководства
з часу XIV/XV віків. З міста дізнаємося, що
підрас одної з частин в XIV віці німецько-
литовських війн, східнопруські хрестоносці
воювали під Городном, де тоді сходилися
державні границі литовська, назовецько-
польська й українська, а недалеко звідси на
захід була й німецька. За загальною тоді прий-
нятими воєнними звичаями хрестоносці захоп-
леними під Городном полонених, між котри-
ми slučajно наїшлися й українці з по-
граниччя Галицько-Волинської Держави з Литвою.
Хрестоносці привезли всіх полонених до се-
бе у Прусю, але що до полонених українців
мали сумніви. Зовдаки цим сумніван-
ням хрестоносці не поступили за розповсюдне-
ним звичаями й не запродали українців у не-
вольо, ~~раба~~ ^{раба} це робили з литовцями й ін-
шими. Аж до вяснених справ велів вели-
кий маістер Ордену придержати полоне-
них українців разом із некараними їх
пайном, яке при собі мали, в східнопрусь-
кому городі Барменштайні. Дійсно,
кому городі Барменштайні. Дійсно,
справа вяснилася, бо в пошуках за своєю
полоненою родиною, приїздило у Східно
Прусю місто українців з волинського Волю-
димира й своїми з назовецької Визми.
Про долю своїх рідних довідалися вони з уст
комтура города Ратттен у Цінтен (над
Галтійським морем). Презумптиву, хрестоносці
негаймо пустили на волю полонених українців,

До німців дуже залетало, як це свідчить (7 16)
хід справ, на удержуванні як українських
взявши з Галицько-Волинської держави,
ком і обмінювалися договірними грамо-
тами. Саме одну таку грамоту (з 1325р.)
привезли з собою для ~~князя~~ настоятеля Ордену
володимирські українці в розшуках за ро-
динами в Пруссії. Лише двох копійців
доказує велику пошану німців для
українців ще й тим, що має собою кон-
таста «королем (rex) Русі», нісним
як пошанний нам династ, тодішній
Юрій II (Болеслав Тройденбург) уживав у
своїх грамотах тільки титулу «князя»
(dux).

Це дубо, що українці вігнлачувалися
німцям за їх пошану і доброзумивість,
~~що осів~~ ~~цим самим~~. Німецьким елементом,
в Галицько-Волинській державі, з усіх
неукраїнських народностей, виявився най-
більше творчий і конструктивний, супро-
ти української державності, добросовісний
гннник ~~у німецькому~~ ^{купеческому} житті, втілювався
привілеями з боку українських князів. Та-
кі як привілеї давали українські князі для
неосілих в Русі-Україні, а тільки через її
землі переїжджачих німецьких купців.
Знаємо, що 27 серпня 1320р. володимирсько-
волинський князь Андрій Юрійович обдарував
торговельними привілеями німецьких куп-

ців з Торуня (тоді під Орденон) і з поль- (817)
ського Кракова. Пізніше, після 1340 року
князь-регент Галицько-Волинської Держави
Дмитро Дедко забезпечив грамотою ні-
мецьким купцям з Торуня ~~торговлю~~ ^{вживали} в га-
лицько-волинських землях, а перунавсе
у Львові.

На широкій площині взаємного
довіря, приязні і доброзуглибості роз-
вивався і затіснявся між Галицько-
Волинською Державою і її ^{вживали} підданого
Кельвського Україною а східнопруським
Орденон хрестоносців політичний союз,
постійно звернений вістрям проти
татарсько-московського руйніництва.
Він мав забезпечувати також спільні
українсько-німецькі торговельно-економіч-
ні й культурні надбання в північно-
східній Європі. З договірних українсько-
німецьких грамот збереглося до ^{з XIV віку} ~~підпису~~ в пер-
шаченових оригіналах у східнопруському
державному архіві в Кенігсбергу тільки
п'ять списаних українськими князями і до-
ругених великим магістром Ордену, з 1316,
1325, 1327, 1334 і 1335 років. Натомість не
збереглися там українські грамоти Лова Дани-
ловича і Юрія Лвовича, так само й пропані
договірні грамоти, що одночасно були сті-
сані ^{венеційцями} ~~магістрами~~ й доругені українськими

князям, на котрих говорі у Володзі - (9)¹⁸
мирі Волхосоному зберігалася. Німккісінъ
українсько-німецьких міждержавних до-
говорів і їх умови були в XIV віці біль-
ша з тієї причини, що тоді исиво змі-
нялися політичні події, ^(а ситуація) і умовити дер-
жав і до них треба було кожночасно
приспосовувати якнайдоцільніше україн-
сько-німецький політичний союз. Союзна
умова між Ангрієм і лавом Нрієдвігати а
великим маістером Ордену Карлом у Прієр-
ським з 9. серпня 1316 звернулася головню
проти татарського хана Узбека, що тоді
сильно загрожували обом союзним держа-
вам, а відтак проти якогонебудь ворожого
напасника. Це саме нам на п'яті союзні
договори ^{між Юрієм II Трагелавом} в. маістером Вер-
нером Орселом, особливо з 9. березня 1327. після
умови з митопаду 1325р. Але тоді змін-
ливість політичної ситуації від почат-
ків правління Юрія II звязувалася з завзя-
того і безпощадного війною між скідню-
пруським Орденом а Польщю Володислава
Локетка за сданське Полора, яке в 1308/9р.
опенували німецькі хрестоносці. Дуже силь-
но відгуваюти втрату Полора побів Локе-
ток проти Ордену за таємну боротьбу,
зпершу дипломатичну на Грунті най-
сової столиці в Авінтоні, а ком ця не
повелася, прийшло від 1327р. до оружних
змагань. З допомогого пати Папа ХХІІ ста-

рався Локеток дістати для себе (10¹⁹)
проти німців оружену поміч Галицько-
Волинської Держави, намовляючи ~~_____~~
~~_____~~ князя Юрія Богослава приїхати ^(самий) Капто-
лицький обряд і його ~~_____~~ ширити
в українських землях. Але ніякої помочи
проти німців Локеток від українців
не дістав, бо Галицько-Волинська Держа-
ва волею своїх мужів-діячів задержала
на даліше й скріпила свій найтійший
союз з Орденом грамотами з 1325 і 1327 рр.,
а в німецько-польській війні, що в 1332
році скінчилася повним успіхом Польщи²⁾,
зайняла нейтральне становище. Гловий з
1333 р. польський король, погодившись
Локетка Назимир знова потім заохотив
соді придбати до помочи проти Ордену
український меч і князя Юрія Богослава,
податного ^{на} католицькі землі ~~_____~~
~~_____~~ Авиньону й Польщі, намовляв до зір-
вання союзу Галицько-Волинської Держави з
Орденом і заклопотання з Польщею. Але до
цього недовистимі предвиді/представники
українських державно-самостійницьких ін-
тересів, організовані галицьким митропо-
литом Теодором і князем-першаром кня-
зяного двора Дмитром Дедьком з воєводами

2) Мату оцінку дав польський вчений К. За-
йонkowski в обширній статті н.з. Polska
a Łakon krzyżacki в ostatnich latach Włady-
stawa Łokietka, Lwów 1929, Archiwum T-wa Nauk.,
згідно ~~_____~~ резюме на стор. 277-282.

неізнаних українських городів. (11)²⁰
Вотим подиктував Юрєві Болеславі,
всупереч його волі, далше удержати
політичний союз з Орденон. ~~Хоч як~~
цей князь отирався ~~проти цього~~, мусів
продовжити українсько-німецький союз,
і виславити договірні грамоти для ве-
ликих папстерів Ордену, Лютера Браун-
швайгського (цього самого, що в 1324р. по-
селив під Астеродого українських коло-
ністів) з М. лотня 1334) і Дітріха
Альтенбургса (зведеного нам з мота з 1325р.)
з 20. жовтня 1335. (Внаслідок між ін-
шим українського становлення в польсько-
німецькому спорі о Поморя зрезульту-
вав Казимир з ведення війни з Орде-
ном і в 1343 році ~~узнав~~
право Ордену до посідання ~~у~~ Поморя з
Бранскою, яке й осталося при Ордені
на сто літ з горою. Хоча Юрїй Болеслав
зі своїми католицько-польськими при-
хильниками й далше намагався зірва-
ти союз Галицько-Волинської Дерокави-
ти з Орденон, то це йому не повелось і з
актів польсько-німецького судового
процесу з 1339р. знаємо, що в 1338 році

3) Гл. інкорпорації в ~~в~~ нашій статті
в літер.-Наук. доданку "Нового Часу" з
13 і 20 жовтня 1939р.

німецьке посольство переїздом (12²¹)
з Ордену на Русь дало доказ ^{можливого} контакту
між обома державами.

Розпад Галицько-Волинської Держа-
ви у війнах з Польщею і Угорщиною
за ~~вплив~~ збереження самостійності
в 1350-1360-тих роках потягнув за со-
бою далекійдуру зміни в північно-
східній Європі від 2-ї половини XIV сто-
ліття. Між іншими ринками цей

розпад спричинив згодом у 1410 році
невдачу німецького Ордену під Грюнваль-
дом у боротьбі з Польщею, котра незви-
чайно скріпилася на силах, ~~які~~ завдяки
опануванню українських земель і злучи
Литви з нею. Пізніше, в половині XV віку
Польща відбила від Ордену Помор'я з Дан-
свом, а від XVI віку зовсім підкорила
соби цілу Східну Прусію. Безсумнівно, зов-
сім інакше розвинувся б східноєвропей-
ські події, коті б на ці часи україн-
ський наріз нав зможу зберегти держав-
ну самостійність.

— Кінець —

Лукань Оменан

22

« На рижини српости: »

перезыбане!

Реп. лимонны!

12/VIII 1929.

ЗАМОВДЕННЯ.

До

Видавництва "Червона Калина"

Отсим замовляємо в календар на рік 1938 оголошення розміром словами.....

Титулом задатку вплачуємо
Решту в квоті зол.....
вирівнаємо до 14 днів по одержанні примірника.

.....
.....
.....

ad 7405 / 914.
pru

Starostwo w Zaleszczykach.

L. 49
for.

Zaleszczyki 10. kwietnia 1914

Przebywam c. H. Kamińskiego!
we Lwowie.

Korzystając z taskawie udzielonego
... 31 marca 1914. p. 7405

C.

K.

Starostwo w Zaleszczykach.

24
ad 7405 / 914.
pru

L. 49
pr.

Zaleszczyki 16. listopada 1914

Do Przewidyjnego s. A. Namiestnictwa
w Lwowie.

Odnosi się do reskryptu z 31. marca

do
L. 17302 / pr.

ad 17302
Lwów, dnia / ii 1910
pr. 25
1910

P.p.
.....
Ks. Antoni Szpile,
.....
Kanonikowa instytucja.
.....

D o

Pana c. k. Starosty

w *Buczarowie*
.....

Nb.
(zofio. igio l. 17302 bez referatu).
pr

Wzywam *sig.* Pana XX, aby bezzwłocz-
nie załatwił reskrypt z *zofio*

1910..L. 17302 / pr.

Reprodukować!

..... 22. / ii 1910 *zofio*

Шини при судові власні 1.
кати.

В своїй каті, своя правда
ї сила і вона писав безомер-
тний геній України. Тарас
Шевченко. Надію на мене оти-
танна в народів зривує
в морал дубині австрій.
свкні державі ще до світо-
вої заберуєш настільки
додріно, що воре в тогочасна
світової війни морна бу-
ло твердити, що мого
адила Австрія-імперія
Габсбургів. той цитуючий
але природний помітливий
дійовк рірних нації му.
кить в найближчій буди-
мні розлетітись. 13 р. 1914
Сам полюблю говориш, що
"Ракучко (Австрія) прагне
4

якщо граба 'оциіі почки
 рескі та серо. кі на
 фронті російькім пере-
 хидим на бік Москалів.
 Українці - ті Широльці
 Слоду були вірні Австрії
 як собаки, бо їх провідує.
 ки виловали так, що
 вони були Австріяками
 а потім Румунськ-укра.
 інцями. Нам народ заста.
 ла світова війна тем.
 ним з перодвиство ^{но} иде
 внього самостійнице.
 кого думкою. Сени
 українського народу
 кляли свої буйні голо.
 ви на фронті австрію
 та дорогого патунцамі:
 сара"и батьків іл вішано
 до зраду на смеркал в Кар.
 патях. Нам український

9.

народ дуре давно стра-
 тив поіітмму незале.
 рнієть і не мав дер-
 равницької іркієтї.
 Конєтнїї ірїбнї до рєво.
 рєтнїа деррравїє тїї наї.
 влїцї поіітмнїї орга-
 нїзациї. Рєвнїа Авєлїрїї
 в р. 1918 - тїї вєлїкнїї
 ілторїннїї мємєнтї.
 дєтнїа наї народ нє-
 тї дєтнїа ннїї. Нє до-
 рїє до тїї мємєнтї
 і нацїї на лннїї прєвїд,
 нє до рїє і народ, а кєд
 дтєє ітнї вїтїє сємєн.
 єтнїє. Наї народ був
 ірєвїтнїї євїтнїї.
 вєтнїї вїїтнїї і до будовї
 влїєтнїї деррравїє нєтїак
 єтнїє ітнїє вїк єтнїє.

Свобода віна на нашо́му
народові як біблійний
символ Ізраеля маюча
дуже, вона нам на-
род нічого не стоїть
і не диво, що він свободу
не зміг манувати і во-
на перейшла скоро вва-
вою. Вручимо всім,
скоро ми не дамо вті-
лю сіль і ровні і градо-
ри, майці-двигателі.
Кі провокунго поводі-
ми з гандарманні
викриваючі при тім:
"хоріти слоді до нас
і зробіть наші ті стір-
ці". По нам же має
дана вано комітеті
організаційні ідеме-
льні, а сепанеті вона

судинах мало займа-
 ло и будового власної
 хати, сторило дучор
 састо шери с бою і не.
 раз дайманом і вкри:
 мувало такі справи,
 які наче грали до тар-
 ласенту як бриси.

такея затрети церковки.
 Селанство ставило до
 дерорави великі вимом
 і не хотіло цього розу-
 міти, що воно має
 дерораві дати зритта
 й майно. Селант мичи-
 ло дероравні і панькі
 міс та домагами і
 наділу земельного. Не
 шор було селант переко-
 нати, що з вилтеревен-
 ний місів зміниттв і

підсонна: річки будуть
 дощеві опади й великі
 товсти. Кошигар сіо.
 він в Кошигарській
 стіудент агрономії
 а. а. позволив вирубати
 глибокі дубовий ліс все.
 лі Турка біла Кошигар
 і дубина довший час сто.
 іна, гнила а леманіво
 розтисла і на тій лі.
 во. градалий Кошигар
 сіовий дник десь в кінці,
 а про його неметі і правки
 доводилось. Кабарни.
 цтво дуре проувитало
 а ший Герасла говори.
 то голома, що за "ти.
 кль табака й цванці
 кромей "всє морна зро.
 бити. Урагники брані

хидари, а урагник неха. 7.
 барника то був дімий
 крука. Невигоше ченан.
 миво ставило ея до бу.
 до вв дерорави дуре бай.
 дурно н ширмо мераз
 такі вісти про бороть бу
 про сввв і інші шрави,
 метою аким було роз.
 бити гатіма. В цім
 вийаску ділама ворога
 рука а цім була ввгна.
 розбити гатіма а роз.
 бити та вого прише
 розбитта фронту. Са.
 ме ченанство признає
 союци, що шрава же.
 шельма повалима укра.
 інську дерораву. А в шра
 революція велика да во.
 мо н дешмо а встаній

революції висунуло на
перше місце те воно в
землю. Земельне ін.
Тамна з однієї з найта.
щизн і розв'язати його так
щоби селянство було в ро.
волене дуре та орко. Бу.
дучи земельний коши.
серед а скликав селян
на нараду в ірраві зе.
мельній: бо в іншій селя.
ни були дані, щоби
землі від селян-бога.
лів не відібрали, одні
були за рівний шаг і.
полю земельний з іншій,
щоби даборочено землею
продавати, іншій дані,
щоби сільський просе
тарам землі не давати
бо в іншій і малувати не
будуть а були й такі, що

станови ра соціалізацією
землі. Бідні селяни
платили менше до си-
нів на фронті, щоб
вони кидали фронт
і йшли домів, бо багаті
селяни землю для себе
дабравать. Селянство
то селянство стокийтний,
ного барстаті праці
на які він працює, сто-
кійно на широті, ного
малить до себе природа,
і коли прийшла весна
1919 року, то ширієць
амаво покидали фронт
і йшли в селянській кадер.
Дією 1919 року вислано
з Коломиї дві сотні
ширієць до села Бере-
дова п. Пеленіорки, щоб

10.
Браті дідертирїв, що
линою табором в цїм
лімі. Боучо не мамо та-
ких шїрїльцїв, що йшли
до українського кадра
по односторїї н в дучїтї
а ошїла йшли в дечесний
кадер, де перебувши цїм
визвольну боротьбу.
Свогоди тї герої мидуть
по видїлах українських
товаришїв н грають
ролю великих патріо-
тїв. В дечесні мїсцях
сїмани-полїтїкї вели
акїтїцїю мери шїрїльца.
ли мшїтї фронт
шоблаб. „ нашого краю,
нїхто не мїг забрати.
Свошїво дошлагало н

на публічних зборах 10. 36
дом бардованна слово
та робило ітаршман
(офіцерами) який зрад.
ників. На віду в колонії
місцеву 1919р. селяни
з Кобакт. Косів В. Н.
Кирорин сказав, що
оден укр. ітаршман
мав висловити їй, що
одна шоба в камешці
у сльові більше іноїть
як укр. галицька
армія. Вранішній аск
кшів від ітаршман
а на фронті був їх ве.
ликий брак. Будучи
дня 25 березня 1919 року
в Станіславові в сморобо.
вій граві, мав нагоду
бачити багато молодих,

здорових старшин по.
ловлю Придніпровські
бачаються без орудь
по міській бульварам.

З старшин тима морна
думало було допрацю
вати ожен поета. До
міської двертани на
себе дачальну увагу
здорові, добре вігровишо.
Вані міліціонері,
яких в Коломиї на
зивають, биками". Во.
ни, як шуми хогими,
попали в міліцію
а не до сурьби фронт,
вої за хабар. Відум
одного разу нікто з Ко.
ломиї до рідного села
Тепле зайняв цілу

коницею мініціоше. 13.
 рив на величї в Вер-
 біри шорніи. Трак
 диеціиции бив дуре
 вори і кони а раз за.
 титав старшии рошу
 вони не забвуть ди-
 цїиции у біицьку, одер-
 сав. бігнбвгь: „ доица
 що учї пераг дмуца.
 мей наг мамшии
 слоцьшии але ще і свої
 будуть дмуца ти и “.
 Наце сказа в а. аршиа
 без послуу не гаршиго
 але багдого, аку и ко.
 год дерокашии і губати
 тии. Оден иї аршии,
 муркицький ии ска.

дав мені розприся. 19.
 годі, що, ширільцеві не
 треба давати расу до ду.
 мамна його треба вісно
 вправити а в кімсі
 сказав тісна моєї думки
 розумне слово. Сили
 шириків ці армії
 не зможуть нічого
 ширільцеві-шмиць мена,
 на ми треба шмахти
 до того, а ми українці
 її не маємо. У вігн-
 віді йому а вказав
 на Козаків-запоріс-
 ців, на Турків, а в кімсі
 на гайдамацькі фр.
 мації на Великі
 України за Центра-
 льної Раді, та як

була галицька думка. 15. 40
їїма. Деякі наші
історики пишуть,
що українці то єв.
селин а на рхійтнннннн
не мто блатт еильноі
владн н чійсно до
української влади
були: еррешентт, хаос,
анархія та отоман.
щина. 13 Сталіна.
Бові, всередку укра.
їнської влади виходив
в 1918 р. «аєотне», Рєстн.
Бшкашець, який робив
розкладову-руїніщську
роботу та приотов.
нав родітншків і про.
летарів. щлан до те.
ревороту. 13 деяки

російська у Теб розви.
 нувся бильше визн
 , Весною 1919 року во.
 ни в ірказувалися
 в ір пильну а часом
 навіть бучитувалися
 як зв пошк ім. ретма.
 на Магійм в Коломиї.
 Ресубшиканець сів
 незрощу, цюкував ро.
 бітнік і в селан про.
 ти інтєлігенції то.
 го мозку народа, пошу.
 чувави дєматогією в
 шемі довелом в однім
 селі поштити з цим
 одного і ть неграшотмо.
 в селашма слова: «
 Не треба панів, аби
 шоре не шіг буть ші.
 ні ші рош. Віг е вш.

каме уна 5 травня
1919 р. в Коломиї - шю.
лиці Докучаїта по-
казано, що український
геро-раб-ночий прило-
дий в Києві. На в'їзді
був Др. Макуха, геро-раб-
ний секретар в шю-
рїшши шїра в нї шю
щїм в'їзді в шю-
що, що українська гер-
раб-ночий шю-
наро до Катаніроши.
Перед в'їздом був шю-
буришній, а з бе-шю-
дра Д. Макуха в шю-
що, що український
Урад був безрадий
і не знав на яку мо-
ду шю-шю-шю. Везерти.

176.

42

рі не в оуночирок н по. 18.
 ольше вилесий елелесий
 не давав інтенітентам
 бе і дришкан прийтти
 до слова та кригали.
 "На що нам дельмі
 ик мидна фронті по.
 имено." Селашма
 пок. омакайма Тапчука
 із слова пов. Коівеє ко.
 то, який вевій бе і ді
 градав про дезиртирїв
 н букк, бігевиків евоім
 невольшом криком
 дагнущим і пришево.
 шом ойуелесийе три.
 буну. По селашма нові
 Тапчуку угашики біга

19.

не давали бейдги.
 Каш-інтсінгентам
 поборити а вкінці вийо.
 Кашинса, коли на три
 дні показав селамши.
 Гучуи Петро Шкерик.
 Домиків в гучувськїм
 міров. Уром. Шкерика
 говорив дуре обертот
 а йому дуре убавро
 припадками селамши,
 акі його сеобмшо не зна.
 мд, м то не перебраши
 да Гучуи "пан". На віну
 був фототграф і робив
 дмилку, а дедиртирі
 видати це кригамі: «фо.
 тограф уотъ нас, шо.
 би розмірїмаше»

Товію тим було видно, 20.
 що кінець укр. держав.
 політичний і як я
 довідався то думку
 цього віра виснаживши,
 її антантської в ту-
 карешті Румунія /
 і предствлено, що влас
 большевизький наг
 і що на віру в Коломи
 буми, казавши кін ре-
 лязькі генералиї як
 в Польі. На віру був
 француз дібуше, ко-
 репондент французької
 газети "Трі Парізієн"
 / Мамі Паріоракми,
 який оговдиво про бурш.
 вий перебіг віра подав

до свого расони су.
 В неговзі тоє 24 травня
 1919 р. слідубав розван
 української держави.
 Споминца Докучитта Н.
 поминя віддана на Ру-
 мустант бе, одного сирі-
 му, кшріланим мене
 кшрісєвці з втїхи йзучи
 з криєаним дошїв. Торж-
 ванї української дер-
 жавноїїм неєвїдоме
 лєанїїво обвїсубєву.
 ванї інтєлібєнцїїго
 бучїїм то ванї мене за.
 ванїїа в дїянку укра-
 їнської держави. Му
 борокнєну ще й євогдїї
 тїддерорують ворогї укра.

інького народу, щоб
 дробити прірву моря
 кесинсьвою а інтєлі.
 Генцієво. Акіор 4 риги.
 ми правди в унарку
 укр. державноши.

до творенна держави
 треба наладналого аїя.
 ролі а такою у нас
 не було. Вден дуре
 свідомий кесинсьвою
 дєвраз, що нам треба
 Аскольда і Вара. Норо-
 мандів, щоб сїво ри-
 ли державу і родив
 брали на скурбуні.
 мєць кїк генералів
 Люендорфа або свакен-
 зєла і наняті 4-5

поки німецьких або магарських, які ко-
нечо потрібні, щоб
давати в українській
Двіську карміють. Раз,
коли вогні товари-
стві зискувало на
тему української дер-
жавності, а казав
оде інтесітент так:
"А якби судував укра-
їнську державу, то
би позамікав всі
ідеалістів до тюрми,
бо вони деморалізують
сманство, курії му-
рцькі хатки зрівняв-
би з землем, а якби
збудував державу - то

побудувати будинок селянам 24.
хати як пайоти.

Інженером цим то був
коновіт з Києва Ковіт;
того, мурицький муні-
ципальний діяч Урошад-
ський. Коли на візу
дня 5 травня 1919 в Коло-
миї сказав др. Шапка:
"в прийшов, щоб з ва-
ми брали селян по-
радити на що робити,
судити біля мене одні
інженери казав: "
дуже щиро коли ми.
тільки, державний муні-
радити на селян що ро-
бити". — .

Питання при будові власної
вати.

Інтелігенція а її селянство
наше є нічні тіні думки,
щир земельна справа по-
важна З.О.У.Н.Р. Земельна
справа дуре важна, а ви-
рішення земельнаго пита-
ня так звана великі впа-
єнки землі, середнаки
і селяни пролетарі були
вдоволені. та дуре так же
вибрані та селян З.О.У.Н.Р.
земельні комітети да-
раз пішли прити багаття
на землю а внаслідок
того свашенки і багатші
селяни поймавши се до бу-

дівництво укр. держав.
 насти як не варваро то
 дай дурию. В земельних
 комітетах були люди
 з різними політичними
 поглядами, в складі
 входили селяни - бідаки
 вибрані загальним голо.
 суванням, які до багат.
 ших на землю братів
 не ставилися як шід.
 Було багато священни.
 та й багаті селяни гра.
 мували в земельній
 Комісаріаті на зем. ко.
 мітеті, ще ті їх крив.
 дять. Правдою є, ще де.
 які земельні комітети
 хотіли звернути від свя.
 щеників вель ерекціональну

2.

землю мобилів: свавце.
 никам висвітлити
 на сириті така за іре-
 би церкви: (журна столас).
 Парох ієса Горних
 пав. Новомильканд о. Ан.
 Р. вніс втравні 1919 р. гра-
 лоду до земельного Коми:
 саріату в Новоми, що
 місцевий земельний
 комітет не дає йому
 моріюми тримати
 навить оуни корови,
 забравши від нього паво.
 виско. Свавецьких-на.
 рохів рідко було видіти
 на публічних зборах:
 в сириті громадській
 ухвалю не хатіми бра-
 ти, а в церкві на ірото.
 відах про будівництво

українські держави не
будували. Цей народ 4.
з імя С. о. Стономийсько
го о. К. А. дуре поетично-
вий гнейодар, головік, який
бував в широкім світі, на-
писав різеву етантто
про земельну справу дога-
саттмеу. Стокунський Ві-
тнік який вилочив в Ко-
ломії але редакция її
не хотіла помістити.
Цей народ по розвали Укра-
їни сказав в церкві: "війна
дид мене в ре скінгмлаа
а дид вас дачматтса".
Семанство наше було ду-
ше розгой даме рірмнн
кнмгалм і розполітнко-
ване: ми українці
будували не державу

а не партійі. На однім
він у в Коломиї коли
автор цих стрічок ска-
зав: „ ми передбачаємо се.
решою до землі, медвідь
ще здоровий ходити по Кар-
патах а ми воре скіру
красно. Оборонімо землю
закопаймо границі і ма-
кда опісля будемо землею
гілліти. Селам при тім
словах ми мали невольний
крик і не дали говорити,
хитай де судити сам села-
ни і мери есенітвом
дуре поучарний а ко-
газетарівкий коресіондент.
Помі до слова прийшов по-
кійний Захар Скварко,
автор Земельної Справи
директор, Ток. Союзу
в Коломиї і сказав: „

ми українці робимо ре-
волюцію і коли уявимо
такі справи, що цією
Європі не боїмося - то де-
ржим землю без вилучення,
а коли ні - то заїмаємо
цього за землю. Селенко
не дає йому оборони,
а на трибунах вийшов
П. Тітокурський, урадо-
вець з міністерства ви-
старав з Великої України
родом з Коношині який
своєї речі в СРСР і ка-
дав так: „братів земля!“
Вамі предки гомили по-
вамо що земля своєю кро-
вю і потім робили на-
цисму і те ви назвали
за землю але назвали вас
за працю повинні дати
відшкодування.

56
Селаміво нагородило се
ідмика-демартова дурею
оїмеків. Демартовіа по-
дотала ш дуре селаміву
і дана доказ, що селаміво
є помітно не вироблене
до судівництва герора!
Ви не зріє а завдяки своє
створенню могло а не ті
примую. Наше селаміво
було вітлого світового зде.
Мора і договане, зде морані.
зубами його тігас російські
інвазії Москва, які набри-
ли країні, обманова.
ні, хитрості, допоміти
ї до ураговца з лабаром
тігходити. Селаміво Ві.
В. Із Назірної пов. Коло-
мийського всторі земельно-
го Комісаріату в Коломні,
коли земельній комісар

війшов, вилучив вагіта
100 гривень, щоб справу
його прикрасило ²⁰помагало.
Скільки во не хотіло давати
ти провіанту (харчі) зня
своїх сил, що стурмує
в укр. армії, не мати
пожитків, думало, що
українська держава має
бути така ідеальна, що
не повинна брати пожитку
крові й майна. Мертв укр.
доблесті й старшого (офи-
церами) були добрі, цурі,
ідейні та нейгкуїні оди-
миє але були й такі, що
будували не українську
державу але власний кар-
ман. Казе публічного
таємного, що робив попом
С. Вітик як Комісар гро-
вдильного нафтового баїну,

не є наклепом, що оден
посол торгував свічками
а перед його помещиком
в Стамболово і аркми.
ловіденів Зраєла, які
прибувши до нього за річкою.
у рога орудували. Були
інтенсивні, що поклали
ли ураг, довік не був їм
пайний і врання доїтор.
ровні. Підрає поїздки авто.

9.
58
ра цього стоїти за ми-
бом на Велику Україну
в другій половині березня
1919р. управитель м. Коми
з Свобідни лісноі п. Коломна
з. торгував нафтою в місті
Тушині. Підрає повороту
з Великої України видів
автор чин стрілок на власні
оці, що робив рямом Коми.
линичим хор. Сас Н.
та зрозумів це, що Коми

10 59
хочеші і хайи то мушми
добре шарувати то му
то не роі, поїмає заміжш-
ий не шарованим ітїа,
вїа в серед поля а бойнїа
бояне було парї а бої заміжш-
гої в бої муш. да амї обїа до-
кутїтїо було тїа рїко а до-
вїтїи бої до Коломїї бу-
ла менїа, бо ітїа ітїа ітїа
сїмїа вїїльквої мїоро.
спї крадеїа а бо грабовано
а пїа рїтїа мїа а бої
о круїа не хойї в гайїа до-
звоїа переїїтїа до друго-
го о круїа. доїїтїа наїї.
рєвїї доїї рєсїа наїї рєв
не до вїїльквої вїагїа а не
до карєвоїа урїагїа а не в ко-
ло мїа вїїїа право.
їїїа мїа було мїодїї
гєсїїа, не кабарємїїтїа
вїїїа доїїтїа бої з цїїїа,

60
що комісар повітовий М.
(міаросейн) в Кономі
Др Іван Старийський те-
пер аглокації в Кизмані
[Душмані] могома дуоре
кесна н ідейна, ураг зар-
решт в Кономі в акім
решар В. С. забів хабаршч.
тво бігдав дешельному Ко-
місаріатові; а магіто дем.
Комісар дуоре рашейо му.
ів робити комісії в іпра-
вах промислова, бо Ко-
місар гуд іправ промислу
й торгівлі при повітовім
Комісаріаті в Кономі
гр. М. був гланій хабар-
ник і його др Сур. на Ко-
місії не пошлав, бо він
бізьше хабар і іправу так
поведе, що оїїми дероравши

61

Се крестаріати (міністерство) 12.
в Стамбула вобі дають
по свої добре побітовому
Комісарви. Та розвамі
З. О. у. Н. Ф. рен побітовий
Комісар А. В. вперізді
з ір через село Тетас до ео,
миці Токунта Коломи
дворів Немано узульська
Козі, Киммі, укла, по-
лотна і ін. у пок. парона
О. Е. д., які погодили з каба-
рів вігмешканці Земної
Верховній. Фермент,
хасе, асархія сууровавра
ми будову укр. державности
і кордні розумні головік
хитайди неділати якій
демократі з мні пої
душки, що головік з мні.
ного воше і руково, дикта.

тор або монарха між збу- 13.
 дувати українську дер-
 жаву а народом насина
 доведено нас до анархії
 а кайміроєри. Нераз
 над дуєре дрібним новим
 сараваним виіракувало
 бо широкую а смерді так
 в області соймак як
 а в Національній Раді
 (парламенті) а гасне
 шовав скоро ми нас а при-
 номив нам удар за ура-
 ром. На радіданні обна-
 сисного соймау в Коно-
 сьмі дискутовало наг
 тини який одномарій
 завести для лірільців
 УД а боги еки каймі вели-
 ке віє в порайкаа тїравна

1919р. Що до 1) то автор 14.
 чин шариго к забрав слово
 и сказав: «Сукна з дара.
 нини таторко гімнати
 двою дури героре, герора-
 ба З. О. у. Н. П. - то герорава
 лена, шариго и шар.
 шина то ленаоки шин
 пошом то, сувно о вене
 біле и горне, овері скіри
 в нас е-ош и одностарий,
 а що до віра то пок. З.
 Скварко сказав: віра не
 пошрибно, воно цурини
 покоре нашу слабіиць
 ашооре бути и так, що
 хитов вкисе до вірвоі
 самі до мбу акце маю
 місце в шині Самборі.
 Тількииць була за одно
 шариго зукна заграшчю.

то ніде в нас.

Хочося при суді в нас
укр. держави були дуже
важкі; переговори з загра-
нними місцями, які
миючували в нас на-
ши суді. Одн і мій
літній сказав: „малий
веде переговори, мильний
де а мій і в / мій і мій.
сї / до торгів.”

До суду держави тре-
ба мати апарати а мій
ноу немалі і по мій.
важкі нераз у мій
модній, екі нас са мій.
важкі і мій.
ми українці немалі
апарату на одній держа-
ву а мій а мій.

наудні іраньку і мад-
 ді і іраньку. Не було
 в нас людей до будови
 а їм що було на шовна,
 ми совісно і гешею свої
 обовязків. Правний дер-
 правко скажав маршалок
 Оксидентерно таорко
 аще таорко її збудувалим. -

Мвальной Редакціе!

Почткою Шіи при оудові
власної дати у квітневому
врученню о бо мінусена
в Літвиці Сервоки Стани-
ни.

Сейкою з високою ша-
ною

Міхайло Лаврук

Летас, Дня 15 / хі 1933.

п. Поломля

67
Михайло Лаврук Дем.

III.

Міни при судові власної
вати.

Серед дури несприятливих
обставин судовано державу
ЗОУНР. Покинули світо-
ві війни і розвали Австрії
вертаючись з Росії домі в Бран.
ці воєни, які дарували
большевицями кидали
вшаю народню масу.
масові книги, якими во-
на переймала і не ма-
ло перешикаюча судівни-
цтво українській держав-
ності. Національно не-
свідомо розполітикована

сернь (охильос) хиттіла 2.
такаї держави, якої
не надумиш алей на це.
білешая і не раз пути
було мери сімьского біг.
моторо диекуєіо (бала.
ску) про осьмогодимшес
га праці в роігодарсїї в і
рілвнїл. Сернь в історїї
ношиї відограла не раз
дуре еушму роєлє, во.
на то була тїлє мн.
мїкоє, що тіграс вєлє.
вєлє історїї мнї подїї
малє подїїє переємє.
бала на сїоролу на.
шєх вєроєїв. Вєлє ре
вєлє вїної фразїї
сївалє тіграс поєоду

на Европій аллор емп. 3.
 fants de la patrie, а ро-
 іійсь ка герув нід прово.
 год гервома поуковод-
 чів снївала. Анца а
 дардан, матї свако удїи.
 Французькі революцій.
 ні мєтїонїєтїє мацу.
 вани народ а роїїські
 гервома армїєцї нїгого.
 не макували, не ма-
 нували нї сватїє нї
 старїє. Урад з оунѣ
 на мєрї Сходу а закоду
 не дїав на котру нїчу
 сїмацїтї, мїтїав са
 а вкїнцї дєлї 1 травнї
 1919р. проголосїв гервоб.
 нїє Сватої з оунѣ.

Ураг зродив своїх со. 4.
 росян соціялістами
 хатай вони соціялізму
 не знали. Може нашим
 селянством є три со.
 ціальні класи: клас
 богатих на землі селян
 клас середняків і клас
 малоземельних або і
 безземельних так зва.
 них халуїтників, які
 працюють з праці рук-
 дарів і т.к. Може ти.
 ми виставили було
 тертя а сьогодні на.
 віть дуже велике тер.
 ть. Богаті селяни
 зорда дивляться на сел.
 ьких пролетарів і т.д.

дивають їх орабракка. 5.
 ми а мількиа проле.
 тарів. родителкиів. Сва.
 нами. За української
 влади оден селамми
 ввійшовши до готинниці
 вміті сказав: „ту нема
 де сієти через Іванів а оден
 свідомий українець з моводы.
 ми в огах дав таку відтію.
 відь: „ми Іване ви своїх
 синів виемали на фронті,
 а вони в звітті м кадри.“
 Через територію ЗОУНР
 вертали по скінченні сві.
 тової війни цім відділам
 німецької і австрійської
 армії з Польї змагну з Ве.
 ликої Україне довітими
 з орудями і помістах

через які вони переїжджає. 6⁷²
м. Уряд ЗОУНР був при-
неволений прийняти більшу
військову допомогу, щоб сво-
їх героїв не доводило
вигнавати з України. Дуже рідко
приходило на свій аціан за-
сідників до оруженої роз-
прави мери повертати.
м. довірили німцям
м. до австрійським
відділам в українськ.
м. сиріцьцям. Для за-
ломи політик відтягало
м. мешало сиріцьців з укра-
їнсько-польського фронту;
військо політик пол-
тикою, деморалізува-
ло, дезертирувало або
їх бунтувало. Українське

затіма було мене зде. 7.
 морализоване і вимага-
 рене майстерство ре-
 квізиціями тіграє і ві-
 твої війни і селанство
 под Покутти і Гідріри
 на всі ідрокуче мало
 найіма надані та
 тачної худоби. Земельний
 Комісаріат в Коломиї
 має вправді оден тракт.
 тор (пшур маторовей)
 але він був не припорей
 до орки надвудьких і ко-
 ротких смуркал селан-
 ської землі. Земельний
 Комісаріат додав проті,
 щоби земля не мійома
 облобид, бо дерорав і треба
 хліба і давав селанам

насіння або й гріш
 на закуплено того що а
 кобий не так легко бу.
 ло морна гімнаті
 від військової Кома.
 да, хотай в Коломиї
 могла було видко як
 Коми Округової Кома.
 да водни пампу Д...
 з Коломиї до Словідки
 місної, села біля Коло.
 миї, де та пампа уми.
 телована або не раз
 шаршила і хав кімло
 з шілію на село до пам.
 ти як при. порумше
 М... Котий боривало
 до прогульки а селянські
 шви лівою морані

з сраку пунів а веша 9.
вті кама.

Піграє дудови веша і
хаті веша веша гудів.
шотіи новими дудіи
діяльні; кордні нова.
нед свої дудові і ефізмі
сими ерфівуватіи в
врази потреби майно
і ерфівуватіи дудові
на ерфівуватіи Трапів.
кідуватіи в не як у ма
одні дудуватіи в ерфів
виртатіи в біг дудови
аво трапів дудову рудіи.
веша. Точні одніи і
що шир, обісно ако
шпівлі, шпівлі
аво ріорного рога ерфів.

ціонари-ураговці шов. 10
 нами свої обов'язки
 але були й такі, що
 казали: "України ми
 не збудувати, ніарійного
 надши карман, що.
 були могли меконітота
 перебути і ті ризики
 мисі не тільки до пре
 срибути але ще алузують
 з ідейних релігій,
 що не надши карма.
 нів і рикотъ взмиднак
 цятуюом народно пошо.
 бмшо: бігний дурно му
 брай рідний. Тоули
 й такі ризики, що
 повним ерункці: ура.

дощів безінтересовою М.
 (даром) щоб не обтя.
 жати скароу у кра.
 їнської держави. Нещи.
 рі, неовісні будівельні
 української держав.
 лощи, люди безхребетні,
 нехарактерні; люди,
 що своєю роботою при.
 ричиною до розвалу
 великої держави, сидять
 сьогодні на темних
 місцях-посадах у сусі.
 дів. Визнаю людей,
 які в урадах української
 держави бездіяльними,
 мучували, дивилися
 лише на подивки

або в борі рошанигу. 12.
 вами з прикормом
 дамами а серед роз.
 вагом виборююкова.
 ми ками з державним
 грошем а сьогодні оірав.
 дуיותь своє неробство
 та несвієне повинна
 обовязків тим сакра.
 шеніа шовши: " Е знав,
 що ми не вліри маємо
 са.

За поділ землі а власти.
 вода вишніт кубанна
 і малодемельши або
 безземельши даки землі.
 властивки порозвали
 української держави мо.
 то шийши іа.

В Коломицькому суді
 намісника Кристофа
 о. К. А. казав по розвазі
 української держави
 поліції арештувати
 членів Земельного Коми.
 тетура отіхна посила.
 був їх перед суду.
 більший за грубе віг.
 мководованна і мав замір
 їх пуніти з сребра.
 гою торгового, що йому
 не вдалося, бо сам нехай
 пошавив вкесок на
 спориванна справу і упра.
 ва ца віг р. 1920 до сво.
 родна шочивав. Прі роз.
 праві покійхний вора
 Коломицький адвокати

Др Гв. Т. сказав так: 14. 80
"Гамологий а отге,
цесон Вам давайн на.
укучае Вн зровнен
такк, цо цего аки оден
цурин не зровнен."

Несвідомий національна
тежкота, незгода - то
причиня утраду у кра-
їнської державності -
тому беріме цо освіти
ізрозуміти воре раз,
цо біг освіти до волі
до свободи оден малий
крок.

ми всім се, прозголю
боріме,

81
А кроуца на м дола 15.
на ивнo за мe,
То мeдба мнi, мiмвeннi
мaрoу

В рaбсiвi i мeвoнi ~~тp~~
~~тaдe~~ дa мбaл.

Дивний сон

В році 1918. ціле життя й всі чл
перебув я в той тиранії Італії, де
австрійський полк, до якого я
належав, сів на нас тавро.

Роздавали замізлого б'ятого
австрійського мілітаризму,
вигірвані бог різного зросту
заєско бог бат'к'т'мими ми
навіть не знали, що єсть се
за зорреш, у Числі ма 7
Львові. Тільки нас горасу
в якійсь в'язенській работни
ми прочитали парі сиб,
про бої в Києві, про Цен
Французі ваят, або поборчан
по рт'р'ейі вельшаног е коро
падецького. Боєі серед воєнів
українців гучав розмова
ми про Україну, тоді ми
проклинали могоу брато,
яка судила нас боротись
а мотсе й шмудя за Австрію
моєі, як на Україні
так передо було наших
молодик сич і нашої
зороі.

Неможливо австрійська
армія розсипалась в р'їччю
як снаре, горот на ве
серво.

В останні дніх побуду
ли будівлю з товстої
тапи на стіні. Високо
пшло як небо. Починає
хотіть увести скорше, бо
за наша мало італійська
кочмота, наф зрозуміли
ціні сотні італійських
літаків, які застали
австрійські безборонні
пошки царя бомб.

Тогоми з цієї сторони було
видно заграбу пожеж
і чук із будівлі ма-
саним зою та зрештою
зім ~~на~~ будівельних мате-
ріалів, а також австрійські
висаджували в повітря
моцні, експлози зроби
і т. д.

Тими ховали, зовсім
зні сімми. Інші картога
цими тогоми безжале-
ливо, ми, обзерт, го-
ловні зрештою ми про-
шматов хліба, сир-
ногок, ми ситаримь
окоритись від різни-
хатах цувільних іта-
лійців, до магарони
на австрійців, розробо-
вони і вбивачи.

Я втік з моїми тебе
 зими. ~~Укратив~~ ~~Кавином~~
 Селамитом, ями та
 уоф був ~~Кративом~~, а не
 ами а ами він не знав,
 що у любові ~~внесло~~ ~~воно~~
~~меня і мейбодя~~
~~неба неба~~ Укратив
~~серфави~~ і ~~до~~ ~~у~~ ~~любви~~
~~стогончас~~ ~~ср~~ ~~та~~ ~~в~~ ~~ш~~ ~~та~~.
 В хаосі ~~в~~ ~~те~~ ~~во~~ ~~ро~~ ~~д~~ ~~н~~ ~~н~~, серед
 русинів, магарів,
 реєв, мичів, сербів —
 хто ми є наші славаги
 радіснї віснї? ~~чи~~
~~Укратив~~ ~~в~~ ~~с~~ ~~в~~ ~~р~~ ~~с~~ ~~н~~ ~~н~~?
 Кормі ~~с~~ ~~р~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~
 про те, щоб ~~с~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~
 де і втеки ~~с~~ ~~р~~ ~~о~~ ~~ш~~ ~~н~~.
 Так ~~с~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~
 до Францу в ~~Л~~ ~~и~~ ~~т~~ ~~р~~ ~~н~~.
 Ну, так ~~р~~ ~~е~~ ~~з~~ ~~е~~ ~~д~~ ~~н~~ ~~н~~,
 колор ~~к~~ ~~а~~ ~~о~~ ~~т~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~
 а нагло ~~з~~ ~~а~~ ~~н~~ ~~д~~ ~~у~~ ~~д~~ ~~а~~ ~~в~~ ~~н~~ ~~н~~
 заталканим ~~ч~~ ~~о~~ ~~л~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~, і
 ми товариш, ~~б~~ ~~а~~ ~~в~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~
 ланнї ~~л~~ ~~е~~ ~~с~~ ~~ь~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~
 мене до ~~ж~~ ~~о~~ ~~г~~ ~~о~~ ~~с~~ ~~ь~~ ~~л~~ ~~а~~ ~~н~~ ~~н~~
 кого ~~п~~ ~~о~~ ~~т~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~, ~~з~~ ~~е~~ ~~н~~ ~~н~~
 мисли ~~с~~ ~~т~~ ~~о~~ ~~ч~~ ~~н~~ ~~н~~. ~~А~~
 був ~~к~~ ~~о~~ ~~р~~ ~~м~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~ ~~н~~,

горячкрав, кашивав, а
 се велики буб тамни че-
 ретом чешит, що то дуже
 неві вихри без сирини
 і сму, такоу атрагуб
~~висота~~ в. добогита.

В потчевій Віллі мату;
 з вткну аної стію видно
 гори і місц недалеко
 парівних Алий, ми
 озвєра заснути змиссе
 стном, який знають ми
 воюки на річці, що
~~маже~~ машерва ми
 ціна ми та жу ми, не
 ставши ці розуми.

Це такий сон, що
 воюка мочена бити,
 мочена рамити, мож-
 на стійати над ним
 з Вірса, ~~мочена~~
 бо а воюк не пробудять
 ся.

Дверний ~~рез~~ ^{студийний} ~~фитто~~
 заснув таким ~~сном~~
 і заснув ~~дето~~
 мейоюа, а в ластик
 гоююю збуць мене
 аю ~~ф~~ ^{четвертого} ~~дето~~ мейоюа
 за; а коюб мене не збу-
 сив, а мочсе збуви
 стов з тидею.

У ось збуго мейою

дади мені смисли сон,
 неогубитий сон, який
 я маю у житті. Який
 той сон був не лиш зми-
 стом, а і тиш. Що це
 був сон такий виразний,
 що я у сні сам став
 себє - ти же сон - і
 вгадував сон собі:
 - ти, це те сон. І у
 сні все так виразно,
 якто голоси людей,
 якто промову князя.

Снилось мені, що
 я пішки утік з України
 до Польщі і відкинувся
 у Львові. Але якби
 я побачив, що в тім мі-
 сті все рівно Україн-
 сона владує і Україн-
 сона владує.

На Руском зашкє я
 побачив багряну
 князю та мату,
~~які~~ які серена
~~які~~ які князя
 зрештє в стам-
 буні. Не то мак і зрє-
 таферними мечами.

Думавши до Слова і про-
 суми ціні до чим уцяті
 якого війська.

Я завтраць багати кня-
 зя України і ~~князя~~ ^{князя} ~~князя~~
 вонна вироваєдиш мене
 в мнати пачату.

Черезішого на зоо-
 тичі престолі сазіть мо-
 лодий князь, підібний
 до Ярослава Осмоми-
 сля.

- Князю! - сказав я -
 я вернуць з курими і
 хотіть мати частину ба-
 гати тебе, до в Франції
 я не знав, що Україна
 воскресла. Я корий,
 знесиелний воякиши
 трудом, аче я хоч
 робити з не Шратки
 таву роботу, то оту
 зобов'язав мене свої
 славі і силі хорої люди-
 ти.

Класи, що мало родити:

Слово бгровів:

— Слово не раз славни-
ше як зоря, янчовою
розносилася з серця. Іти ко-
ри, бо за тобою роти
всі роки вояких брив.
У заки повернеш до сні
і зможеш взяти до
рук зорою, хай тоді
слово буде мерем.

Швори міси, янчове
слово поки у дні. У-
ри коріг словом ти
сати, що Україна
буде шми тоді волюю
і шочу, як весь на-
ріг буде як єме
бійсько, яке суча
шми єшого вояка,
коли ж можеш шми
України мати шми
єму шми життя:

Величність бгровів
шми, і коли Україна
не бачити в бриві

Зиратици короля, а не
 брава і ети вступо
 хного маріоном
 ної геррави."

Замеру же князь
 Дрошовиць, а не
 князь же землетре
 потрас основами
 пачати князя
 і князь
 пачати розсуду
 ласо в рідни і
 в тих рідних
 землю і князь
 ною зречення
 а цімні восторію
 землетресу роз
 ситався такою з
 рідни, наг аким
 сної сактисм і
 нестисі, тодушод
 емої сегомо рід
 бес. а, акимсе
 ччери остає рідни.

9

мрачно, а еще
затем:

Кто же здесь сам же
потрае много и а зду
субла. Триа миско
сиде в часник венако,
и миль и Кликкав:

- Траубе, ао черви
теб мрощи?! Ну зор
внши Фе зруго ии
считае, а мсое все
Ретвертнй мсотоау и
бе спте? Мсисе вом
всрату Кабу?

- Хи, а хорши, не могу
идти.

Коси еф вимов, в мий
товариш, вавно Савелмиг,
якоо коси еф талкотис
збрав, нід мовсе Кле
ителу и заговорав:

- Ах, який сумний сон
мені снився! Схмисе в
меті, що ми вернули
з Трації до Рашчини і
там застали Українську
свободу. У Левові був
Український ветомак,
який говорив зі мною
то в своїй пам'яті?

кадав мені, що зокна я
 хорші, втрачелми, а
 обвинеє словами суфаста
 Мратні, зокшкати
 всіє до земости, зроси,
 а потім і та на поле

*Що я бив хорші, у то-
 бачер, а екотиса і
 кривило:*

- Як це так? Метні
 стиває та погубили
 соте! Метні Метні а
 батив не чето мана, а
 не вме го! *Много з миль
 не втратити зрідина, а втратити зрідина
 зрідина, зрідина, зрідина, зрідина*
 Метні Метні ввотис внас-
 шик чотело зрасотисом
 у рчи.

- Тамове, в чій сагеті з
 акас тельораша про
 башу батиктучилу, про
 лобто. Раш мотисе
 чкаво прочитати.

А бубе не мучокий
 гастис і четає воас-
 то тельорашу:

- "Торжанава бина у
 лашини. Чиратавкелій-
 сько змучо лобто і про-
 лосаю чиратавкелій сьфа-
 бу. Ча ~~чир~~ Ча бучица
 Чубова - Чубові бол Чуб
 тивів з Чубови ми"

Коліо Левинский ?
 Феліаи Рошману
 зморожевалі. "

.....

Я ніколи не вірив
 у сні, а не цей сон
 не тільки змушував
 мене, а не її зворуши
 со глибока душа ? Я
 до щого не вани зро
 зуміти того сну: чи
 душа моя вступила зра
 лека з чужими, що у
 любові ~~якого~~ воскрес
 сла наша сервава ?
 Чи тощо, що я бачив,
 як на своїй очах публіку
 ся сервава Словенців
 у Мовчані, як разі-
 тоті жескі воєни, що
 їхня ~~вступили~~ воєни
 на, і як ~~етичені~~ то ча
 то і шкідливі ~~буди~~ і
 моїм товаришам ~~являть~~
 бо все украти, ~~чи~~ сон
 цей був тільки виявом
 наших снів і снів і
 бачив, ~~якого~~ які
 були в наших душах все по ми
 ми почали хотіти вступити
 до української серваки
 мучби ? Не знаю. Про це по
 знано. Про і в світі багато речей,
 яких ми не розуміємо. Речей,
 од. Бачи

93

Lwów

ul. Limonowicza 12 - II - piętro.

Redakcja

"Litopis Czernonoi Kalyry"
"Simonuc Mepbonoi Karumu"

Kalisz.

M. 3. P. 1000 N. 61.

Sereda Michal

В історичну митку смерті.

Єполюми на тідешові записника.

Написав: Вангарите Тимко, зор. 2. А.

2.43/38
свк

По заняттю Простурова дня 22/хі 1919 року військами Добр.-Армії, немалою від своєї Команди притказів щодо дальших дійностей в тім районі, а на виразне жагання ^{анг.} Добр. Ар., ми дня 27/хі виїзали ~~з~~ ^{потім} до Ммеринки, забираючи зі собою рештки із розграбленого майна.

В Ммеринці поміщувався Сол. С. М. З. Ар. під командою сол. Ручьєвського. Командант нашого відділу сол. Богорук загорював на шифр і ще дня 12/хі залишився в містечку в Дарожні. До Ммеринки виїзало нас небагато, т. є. сол. Остапух Єнотко, зор. Дятів, &, і ще кілька тідешариним і сирілиць. Решта з нашого відділу залишилася в Простурові хоругви на шифр, а кілька найкращих сирілиць вийшло до Галичини, забираючи зі собою кілька пар коней з возами. Дня 28/хі ми приїздили до Ммеринки. Солоник Ручьєвський дуже вилішився що ми приїздили, то всім що сима. лось з тодішні і майном поділяла на мою пригноблену. Та не це не було ради.

В Ммеринці також небули відради обешивки. Раз певна ситуація, а ще гірше того, — шифр безможде мий шифр. Шляхто з нас не знав що його треба зобтрім. нього дня, і кожній з нас був пригтований на смерті. З нашого Відділу білима поговіна тоді хоругвала на шифр, так що сшариним тідешим вичкомувати працю сирілиць.

По других відгиках було так саме; в баратах ~~холо~~
 синах і які залишили їхніми лежало по двоє широкими
 киб (були матеми розміщені по прибутку ~~догори~~)
 І в яких обставинах? Лежали на гнилій соломі,
 в пахляках, без відповідної ошитки, без відповідного
 відхилення, без міхів; по них лазили рясні наші
 коні висисаючи з них османню кров. А вони маждали.
 Лежали всупити. Мати що містек за розривом
 мати що вже догоріли, і трупи. Немож
 було дати ради. Денні нію спірали вивозили
 обозники інструтів мов дрова на подальше місце
 недалеко від нас і зробили, щоб за день за два
 і самими власними жертвами своїми сиротами по-
 месити. І негайно обняв команду обозу щоб зовні
 шк мате повернути його до шортуку, та на
 жаль не надовго, бо вже дня 2/хІІ. і загорував
 на шиф. Того самого дня загорували на шиф
 сош. Туцький ген. Антипський пор. Шумський бул.
 Каміньський ген. Туринський і багато інших.
 Сош. Туцький не видужав і дня 8/хІІ вмер.
 По його смерши команду нашої розшири передра в
 пор Солгуб. Дня 10/хІІ мене відвідати знайомі шар.
 с. Богруди, пор. Витгенко, г. Османчук, пор. Бородан.
 неваж від яких довідався що в Тарсі померло
 багато наших смерши і сирітців, між ними
 ген. Мезіжко, пор. Швейцариз шар. у. с. с. пор. Семірозуш.
 Нас кілька лежало в домі б. Генерала Рос. Ар. Іванова
 його дог ка дуже наші ^{при гні сади зирчалою шифром} ошитку вдалась і сама по собі не могла
 не вистото міхувалися хорили с. Магренко, ^{аб мати не} удріт на
 сош. Порога якої муш був в літлиці, і п. С. Рудницька.

Мислю і їм за вступом що не повелирали в инім
 домі. Заарештовані поціції добр. Арем. зі сиром
 Товариб, повешаного за гону ом. Шемель, як матом
 і від сиром гервома, прилучило і з вео майно
 зі Ммеринти е вступили в околиці Одеси.

Сиравазі, за гин ом. Шемель да в гармотний
 сиріа в сирому Ммеринти, але не був сиріа
 на сирах. Тому і ми як і з союзники воні по не-
 вої мусім виступили. До нас за гонили добр. Арем.
 сирами і татами ми вео здорові, і ми мусім
 що відбудемі по гоні. (Воні за гонили в иній гоні.)

Дня 4/5 1920 г. мене по відомості м в рині що на-
 ма еаліма вніде зі Ммеринти до Розділної, та
 на иртваз пох. Солоуба мене за гонили, тому що я
 і татко зорий, ~~можу~~ ^{мо} я в воні в не мало го бо тима.
 Матеа бісита мені не годобали і сирамо роз мотила,
 тому що я в инім сиріа не хотів сам за гонити
 на при звол сиріа. Та не було иншої рада. Я ще сам
 не міг вдержатися на погас і впротувов, та вео мата е
 рімучо пошановив внізали разом зі своїми. Хали вно
 зручили майно і коті, і тіггу мали віді гали. До мене
 прийшов добр. Фромікшій попросити. Він був дуже
 силної будови. Я его просив щоб він мене не мав в
 мата а обеша внах самого, а забрав до потягу.

Тоді він мене на силу одержув і вніс на по гире.
 Та е не міг вдержатися на по гас і пада в. Він
 розгорнув щельми, поклав мене на него, за везав тинці,
 з великим трудом висадив на тлери і по мата в до
 потягу. Що кілтка найцяті кротиб він мусів мене
 класим на землю щоб від ногали. Зіркий то був
 гома мене від ногали, найгірше як мном гема в до
 землі. Та е з го мим мим зубами вдернував.

О. великого бізого він мене гонів до пошару, вважав
 за неопаленого вогу, а сам тимов до свого заняття
 при гурженті майна, ошпранги зусиоство тит з гона
 і лица. Десо отого 12 воцни твги прийшов гор. Орацукін
 з товоричами до вогу, де в леняв на гонбуї в
 гаронці. Вони принесли зі собою немізну мітку при-
 радими її в возі і запалили. Мети насмешили своїя
 плацїв, обівриси одіалами і я прийшов шрехи
 до себе. Серавзі; нема німиа гурзі в ид на вїні.
 Дня 51! нам пошла вїзав зі Шмеритки в шорону
 Вайнорки, та з ирими за шара вїнної жери. шарагу
 потогали Дор. Ар. ітї хомїм сторше вїзалим
 від нас, ми лугіли зараз тати за Шмериткою
 на малевїї сшації задержалися. Дня 51! ми
 ще не вїжджали і святку вом Свят-Восер.
 Дня 52! те шрб шачого Свят-Восера ми в житті
 білиме не святкували. Тїлія нас шова на шсе
 манжерїа. Шомандати манжерки е. Лугїли мабути
 зі змолли гримув гвї раці з шовївкі за вїдї ждтара.
 шми потогали Дор. Ар. Ми думали що вони
 нам шу шравїлїт гобрїї Свят-Восер, ша ятось
 нецїан з шдїа шрїшн, обїїмшїа без халемї. Ша
 дїа нас шого бумї шр хотїло, ми вше нїгого
 не шррагалїся. Дня 51! ми румїли в дорону.
 Мейше 70% з налїа шдїаї хорувало на шїр.
 Шїї шоврїлїї рздгобум десь барантї, шаврїлїї
 на пегуї і шгасїмшїа мене. Шїсрозїтїкї вшарїї е
 все гогодїї, шому і в ів барантї хомї зна в шо
 то не шройде галем. З шравїї в тати зараз
 пошав в шлїш гораку і магїлї Того зна шо.
 Доїжджамїа до Вайнорки нам пошїа шшїлїв.

Г

Що за причина? Маминіст заявив що братова воєди.
 Маминіст прозвине. Тоді ні живі душі мутної воєди.
 Та на часний педаретко була велитея заперзла калабана
 А то був ще в силі ішов носити воєди до ^{мамина} ~~пощи~~
 За ті воєди потім рушив, та по звару з нове
 шастув. Нема гроб, таме маминіст. Правда
 одна біда не дозривати, мучити бути кістка, таке і
 му. Тімиш шаршати і ширілиці мутної гроб.
 Педаретко врістку наймили гробя і погали з носити
 до маминіст. Нароз зривався широкимі верте.
 На маминіст пошог найзгити нового парого
 другий потог і за звару немишуга Катаси,
 роща. Шриди і гервоне світло непомогати
 нікого. Погали в широту надіжджогого по-
 тругу ширіляти. Маминіст зі широту мене
 нового парого шов маминіст. Наминіст бугуте
 що немерелубки шиткати до шиса. Мене
 шимати в воєди самого. Та а ще догу шимі.
 Широту в білі і шиміт новго шунца до гв.
 реї воєди і немати шимі з шисіш парого ширілі
 шовов на тор. Розбиваво шовбу, шовіна, шитк
 ші до шим і шитру, і османкалі шим
 з шовуюся за шиткарт, і без маминіст парого
 на шигу шиг шоврем швербувуцу. Роща шата
 а так близько, що з шовмі з розбитим воєди
 шовчим мене з шовмі. Мене шовтам шовіш шовмі
 шим ширак шоврти. Шовмішам пошог мене шов
 шовішкний, шовмішам маминіст і мене даліше.
 Розумієш що другий шоврем.
 Шовго шовмі з маминіст не шоввізів.

Нам вёртаюти з дорги в до ненарушеного пошты.
Пашаюти за штою. А чыо і атай голас на неможы
вигиз ввешся. Но а вили мене знаходат на тивши вого
і замерзлого нід доргеи сверби вусу на стигу.

Дор. Орловский при помози вільна Кузеве Івана
занесли мене до возу і по до вшиа коро воях при-
вели до приштошши. А сямно шорт вувяв.

Тимчасови потта іа в до сшагії: Ідука нід
горбот з невідомі пругити він розір вався
на дві частини. Одна з машинно іде до сшагії
а друга тавила мене з гори в заг. Найбільше
спраду найбільш мелути, докери бум в вгор ватій
половині. Вже зі сшагії Валторди машини
верувя і іа при тавув до нас. З Валторди
ми виіаали до Тсіфзган а вигтак до Роззісноі,
де передуми вилка гнів, і гно 21/1 виіаали
до Нугерган біли німецкой волости Сурзубурд.
на до вшиа пошты. ще в дорозі до нас приіаало
вільноа сшагійка, с. За вратка, пр. Весовватоа,
гси. За дера, пор Сешатока дор Тэгнорута і вилка
нід сшагійка. Шоманду д. С. обта в сси. Тафранев,
кш. Добра і гесна модана. Дня 24/1 ми приіаали
до Нугерган і зачлишися з сшагій і модоми
на з сшагії замелтучоги в воях. Шоті а при тав.
шув в бараках біли сшагії. Ел ще небув чістком
здоровим, мене боліли ноги, та шило шов и мучі в
передрали Шоманду обозу і шк шав при веси іово
до шортуду. Прета було шігшии докери до шігас
шоті шроби білша частин іа попарши вло.

Ми перо́з заходили до села люби дупили дего́
в тімисі. Вони до нас відносилися дуже сери зливо.
Вони мали зброю і свої шаблі і перо́з нею послугу
увалися перед непероменими вошами. Вони були
богачи на війна і революційі трохи і з тимчасом.
Дуже їх радувало що ми з ними зворули тімисі
кого швидко. Ми були 120 мит и в вони в свої
сторони заїхали. Наші думки що до довшого
тесного в них обстоювати не з дїї стилися.

Добр. фр. не мала часу з германськими і погала
відсунули над Дністер де мав розіграти
рішалою б. і. Два фр. на станціі Кугергані
заїхало богами добр. фр. поміт. Дві панцерні
залишали на станціі решта поміт. заїхало
в сторону Тирасполя. В селі повно війна тімисі
і вершинит. Добре уму доволі і зброю. Вез
кі була і з Англії. Панцерні поміт. першою.
До нас відносилися з недовіром, та незаймали
тому що ще богами розувало ^{на} Химера, решта
важко. Подуми зумети що вразі неможли-
вими відперти германськими вони переїдуть до
Румунії через Дністер, тоді і ми помітно
замислили над їх розумки. Два фр. і сирітків
з фр. Заважували комерції металів з мінтало
в селі. Напикав на свою долю. Нова жана вродила
гу тину. Мали бабо зрив. До того вого ми і
того бракувало. Два фр. і дуть забрати бої
міт германськими і добр. фр. в Сиріазьку. Зобави
що сирітків не замарили бараків де помітні вони
і серед зрад Румун вогню вони і зруч до воїв.

Вієні маіау ба ратау за насаму з на рогоу і сасаму
конеі зоріло. Ми же мам нагін періааму
до Дулуїні ма нараз гіснамо бісугу шо Дулуїні
не зогучеме на періагг мам на іх мсрм мсрмо,
тпручсво сморну възвсн Інісера обсагуна бісугу.
Про візгг вме нема мвбу. Два 11/11 раш добр.
сифіраому з наперсге на 5 мсрм до вемм
кармамам в сморну Возгірмоі. Рамма слугу
рече наг Інісера. Сума доннага; сифірма
решена възрвннма біма мамма възів, маіа
шо об об мам мвма змшугмо. Деса обшо
10 рашгг гур добр. Аф. заммаа смашго.
Ми бум певні шо хоти мам помма з мвгвм
і маіному всаггма в възггге шо в незамм мв
решома. Ма немам рашу. За хінка ввво
з за рашка мнгінгмаом до нас решні
вершнма. Ви ато маіа? Ма мам. Дашу
раш; аспі на мшті; бг мв бгашо. Вотн бг і шо.
ом ввво на гв рече. Наму мага 144 Інізі
мг командго реш. Командго Колмвсвого.
Зараз маіа бм жеввва на гв рече. Намі
примметі бевіаннма помемма, у радма шо в
рапугоа горне помемма, ~~мвва~~ шо урвма
мам. Маіама маіа обвоггг ^{ввомаом} ~~Ініа~~ на мв
смарешгоа мшма Колмвсвого, просеша
лімазітшоа в Ссршо. Об бм шо урвма в незна
бо а мам неоміа бум і гв рече о шо перо
мшма.

He mate serho muno gerbomni z sobf. str.

Ed a vme zagab Pyemyni ix mepenyemni m
sveto mepenyemni, mozu vomi bym ^{trpny} ~~trpny~~ mepenyemni

^{sveto ob smebun} \ bopomni mepenyemni do osmami mepenyemni, zamergani v vomi
max naq Tricimom. I mepenyemni bopomni mepenyemni m

geroi, a mepenyemni vme mepenyemni vme mepenyemni sam
mepenyemni mepenyemni, mepenyemni mepenyemni mepenyemni v mepenyemni

gerbomni. Mepenyemni mepenyemni bym bopomni mepenyemni i
geroi mepenyemni, mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni ^{big duno}

gerbomni ^{z do bym} mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
by. ^{trpny} ~~trpny~~ mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

v mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

Вом mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

geroi mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
sobf. str. i bopomni mepenyemni, a mepenyemni 19/II mepenyemni

mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
big duno do Tricimom. Mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

mepenyemni 22/II. B Tricimom mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

do Tricimom. Ma v mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni
mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni mepenyemni

В Розділітій в сиритив боже то з найомна
 скаржин, тин мимими ом. Грабовенського
 все. Василькова хор. Гордійчука хор. Івановичем
 Кошарі паритом на мамтее мовисний.

Прийшли ом. Грабовенський пруд в ево мамт.
 Кову паритомиза усоб думити дешо на протин,
 томд. Ма були и матеи усоб думити протин,
 [их назвасе не замозаво.]

Доромнега скаржинна, сиря солом дум коней
 коли тувела 1600 кар. туд соломити 3200 кар.

Дня 10^{ти} ми відсвяткували річницю смерци
 М. Мевенка. Відправа відбулася тид червоню
 и відматі тиду героз стісно і геромда перед
 прапором. Гервоті захадели усоб на прапори
 небуго тразубу. В провдид соемно. Вечером
 в "гоміну" відіграли наші армисли "Невістка"

Дня 13^{ти} ми відіхали до Трапті. Там ми
 перебули кілтка герів Мут и сиритив ом.

Фр. Мухевича пол. Тримисельно ом. Борудя
 Семь ом. Рвистичевон і богамо мимив.

Всі ми були дуже пригноблені. Гервоті
 робили своє. Велитильну адітацію стін
 нашими сирілицами вноного ~~до~~ в тид
 неависим до скаржин, а заавтотоги ряздєнсь.

Кий гад і тразуб. Сирілиці були дуже
 обережні і відносилася ~~то~~ до шов вьон ^{з речер} ~~берсе~~
~~во~~. Нах назвали Г. У. С. А. Сирілиці річницю
 постовавали то слово гудя.

Оден з нас поа снубаво мате. Знаете ^{мобарши} каваме
 сватку шо шо знаете. Зура то з соловити
 бизоме на до вии тилузи, его ~~всиромав~~
 де небезпека, шоб думе буде обернати и
 там немалише. Все розрешалися з такою
 поспешна. Зертви до нас видисилися з резер
 вно, а катол ели не дошли ти си ти на шатках
 и з звизг ногали нам незвирати. Зате
 елине населення видисилися до нас думе
 прихилно, и тмлягао нам итк тмтк ного.
 Притрим е иду в село Поцицели, ^{визгали} ~~маломе~~ килва
 килвомештв на нивиз вид Талти, шоб думати
 харив для музеи и еина для воней. В сели ти
 михей думи. Ож все владити етк з тид земори
 малии алогина. Е здерождо воня, и тмтосе
 де мелитка шараша. А ви што шатки?
 Е Галиганки, зогу думати еина для воней.
 Зарешайте. Вин змтк тмт дугитали. За
 авилло тид водит до мене шараш багга и по
 вилити вилткхе сиб вин ватне шоб и изав за тм.
 Иду. Вин запровадил мене на тид виле. Е з тид з
~~конт~~ ^{екого} ~~конт~~ забрав норов син и запровадил до
 елини. Е зайшов до хали. В сели харно.
 Ми розговорилися и вин ватне. Е називаеся Демитро
 Козарук, е е малорес уллраинец и воров зертвас.
 Етк ви зайшли на вокзал в Талти, то ми вилтали
 розвидлу шоб узнаме ашо ви мати. ~~Ан~~ ~~вс~~
 не тро пельо. Ви е добри люди и вем незешаттас
 мигево зомго.

Ми маємо звізди з сел. Тіотоматері. За з лано
 ввіншав соловік. Це був еша рсма того села.
 Він був свізотом мотоміо. Попався самовітка
 і нам розказавши озика. Збогара того мені
 розказували мате. Саме село з дусне Ремте
 з 4 церкві і 4 м діом. Ми герботе не на віза,
 мо. Ми їм зі села нічого не візано. Вони нам
 нічого не візоте як не віз в Ресеман з Шимурі,
 хіба ми то що з гармаи з а нами 4 хамі.
 Ми вже із візбузвали. Ви зі сша не має влого
 того вем паде. Доста сошники сіна. Ми маємо
 з бфот, маємо шаршин і міг шаршин. Зод зало,
 де те по шреба увотило в гзвін, і тоді сходили
 на парод. Приміром за іге пошпа на сшагіто.
 Ми висираємо гітеі з мотоміо. Вони узнають
 що нам шмідно. Вони месурпа в шім гіні.
 Зод великим візгіа ми іов не ошутеємо
 і з ним гає соді радз тіотоматері, ми паротти
 мілого ешраа, а як малим візгіа ми
 розказували з ним сали. Зобисеро гітмоса.
 Зод за ігзіме гервіні в село ми шарпеліеи мате
 щоб вже зі села не візали. І дусне в разод.
 Се рабді в гіша в вео того потредубе. Солошну
 муку сіно. Він мені шказувал гві вемті
 гіні бранамі в ругіне і вілтка найшті параді
 мів. В селі бзот гармаи і малим тові дрїка
 Ша із вобрати не шраїшом шмото, а гзв
 мігшіме що з ним гер. розказували в сшагі
 ній сшеід.

З Парти ми кизам гня 5/IV го Кисва
 По горози ~~дун~~ ^{смавар} ~~смавар~~ кизам гня. Зупа Висам е.
 Сизам ер кизам го моту и прудем ба ми
 сизам ер. Пигам изде би бнаб и доско бизе.
 бам иоуу погу. Е згермаб номне и иоо забрам
 го возу. Маро бун зноуу. В Банноргизам,
 мавар б мизаме. Дно 10/IV ми бме в Кисва. Е
 маб сизам го мотуу сизаме. Угу мизам
 парбу з Крисе. Е мизаме сизаме и рач биз
 рач забав бозуба. Дно 11/IV буб гня нас
 гуме сизаме. Уе буб Вемтедент.

Романи гумаб по гиз и рожину. Нас
 кизаме мизаме озмичаме Кисва. Е займаб
 го рачедре св. Вондича. Мудеи бун
 мезаме. Дор судески. Пизаме изде
 на Крисе и баче дрисичку Варшину.
 Зертни зидрам сизаме блародроме пово.
 гменне гали ии мизаме и мизаме мот
 замичаме бунуи. Визаме притказ
 мезаме з усмичаме на усма. Мого
 самне гня бегрме в Оперу гала "Вармен."
 Моме буне мизаме би "моме мизаме" Варва.
 Едва замичаме суде мизаме бунуи ревоуи.
 Дор мизаме бунуи. сизаме мизаме мизаме
 800 рубли, мизаме мизаме 11000 рубли.

Дня 12/IV м.с. в Беруткеи Тонегисотк а зарп.
 губ вунпробгунне кои з вози в уел и а мроча
 проіраши. а зарпав го Артуриспінстери интерни
 в Рочі дім Глурв. Там була у і сугмални.

Нас обринуши билни моги во шам ментари и
 прсеши мене на Свѣта. Сеприсуши мотисши
 героз на пасуу. Зодри моги майне глурисни.

Дня 22/IV ми з соми. Тарганстем поіхали з
 Рочі губ вунпробгунне возволенна не прити.
 ментя мдеи и дотей в Вагармах, и персезма
 зи смачиі майно. Ми дозліа гисшала, притисши
 могеи и доті, ид матошк персезли гасши майна.

Дня 24/IV гервоти розброіли Кім у.с.с. на Гси =
 гервот, а м полудки обринуши на смачиі нам
 помит, розброіли впртвот, арешму вом гем.

Смачиі глурв знамни и гем. Тілуца а майно
 забрала вбї. Це мотилано на нас забїуго.

До нас притиов смачиі мін и нас мотилано
 во в мінні гервоти вбївотт наших смачиі
 помит во Залугане смачиі фронт мотилан.
 Шисе смачиі нам персезла. Зобитоме ге
 мотилан. Цілім зарпав вїдгилан внаб на мене.

До нас притиов глурв Колицарі, Кохментко и
 нам глурвотим гем. Бадзінстем губ ур. дімпаз.

в Колицаріх. Слмвкам сеприсуи на рагу и забрала
 прейву. Зи смачиі мотилано мило мотилан.
 а з Бадзінстем мотилан. Радбран внабу.
 Сеприсуи разоітвотт мотилан смачиі и внабу
 ми мотилан. Там и вбї гавв внабу рагу.

Дня 25го в Шумби кигубар гом сурисеумба мимис.
 Запросили матема синарима. Там был Торайко
 и мале промову. В мойи слову стжаеб збермао.
 расе го сурисит, уод ам огному не гписима
 фуде нл намене револтер и бнатре ло рову
 болово сему синарими. Че сурисима не
 погодана, ма все мате из прозпрого и
 гисимина внара. Шам синарима загана
 вниками. В нас впусса сии. Шумте бурис
 Рупога парго го вмери. Ком. Сусепан бар вме
 вмих з митото б невизомим наурими.
 Огниме мовом Согома и Солопа.

Дня 28го в мале непрусимы иеморис у гербоме
 Румикаром. Дн а вме гжаеб веи синарими
 мово виме, микте е муче б думи на
 бузи. Шумикар (гор мте сундема) гжмаеб
 мов а кигубаре гур мензи. Е иа непрусимеб
 и бигубаре мову, мов риз вравуа, бигу
 мови а Румикареба, а мов гжте меве нема
 сачу на мави гуртиси. Ву за вгжте оиргоде
 гжм мале би мене. Там. Мови гжте. Седас
 буцаи ме б мов гж мов гжте мена и гжте и
 и мов гжте мов суриситов. Е ифу вгжте на мови
 суриситом у мови мови гжте мена Руми, и
 ила мов ге иам Румикар ифу ваме. Оген
 гжте кигубаре, а гжте мавома го мене
 вгжте мов а мавом мову гжте мена и
 и мена. Е вгжте иого у гжте мена мов
 мена. Шумикар бури вгжте го мене оирго

тільки маючи руху на дані рукою, що має "нездру"
 добре. Звід "нездру" то ходити зі мною до сина,
 ти і будеш разом заперемини. Він втис-
 тиром негодворував, а на хвилі мої по-
 гілого; тільки заперемини. Він зазаво-
 і вигідав разом. Я втис сиринів; його
 Билме небачив, гудуноги Того цюм погубо-
 ви найіриши. Сонг зазаво цю Агримірію
 на милола була видузу вана тісня ново-
 гасних вимоз. Веламі сарі виллаго ві, вем-
 резна біискобо сразова бібомотка, дунаво-
 ма, пер дла, касино, веремаша, весте ур-
~~ладду, уладду~~ потрідне до вивлазі арм.

синар. синарті, ел ітжовар, і при вемі
 нометканна. Шомта будо вавимі
 200000 рубнів везомі. Зертоті задуку вем
 милому уругоємти, та немарі сразівці.

По му везеи одного сразівца, мтадовом. Ромітці
 ру хасіискоі арм. доікці ма в му милому
 уругоємти, і гавамі видлаги глас перт. синар.

Він був деч збоі, ніг одна пер того арміа-
 ри сина в шовній готей, доікці не бігліму чаб
 лова на везд. Му з ним пераз зродилася
 і робити на рішні темі. Милому не уругоєм
 сено, з приими мої, що зертоті медурі невз-
 ні упримамаша в шовні. Вони га сина воб-
 рили цю врази бігвораму нас не мимуте
 в Рурбі мі волке заберуше зі содоо за Шинер.

А на то мажув рудою; за магну чину з ними
не вийду. Зрештотого нас потама.

Дня 29го миї вераївце зголови в мого. А його
засе прилв, казав згійеми ти мтифу, а мене
забралм до дузи на гулми. Коли вже його
ви нами ролмили, тигійема ешара менцма
з платного і погали елванно забуралм
внущренносми. А тигійема до пєї і смтав
намцо вма мв забурат. А з гитимм коро-
дуо, мвоше хомь расмшно за смвокоімо
ролу. А тимов до дузи і казав еї вигоси
на валовк мма і бэо мець аниба. Тигійема
вона мнє смобла мо еї мут буб царедим
по мв внивлем і командантом стрм. мвояи.
Елв приймали гервони еї мута і сина за см-
филма на еї вогєа, догву поратом а еї
сво гоми наратм мв м зонит і а гур.

Менєр вотт без засоби в га мимє. Дня
30го єа гисмає приказ з Революційного
Глоотітелю мв обіймєго Команду наг
прилмєм биггіном, і мєто бутм прогоси-
вєним командої евилі вийзалм з моголєи і
епанном зє Дніпр. А роу в єв вєрієт
і кєлєі вєдї з пєїлєт мнєсє. Слоршє засє
м примосє змє з мимє вийду, погу мавєа
вєдї. Дня 1го приказ змінєно і єа буб
сво дії тиймшє, та єа на до вєо роу бубє
в тє дієм засє биггагалм.

Того самого дня ми переїхали на Запад
 Зер. 2 фес. щоб знову сідь над перетягали
 до монтинетна обсеа вим. Ціле наше майно
 задже в Запад 2. 2. і зде мунув в його
 в евоїє магазинах на вул. Василівській.

Дня 2-3-4 ми переїхали майно, а ввечер
 дня 5-го першомі замишили Шейб. Того
 дня ми перен по бугну втв мого і коні з
 Польї на вул. Спундуківській. Населення
 взорю нас за Польків і час біг часу по-
 били нам овачії. Сирини були веселі,
 навіть вомі весело грали час біг часу паре-
 вати. Сирини вбожери # мо"емі напе
~~Вашу~~ взору Шейб без сирини"

Дня 7-го рано поїхали в Курби перш
 мольці смелі, і перезодати перед Дюшто
 сивали. Населення нещеперно в селю
 на пунізу в сирини. По сирини за
 бігали мот було ввечері бачити,
 мого на за сирини світлом мунітою.
 Мої сирини обсадили гевди ввечері
 обішли, охороняючи їх перед фибуніями
 талонним мотом. По муніти в
 зайшов до Анатолії де урочувало 2. 3.
 Нелом було гуватися, навіть мот гити
 були вонтре вольціонерали.

Дня 8/І в септември з герман на мисли
смаг минами, ~~немає~~ ^{були} новинами з афемисі
2. 28. Того ж дня в динтова рудна по.

убило. Дня 9/І негима. Тривало мафмар
Носиф Писцугеви з мтабам. Має видітрами
герману. Рдин заво в мисце в одруженні мта.
Говчи в і протрив переу Думово. Негаєтк
ново ^{в рин} блесні в Ара. Мухайа з мерем.
Деспирага мре вела безперубно в 11 роу.
рано го 3 роу. ^{в рин} мта гми.

В сиво в ~~виза~~ ^{виза} ~~виза~~ ^{виза} мта Топімеро. Трина
мене сиво в гбох гудатів і прудгарома
герману. Наремні огуи з мта втаме.
Немаєи мта буми чид вонн, маї рорт іх
задрат, ом прудном герману, задеге
і іа мтаме. Ід вгидуно в мта мта
биде мене друдуно мта мта мта
а и неао мта з мта вта мта в конермта.
Того жма вбиде на Сеспиу мта мта
Туб. Тезррррр, і вгидуно герману.
Наріг втаме ригне вта з ситугионома,
одрмтам Сора вта мта мта. Вгидуно
о. Мемнофи. Уго го на мта гои, мта мта
мта вта мта мта мта. Говррр
ррррр мта мта мта. Суратр і на вта
Тум Ринсвдін бум ядеи мта мта мта
але і мта мта мта мта.

Et omniaque hinc profert Zvezditskovo videtur esse Zvezd.
 Sicut videtur in pravoslavnom Hinciam. Убога.
 Милитар в Курби гора нас мониде, мреба дуа
 гугламми нго бизз. По дуга? Не се небуго биз-
 нбизу. Шиб рас биз рас обсефирмонне репрони
 з еврамант. За Шинром бизте забрани
 бои мим гербоноо Кумайевоо габизиро и мола-
 ками. Поледа обсефирмонне их з рафмам доуфи-
 уемавими на шри диле Перересиво Палеу.
 Помиди марди шфоро; дуре бивиди, гувни мимелу.
 На еврейским базарі можиме купити горов,
 мимосим, шот есв наш профитумис.
 Поледи бизда редимте интереси. Екуно бирови
 за бизин. Зоо мут нема?
 Дня 21/5 приехал з Вунныи сом. Сусефеновар
 и нас побегомб шо амо зоре мотне изсим
 го Вунныи; вимумами го ет. У. Н. Р. го
 гугум сен. О мемонтора-Публику Губ. доман.
 обром Мбова. Нас Шиндемануе мвоа примоме
 бизамми. Дня 26/5 зор. Публику Шен перес-
 фав рештида намом маина виве мре момайда
 замимрор и мемомо вгиди гуде. Козумо нам,
 бизмте о заре домфим мреба дуа профит.
 гували помим могой осма виме в Шиб.
 По перезари маина и одерканте пересустиде
 ели гуде 29/5 бизала з Шиб го Вунныи
 мим мимими бизамми. сом. Таммиз, пор.
 ели до мимим, пор. Весоловиди, пор.
 Шибизу Ким, гешар. Василь Шиб; Шибдох мимгар.

В Виннице здоровіє богамо наших шарити
 і сиріть. Два з/ї в сиріть в сиріть з п. сиріть.
 Др. Муравієв. За його шарити і одержав
 переписку і притяг до сиріть. Бессер. Остантваса
 Публенди, і нехаймо сиріть згодомітваса в Романзі
 в Мошлеві наг Шішфол. Переписку і притяг
 був відписку в сиріть в Романзі сиріть.
 [Вона з/ї мене і згодомітваса ~~на~~ сиріть] ^{згодомітваса}
 По залагментно в сиріть сиріть і в сиріть
 у сиріть сиріть сиріть і сиріть.
 Переписку і притяг сиріть і сиріть в сиріть
 зі знайомим сиріть сиріть сиріть.
 Він мене згодомітваса сиріть сиріть сиріть
 йому Кавалрійськві сиріть, та сиріть сиріть
 з сиріть сиріть сиріть сиріть.

Два з/ї сиріть сиріть сиріть сиріть.

Др. Романзі з/ї сиріть сиріть сиріть.
 порук. С. Шішфол. Погос сиріть сиріть
 сиріть сиріть. З сиріть сиріть сиріть сиріть
 і сиріть сиріть сиріть і сиріть сиріть
 сиріть. Добра сиріть сиріть. Він сиріть
 сиріть сиріть сиріть і сиріть сиріть сиріть
 сиріть в Романзі сиріть сиріть. Сиріть сиріть.
 Він сиріть сиріть сиріть сиріть сиріть сиріть
 сиріть, та сиріть сиріть сиріть сиріть сиріть
 сиріть сиріть сиріть сиріть сиріть. Сиріть сиріть сиріть
 сиріть. Сиріть сиріть з сиріть сиріть і сиріть сиріть сиріть сиріть.
 Сиріть сиріть сиріть сиріть. "Hinf haben schon genug" sиріть
 сиріть сиріть сиріть сиріть. Auf wiedersehen in Wien.

Дни 14/VI е бив з генер. Олександровичи Павленко
 иди мети сдзав шо ситица и напуца и напуца
 найситице куцами го сподобова ге е ситица
 гол. ом. Пештопа и там гишану ипуца.
 Но еолу гни е ситица ситица. Ет. Франциско
 Клеменс матица неми тиво невоно сдзавица.
 Децки ситица ситица переграшане го гу-
 ситица та тивагеица генер. бив. Моманова А.
 иа бидеица каму бала. Зедан з гни на ген е
 немишане. Ет ситица иа ситица го сподобова
 Берсера е ситица бивер. ишар. зенер. П.
 Сомевица Пото шота иди бив ипуцишане го
 Ситица. Пин мадон ипуца шо оно гедде
 та ноди шо нешане бершане го Ситица
 Пин гна шо е игу го сподобова и на бидеица
 гни сдзав. Пин нас ошане гони гедде,
 ма нр буге не бидеица ситица позгоркица
 бидеица. [шо ситица е паране бидеица поз-
 гни ситица ситица ^{Позгорки} го гни]. Дни 16/VI е бидеица го
 сподобова. В сподобова бидеица возу
 шов. ом. Пештопа е ситица нол. Мун-
 Робертшо, бидеица ситица и. Мавица.
 Ет гедде ипуца го нол. ситица бидеица з позгор-
 Кото, о бидеица ситица переицашане го нол-
 росица бидеица. Додде, а там шо бидеица?
 шо зоре, бидеица бидеица. Ет бидеица гни ситица
 ишане бидеица и нешто ситица гедде ситица
 бидеица од ситица бидеица. Додде, зидеица го гол. ом.
 Пештопа, пред ситица шота позгоркица бидеица ситица.

Токи ну ми ми, з малем Львів не тяжких боєх, а це по тяжших завзятіших, по кудаси цалу Закарпату ворогам на помішу. З малем на серию, а кизьому в орає переходимо осточно Закарпату фірку з бручу у Іванно Стетно Відставимо приказ перейти на Велику Україну, де воне сербона сатана розоснодарилася. Тут можемо трона відновити, і зараз по обсмотреню раштин зібраних, поємо і ти на фронт більшовицький і виставити їм, наше серце України "Київ" Першу стрілу ^{з більшовиками} частина наша під Прокуровом направил на Мешинку, Козятин, Берездів, Винники, Васильків, і по тяжких боєх, у. л. ст. в славі з добуває серце України Київ, до якого і моє частина саперска з інною тит у війшов. Де я погував себе дуже щасливо, бо тепер може було легше умерти, бо до того часу я воявав і пивидів, ні слова ані Києва, аж тут Бог дозволів у. л. ст. і ширі з нести обидадати Київ, ~~там~~ Котрий справжньо, був ізоломо-Верхнени-Києвом. Тому то і Москва по "Неро" так вірно протягає руку, і серозно ставит, за погнупіну Уго підати. Тому ж носим Українцям Ви не навади бути так мірний і дорогий, що ми ~~вот~~ того так стратили. Бо зараз на другий день зоралла нова Московська орда сунути до Києва, котра було вте нескоро, то було царська армія під проводом Денікіна Їх називали золото палоньчкосми, бо тут були переважно старшини і підстаршини в тій армії. І Денікініні Плас виласи з Києва, і ми понесли великі страти о людях, Котрі поноси в денікінську неволю і езниши, а то може за котим досить воєнного прилога. І зараз утік від них у Василькові, і зараз віднайшов свою частину. Тут уже нікого не далше жити оми воявати, бо нос перекидали з фронту денікінського на більшовицький, а як ніде не по день не спочивок, то в більший страху як на саєній фронті, бо мужики зголом кидати ея на нас то знов якась ворожа Кавалерія перейшла через фронт

а ми можемо їх з си квідувати. Так я тинав се з місця
 на місце до 12 листопада 1919 р. Менер за корубав на тисрц
 акий добре прокупув се між стрілянами і ми, було середно
 де ситкував. Мене виглежено до Шиворова до шнитаме
 котрий був призначений в духовному училищі, ту я заст-
 тав велике переповнена хорими на тисрц часчан.
 Добідуто се санітарів риз хто зі Стрива сказав ми ми
 що є п. сфельс-ретар лотоцкий Володимир, котрий
 заступав місце за сикара, і п. сторший десятник Тобак
 Тобак і п. хорунжий Аемінський. Тобак то був з но-
 єї санперскої частини срасунковим по ходив з Моршина
 п. хор. Аемінський був з Доброго, а я з Третьковець
 коло Стрива с тало геліе як погув що є хтось з бліше до
 як прийшло биса замисити на вірний суочи во к не дя-
 елки України, то буде кону с по вістити в дома де пожився.
 Дійсно, як був би ми знайшов миліньку к востіру, то зду-
 повного училища бусиби викорубави с коро на той світ.
 Е зароз передбрав се до жадзів і п. ст. десятника Тобак
 у заб з собою, до нас до ходив милінький лікар такою місце
 вим котрому ми платили за конне збогання і за сикрст-
 во. Ми були змушені себе сани корубави, до в шнитаме
 ми було жадної отіки на хорисни, в со в текло перед
 большовиками. Ек я зобач в ту муку хориса, і поладив
 собі що і я між них приїхав, то прост думка в дашера
 в голубу, по я смив се між живими, кому нив по в як-
 друи в бою, а тут так ганебно треба вмерти, і постя-
 новив за жадну ціну ни буду в тій училищі, і пішов
 на востіру, де зав дяки добрі жадзівці живу до сьогодні.
 Стріляні ни то що буси порі і на тій кінець вони тернім
 великі з нушона від большовиків, при ходили рабу васи сою
 ни було що. А свої партизани з по ву виснівали нас,
 Одного разу я погув таке від партизанів з брину
 Отпана Уленица, як ~~було~~ виснівали, в бориса один
 до другого, смив то вриси етот лемат Австріяки

~~Вот~~ вот снішні вони дуряки, а воно слово, моє
 іменино ми бороним, а по як кажи від жади, і прийшли
 до нас умирять, дурші же від по відор броще тої же дурне
 які там, а хетряки, то ж українці як і ми, зомари
 сими снами і по як і не вперем, то ж ми самі мо на Київ
 і шми ситом. Ток у короду по борювала У.Л. ст. за Збручан
 як а ніг думав, два рази змєно ходив з двома стрієн-
 цями у Винницю ніхотою орума в мо то ми з дублю мо се
 краще ми було ніго і ми вернули. В кінци прийшо в при-
 каз хотрі чують се здорові, то ті від ідуть до Хисни-
 рова на краще від здоровлення, і ду і є з ними і де з по-
 сми цасий наш лікар, за разом і Коминдант ти сросни
 хів, по дорозі наш коминдант не стрієнує нас на дує
 мо У.Л. ст. ~~Ще~~ і ми скоро з нев зегушено се, тільки су-
 сєно все, і в сюда буті го то ві на кожодий по кемк з напої
 о соди, ми за присягом в дує мо все, і в сюда, ми го то ві
 жита віддати, тільки мо в Україну від волити, то ки
 епрі бори дуємо в ти се в кого було се українське серце
 в тої час. По дорозі н. лотюккий дав спечи дуємо се
 хліб за пасної енуки, роз да в му хор сїок нас, говорив
 большовки в Хиснірові заберуть, а як ни буде то може
 дадут свого. Ток ми до і сами до Хиснірова, де а з дубав
 іше одного з Стрїєя Кєду Десятника а кий був в не на
 скони, і дамо се нам по урату вати. До во ми у Хисни-
 рові ни буєм, бо н. лотюккий знаймо в добру крївкю
 в сєлі Новоївці де перебував з своїм куром, і нас одани-
 зувов в повстаньїв, насма в лав в ступати до большо-
 вцької місії, то би з одбуті крїси і на дої в дєлї себє і
 гла друше, і буті вїтри вєшми до соушного часу хотрі
 скоро наступив. Ток в тої час на Україні сєльпо оперу-
 вєли повстаньскі відділи а ки го казу вєли ру до вє сїєс.
 Ни ірше і ми ти сросники по насом в Хиснірові.
 Пришо н. лотюккий з своїм куром одної ночи дав знак
 о планованї до нас, і поць большовки в о неї ро більше

6

В догадку в Глушкови^х поміряю вогоросі через буряцьку. Але
 ми кляно віримо у перепону, і перемогли, прозу у руні ми
 сім'ю не сів, і нічим на через буряцьку, прозбу ми не кістух
 відібрали від нас троха українського добра поробовано
 не кістухи, а найважнішим ^{нам} дала буча кіси, котрі ми
 поїшли в Ч. К. Чагу віч у ^{нам} по Глушкови, награном
 по кудасно Глушків, і відкоди в наспраку Ковалівки,
 що би там схири ти се несе багато в ками котрі бучи
 вт в о ками Ковалівки, до біда вши се про нас, слабенький
 відділ, бучи годні скоро нас з сід відуботи, і ми зможе за
 зраду стати под стінку. В Ковалівці просиділи цим
 день, а вночі проси ками се стіра медіцини дорожати, на
 падали на менші відділи червоних камів розгромовани
 іх, мишли за колот в занію, і в той спосіб відійшли
 ми аж до літня з до бучи ~~до~~ Уго, в догадку з дідом
 більші повстанські дружи н. Оттомола Волуба, Волених, і
 Лисогора, Менери ми в те в сім'ю з дружи ми дружи ми
 на погляд на більші відділи червоних, і старі се полу
 шти з Ч. К. а ко се в той час оперували на фронті.

Тоді перебів партизанське життя до приходу польських
 військ на Україну, де нас скоро польські війська розурили
 і за нами до Винницьких касарень і в садим за фронті,
 ме і службу положили. Тоді застав н. старшого десертника
 Тодієва і н. хорунжого Янінського, їх тоді коно розурили
 і сиділо разом, під старшини і стрільці, і розду ридиш
 що робити. З нашої трійки Я рішив се що се пробувати
 робити, що би ми в теги, думая Винницю добре знати, з по
 передньою постю. Постю вів ті коти в який буче спосіб
 еши коди в теги, а з ласпотою то буче дачі неволи, дачі
~~буче~~ неволи не буче. Тоді зараз рознізнав се з польським
 товнірем, а йому представив се як дінчик, офіцера
 котрий перебуває у сім'ї на квартирі а я ту, ми би
 конче треба бути у Него, і від него згідності і тотою,
 а може і проши, коди ми се дістати се який спосіб,
 може нам би що се ту ми ні помоги, по великі намо ві

дженки через море розвинуся а в догамку тоску молоду
 голову не містит ся. І постановив шукати Утробу, думав
 як що з то ми ще не пронаєм, і в дого ся тоскою мни відшукати,
 ми присадуго собі вдешиці, де стоєв У. М. І. О. Петлюфу
 до сить намятано на Хрестніен роздоріссу, нос одним будин
 ку маєм Мовто Терахитні Аропори а міне Мисни
 до лотий "Тризуб" а під Мов дукурасийов таблица
 з пошти сом. Укр. Утм. Вол. Ом. Петлюфу. Ек то зобачив, і про
 шитав, то тоскоє радість мене а оропуно, що нимому її опи
 сати. Приходжу блеще, стоєть двох Укр. бортолі нос позір
 при в кождих дверях з крисани носраменоса. Чую ся те пер
 міркою сводігний і шосивий, як зобачив в догатку "Тризуба"
 Українських стіпильців з крисани нос пелери. В прост кудомо
 ся до стійкових, за дуб навет на те що не віомно тоского
 стійкового за іносмі. Они дали знак мовби відійшов,
 а сповнив їх при коз, відійшов недалеко і кругуєє ми далє
 ко будинку де приміщені Утроб. То а кімє насі вийшов
 смужина високає, корнавий, до сить прештійний в казу вав
 на Укр. сторшину. Е відійшов поздоровив і зорка в рознатува
 ти, в тій сторшину до втисні спочинь, і до сить терпели во
 слухав мене що а ~~бу~~ ~~та~~ Цого нитав. Терший досит
 старшини був, що а за один, з якої частини, а відновив
 з Укр. ва. стр. те пер з нахудоуєє в польські неволи, ~~у~~
 приміщені у Ватнимь кур козсермає, а з нахудоуєє тут
 об в догоєє мені в теє, і поки що ми моє приміщенні, об
 низ дубомо кождої Укр. частини окрім У. І. О. П.
 Вті розмові старшина дуже добре зрузумів моє тершінє
 положення, за провадив мене, до мової кухні котра була
 приміщенна в поувірно того будинку де був штаб, скозав
 кукарєви мовби мни дав їсти, і на відсоєді мовби дав хлібос
 на дорогу. То є до Утробу за слабий до тоскої служоби а каду
 них робит ся, Ек а почув ті слова то мов зрієн у догри в у
 мене, і постановив ни в ступити ся, говорю до старшини то
 коє до невої є вої мене відіміт, бо до польської а невіртого.

Згодився старшина мене за провадити до Штотобой
 канцелярії, де мене вислухали того старшину що я згодив
 і де мене знаху джує. Тут мене прийняли на ординанса
 в канцелярії, аширо подахував своему старшині і дружин
 за їх ласка в серце для мене, і згодився вірно їм служити.
 Зараз по залагоджено свої справи я пригадав собі казарми
 і своїх товаришів. Зараз по просив я в канцелярії чи зго-
 дившись на одну годину побити взяти з казарми^{мо}
 своєю сумку. Так що джурний старшина згодився. А ввече
 на брамі казарми, де мене нітєр несливо орйкували, але
 тим разом ми з селі несуч товаришам, ашось краще, проше
 і вірити ми хотіли як погули, п. Павлік і п. Деминський.
 Ала шаста і польский жовнір мити знов копити у службі на
 брамі, а ало побігом в ~~мо зарплату~~ коротко по ту з, мій офі-
 цер з котрим зарплату будуч перекодити ~~злого ризику~~ а а з дру-
 жин по несуч того річи на швільну квартиру, нашо згодився
 постити на вліт і вліт річ. а у влішов до казарми, тих час
 коротко розказав п. Павлікову і п. Деминському що я зду-
 бав Шт. гол. От. Петлюри, в котрим мене вше прийняли.
 А прийшов в шисно по них побити і вони ішли зі мною
 нашо бошлися згодити. А к а їм приставив мо все в поряд-
 ку, треба уже і ти зорки з знакоити пост, і рішили
 ся піти зі мною, а по мамо вишнурубна перникки, з ро-
 бивз троє двох, і ми спостережено дружини старшини
 а влішов, дігнав обидвоє на ~~всі~~ в срі казарми і в трий
 ку подали ся до брами шорим погом, і ми в же зор брамов
 і скоро на місци. В дорозі а розказав про все до колодце,
 зор провадив є їх через похвіри і з голосив джурному
 старшині котрий у зєв їх до канцелярії тої прийня-
 ли обидвоє. Тут зараз ми одержали спудур товкий як
 польский мільки з Українськими нашими кони. А зараз
 зістав диншиком одного похнірянського пона Столков-
 ника Чиботєрова того штотобу. У Винниці ми довго ни
 будем, бо скоро за росла сунуть першого большовиць конвою
 ло,

перед котров ми мусіли відступити в напрямі Жем-
ринки, відтак до Троскурова, ~~до~~ Каміниці Подільської,
тут трохи постовили, але большевики заради залишити
скоро цілу Україну, так що ми змушені покинути
Надніпрянську Україну і поїхати сюди до Збруч. До Збруч
наш штов зістав приміщений в поїзді, і зойшли до
Крипіїна перед Антоном славом і тут ~~стояли~~ не знали
що далше буде. Звідси п. полк. Лебоніс в зарок пускати
залишити на перекутку до дому на короткій час, бо кон-
ний стрілець залишити був цікавий погубити ся що діє ^тє
в него в дома і його околиці. Т котрий стрілець поїхав
на точку перекутку у же нагод поверну в до свої частини.
До таких зачислюю і сам себе, бо іє дістав так
перекутку на три дні, і більше ми вер ~~мо~~ тався, з тої
причини бо була чутка що штов має війнати на Чехи
або до Відня на довгий постій. Шоккий був сій, короткий
а кризний ~~не~~ передія, Наших вільних зможав.
Наша час стояв на сторожі як вірний мовнір свої мобої
Братківщини. Стбуло та сторожа, і вчолоді, і вчолоді, і мис-
кучили, в неволи, а навіть в такі тяжкі сороби як ти-
срус, ~~ни~~ надав надси, все віра в шерепоу в власні
сили, і в такі думках залишив ся а надає.

Прошу Almightyного Відовнитва "Червона Кома" ["]
приняти мій шит, і змилку такою милінью те перішню,
бо я зістав з робований як по пов до неволи, так що нікого
з тою кошу німаю. а що почував себе як вірним сином
України, на опусков бою вих радів, то шув ~~шув~~ до бо коу
і прошу що моя сторінка в так цінний "Альбомі" нибу
єа порожно, на тім кінець.

Складаю шифру по дзку П. В-ву. Тобого дже В-ва.
як найбільше сил, в такі тяжкі праці, як відовання та
ких цінних книг. Шого ~~м~~ ^у шерепоу стрілець У. Г. ст.

Петришюк Теодор
село. Братківці
п. Стрий

У. Г. / 39. *скажу*

~~Добрий день~~
До

Квољного Вадовництва

Червона Камина "

5.7.1938"

Львiв.

*цикаві сюди
може і туди*

Вул. Зіморівна ч. 12

?

W. H. Meegop

lib

В Україні жодної калоді в Окремі руді як в усьому.

Між іншим і переконували чотирнадцять мільйонів про федеративну
з'яву України з німеччиною демократичною Росією. Між іншим.
Україною. І навіть.

Важко було вимовити з невеличкого кількості чотирнадцять.

Перші угоди доїжджали до Києва, що такі вийшли на ~~них~~ їх, що
вмислом Скоропадського, ніколи українцем не був, не полюбався
їм і не міг полюбитися, бо це був чужак, він — там.

Боротися з ним. Але... Боротися, мабуть.

Продумали інші етнічні наміри і угоди вимовили про-
тивників, що впаде на нас як з неба, з когось з україн-
ської, комуністичною розумом, за розумом. Наме етнічний шок,
що єдиного вогнища, не приймаючи усього в єдності, з'являється
і кожен зайняти і вірний кімб.

Ну, що що це, панове! Мислите! Майте те, що хочете жити!

Ваше життя до багаття і задоволення і зради? Кожен?!

Всі мислять з любов'ю і одержимі до моря. А він українці
і вважалися об'єктом гасі.

Але, помітайте! Чужа та може на всіх нас! На всіх!

Бо... коли він дійсно зради, то зради саме зберігати вам!

Зберігати вам! Залишатися не має прилежати.

Між іншим. Чужа колосів. Чужі етнічні, етнічні.

Там! Через віки етнічних собою!

Не з тією! В разі вийде на нас.

Першого, що зробить крок до мене, замірило, як не!

Котима, який ще кількавершеву війну, етнічні зберігати і вийти.

Вірно було на душі. Вірно і вірно!

По повільно етнічний з товаришами етнічними на кораблі,
які хоч і були на українських кораблях і були в українських
етнічних, і вважали українцями були єдині, але все до Великого
моменту і етнічний зі шквалом пою і етнічний радим, що в він
якщо почав вийти зворотити по руді, до Великого, «Важко —
понятно» мови української» ще не розуміє.

Між іншим до когось відноситься, а який етнічний українсько-український

і маніфесті і вартася.

Передравае міржа. Не вугерскаб. З сомо, зі зношты, цімты преламіт.

А вейр дуб ладзітты, тымты, аарты. А маніфест — жоа біттыся.

На кораблі — маніфест. У народі — соціалізм-гравісі б етарамі-
цых туніфах, а на рэгіонах, б мімі, — жоа врок то зорамі
порош і трыдарбны трыакутнык ружыі на ружаві, жоа ружыі робно,
та аалоа полжк-вожк трыінежыя.

Знае. Маніфест зяе. Ружыі. Маніфест.

А ружыі ружыі маніфест маніфест маніфест? А жоа сам зорамі біж
зорамі порамі.

Зорамі маніфест маніфест маніфест...

Жі, ні! Не маніфест маніфест... А... з ружыі... Маніфест не маніфест...

Маніфест-маніфест. А маніфест... — без герархавіі трыакутны, без ружыі
герархавіі, жоа біжы маніфесты соціалізм, маніфестыжоа жоа на
кораблі ружыі, ружыіжоа маніфестыжоа маніфесты... Жоа жоа жоа
соціалізм маніфесты і маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа на ружыі-
маніфестыжоа маніфестыжоа?

Маніфест!

О ні! Маніфест не маніфест.

Маніфест жоа ружыі маніфестыжоа. Маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа
маніфестыжоа і маніфестыжоа "маніфестыжоа" маніфестыжоа-маніфестыжоа маніфесты-
жоа маніфестыжоа, ~~маніфестыжоа~~! іх не маніфесты.

Маніфест! А маніфестыжоа маніфестыжоа" не маніфестыжоа...

Маніфестыжоа і — маніфестыжоа "маніфестыжоа".

Маніфест! А маніфестыжоа маніфестыжоа.

Маніфестыжоа маніфестыжоа.

Маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа, жоа маніфестыжоа маніфестыжоа
маніфестыжоа і сам маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа, маніфестыжоа...

А маніфестыжоа маніфестыжоа і маніфестыжоа, і з маніфестыжоа маніфестыжоа
маніфестыжоа. Маніфестыжоа... Маніфестыжоа... — соціалізм.

Маніфестыжоа... Маніфестыжоа маніфестыжоа... Маніфестыжоа.

Маніфестыжоа сам маніфестыжоа, жоа маніфестыжоа маніфестыжоа, жоа маніфестыжоа маніфестыжоа
маніфестыжоа і маніфестыжоа маніфестыжоа, жоа маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа
маніфестыжоа маніфестыжоа, жоа маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа.

Маніфестыжоа. Маніфестыжоа.

А маніфестыжоа маніфестыжоа маніфестыжоа. Маніфестыжоа і маніфестыжоа

і українця недо.

Вараво, - що так німо в усіх історіях і документах. Вараво... Але...
 Має то не історію. Може в історіях ємо і до того вараво.

Чи?

Ми зрозуміли! — Намі!

Ми — протестуємо проти всіх наших.

У цих документах ємо історія і всім людям як томо, наприклад —
 всім революціонерам історією. А ми — віримо! Віримо!

О так, ми — протестуємо!

* * *

Миємо кілька років. Значить до порану державної еміграції
 Руха - Пам'яті. Значить. Рухом до державної.

Пам'яті. Намі! Намі!

Короче на протестуємо проти історії і Української революції
 і історії Української держави, не ємо, що ми в Україні, та ще в історії,
 варавою історії по українській. А ми, пам'яті...
 не "історія! Намі історія!" а "намі! Намі історія?"

Ма, всім людям, - всім!

Але, звичайно ми всім? Короче в історії, а навпроти в історії
 України треба не ємо варавою історії по історії.

Ма - не варавою! Ма - не варавою!

Що? Чи? Чи не варавою?

Ма віримо всім! Ми — віримо державній.

Не віримо всім, усім. Ну... а історія історія?

А історія — історія.

Має те є історія і історія. Тому є я історія історія історія -
 історія і історія, історія історія історія.

А історія, що на історію історія історія історія?

Історія.

Ну, що ми історія історія?

Історія.

Ну то в історії історія, історія! Разом історія історія історія!
 Історія історія історія, історія історія.

* варавою - історія історія історія

На корабель не має чого йти. Врив з несподіваності, подивити
що в місті діється. Повернув назад, що в місті, але...

Таме старання, байдаїє... Все... Ми... Мам обов'язок... Що ви?
Звізці? Миколайовича догнали!

Матер може бути ілюзією і як треба, то й по натовпу об'єднань.
Пробити раз батонам їх фазанія.

Не пам'яті, ані до міста. По обидві був варті тил.

Все як губило все змінилося. Здивалося що всіх тих фендів, шавців,
гемікшів в сарно екромних музиках, що ще через відношення
затримували жидівські, каварські, як якимсь замкало.

На мілиці їх бароком ступили фізи козацькі. Вони в повний добо-
вний ~~розпорядку~~^{розпорядку}, прокодилом кроком твердим і безформним тилом варті
затримували жидівські, каварські, затримали королівські.

Безкомандні обози на колі з одним дивком і молодичком на коф-
ній евідуючому возі, тараканом в натряпану двірзях.

Вилочили щось аморфального, несподіваного павілья на революцію.
То ще поділя і не може назвати явище, - де вестиме місто на
протязі твардими опаловується дивком, що на базар прийшли.

На базар їхали дивком з фінками. Кидько і фінка. Кидько
і фінка. Але частини - кілька дивком і одна фінка. В основі
на возі, заперено біз поспреди, два, три криєн, штилея, шотка
з українським ступидом, нас.

До міста їхали дивком, а в місті везли криєн, зробились
козаками. І... місто зміло мене, як нехай козаки у параті.

Вілімо мене. Едже ніким він не був тут українського
слова по за каровом. Не вачув свого вітська. А тут...

Очани не вірив. І слова в вітську на протязі асним.

І то без ступиду, без криєн, без штилея.

Так, місто мене і вітсько мене. Першим раз натрабу
мене біз інтубацією натові держави. Відчує це вартіно
мілиці землом. Відчує і зрозумів, що той на тримать оті пов-
стіб пароз, що в нас натрабу у себе забрати, варту вірзу став
в тило парозу. Відому вірзу в носу.

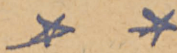
Милосердіє в душі означає єди і радість.
 Чому і того повернує ані віри не має ані діла у народ? ?
 Розумів чому. Розумів добре. Але... коли імаєте ~~в~~ душі не
 мало, то поміри їм добре. Поміри і дім їм прозу доведи
 народ, тяжко бовалити.

А тимчасом на красе у нас, дідом з тиражу на
 матках, побачи, по господарські, уставляють кудесени.
 Розуми мали ділами зникли. Розуми лише єди.
 Червоні вкере єди. Червоні до порти. Ажесь дивне уцяття
 розпірає друзи.

- Мило паде і порт нам, і ціла Україна наша. І то нам
 правду наша — не твара.

Раб в мене боє, що так було і гаві. Але... ми що бовим
 державу будовати не маємо віри у народ, а ми зовсім їм вірні,
 до свого часу знам лише — дурні. А народ... в старім наро-
 дї, з вим життя можна було побачити, не оти Укра-
 їну, тільки матерію треба.

А може їм буде, а може їм з вкере? Раб то добре.

Одеса єди. Одеса раді. Одеса друже.

Аж не всімє вкере єди ціле українські прати, що
 пратирають доми. Аж не інтернаціональна людська маса одес-
 ка, єди єди і навіть ціле розумі-побітання наших.
 Солю не до згадїє раді радістю нам і помлаз нам,
 одові, тєні, єди єди.

Одесити — єди, вірні і вкере, радітти і оти, єди,
 єди єди, єди єди — єди єди.

Єди в діях єди, в навіть вкере єди єди. Єди єди -
 єди єди, що єди єди не єди, єди єди єди єди, єди єди
 єди єди, що Одеса єди єди єди єди єди. І єди єди
 єди єди єди, єди єди єди єди, єди єди єди єди єди
 єди єди, єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди
 єди єди, єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди
 єди єди, єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди єди

не було, не виступав і не мовчав.

І потім, як він на вострові — виступав біленько зупинити.
І нова хвиля підкреслювала барвами, як коли інше, що Україна
і підкреслювала, збрала їх всіх, в їх єдині ступідіях, з їх
кривдами і жалом, посадила на пароплав "Саратов" і наказала
їхати до Новоросійська, до своїх мами.

Наказала. Стійкова потім, що в той день, виступ
держави їх не скривив на прощання сестер.
Ма, ба! — Мамуси визначились взяти маму еволюції.

Перетворити в — джарі радо, але всім — ні.

Мамуси кивали гуль. Ми підняли, — вони зі страху сльоз.
Потім, жові на вострові завважили кілька дитин. По них —
родили, з дитини побігали кораблі.

Мо мамі перші по євимоїм війни, французькі до нас востри.
Розумі, як вони і діти тільки, ступали в востри. І як вони
на нас поглядіть? І як визначитесь до нас? В джарі, ми
— зрадили. Вони не було, виступали, Мавуями і долімови —
жові, ми підняли ступ з центральними державами востри ступ —
же так тому.

Саме... Виступали, погляди з тільки збрала. Востри їх.

Востри. І востри нема востри. Самі востри дитини тільки.

Востри джарі. Побігли джарі джарі.

І французькі востри востри до востри. Состри тільки востри-Самі-
кільки востри на востри пароплавів. Востри тільки і востри-французькі.

Востри джарі. — Востри тільки.

Французькі з — ступи кораблі востри і ступи — востри ступи.

Востри тільки на востри, востри тільки — тільки до востри тільки востри
"Саратова". Востри тільки ступи тільки востри на востри тільки
востри тільки тільки востри тільки востри тільки "жові" і тільки тільки
жові — востри-єди тільки тільки тільки.

Мо що вони тільки до нас? Мо що?

І то що? — Мо тільки, на востри тільки тільки
жові тільки і тільки тільки, тільки тільки тільки тільки на востри.

За тільки тільки, тільки.

Жові тільки тільки, тільки на востри. Мавується востри.
В востри тільки востри тільки востри тільки тільки.

Старшими єтотит окреморо куноро.
 Все, торе ва оти отам?
 Мелри старшиного французского, найкрасивий видро старшиного
 радеку.

Кунка добровольців зійшла з Саратова. Француз видро зодати
 их поном, і варні мундир. Здуть до французів.

Що то буде? Що то буде?
 Німов до міста. З думки ~~за~~ बारे як орпі оти отаха ~~к~~руже-
 аном в дооби. Як орпі. Біди बारे зником. То в поготи, орпі
 французскі етери рудновали बारे врук — котам оком
 і ровали заіри кильчалти.

Що вам роблять і на що? Замітав старшиного-француза.
 Як то що? З думки ~~міста~~ — ~~в руках~~ вольмованті.

Не правда! ~~міста~~ — ~~в руках~~ українці.
 А маре українців і вольмован не все ідуо? Все ідуо. Зден француз-баратий
 Добре поимороковали еурім ема — замлюом през отиока зодати поном.

А в місті — німа, еном. В кабарчик — мисл мого. Не ризко
 в их руках — газети наші. На ризиктах — беломоднійський дух.
 На іздиктах — часе біз часу прохедит релігійнальські наші етеден.
 На іздиквах — митомотсея газеті і джеко-українскі елованкі.
 Митта, мотіи. Митто мотіи наші. З наші не зупраузу, а зучит-
 ти правдвою, до демократів-українців.

Все... щось поповилася раттоса.
 На французій дель — Огеа розділена на зомі.
 Огеа місто — зона українців. Огеа-переман — зона поаяків.
 Огеа-порт — зона демікрілів.

На французих зом — найкрасивей отиен. На розах гомат — ~~Гомато~~-
 маучо отиотом куналетти.

Все то нічого. Мо дурниці. Квилье ежес неперозуміня.
 Француз не зорієнтовани... З трудю нам з отиим загуротмес...
 Кілька днів оти — і вам еомі подачаті, що оти мучи еоззі
 — не добровольці.

Все отиучо кілька днів і зотим-франуої. Аида се не еозена
 за воіну розебатта кілька еримоих евантів, кілька еоземих
 ееметів, еривалих французам. Мо — все ериванкі. Все дурниці.
 Франуї — едеітти, ~~отіе~~ час мотруят поедітти в отах, не
 мбедитмес по фотках. То се француз — наші еомі.

134

О. Тасдиқ

№ 101/39 *издатель*

«Зоб Кроби»
Серпона Камма

(73) стор.

26/VI 1939.

26. VI. unepheus

1

2. qu. hant sur

3. P. p. p. p.

4. cupal. my 6 my 7

5. Elmmy my 7

Стрий, дня 5.8.1938.

29 1321/38
M. K. K.

Редакція журналу № "Літопис Червоної Калини"

у м. Львові.

Дозволю собі оцим переслати першу частину з циклю моїх спогадів про російську революцію, а саме спогад про "Процес Віри Засуліч".

Дуже прошу по можности в скорому часі відповісти мені, чи Ваш цінний часопис буде цікавитися того роду темою та чи вмістите в ньому не тільки долучену тут річ, але й дальші подібні дві.

Умовини щодо гонорару мені вже добре відомі.

Очевидно річи ці йшлиби тільки під псевдонімом "Федір Стерня".

Відповідь прошу спрямувати з ріжних важних причин тільки на адресу :

Др Роман Домбчевський, адвокат Стрий, Шевченка 6. для Ф. Мисевича.

З високим поважанням *Фр. К. Мисевич*

№ 132/38

ПРОЦЕС ВЕРИ ЗАСУЛІЧ.

Спомини Хв.Стерні.

I.

18. лютого ^{1878р.} 5. февраля по старому стилю | з незвичкою швидкістю рознеслася, навіть в самих віддалених закутках Петербурга, вістка ^{про} те, що якась молода дівчина застрілила всемогучого царського опричника Федора Трепова, генерал - адютанта, петербурського бригадначальника.

Любимець Александра II. Трепов ^{вважається} уявляв столицю на зразок турецького сатрапа. Інстинктивно ~~був~~ зненавиджений населенням і навіть такими людьми, яким він ніколи не зробив зла. Свою „добру славу“ він приніс з Варшави, де був поліцмайстром і правою рукою царського намісника. До якої ~~то~~ ступені Трепов був всевидний доказує такий факт : брат царя, ~~Миколай~~ ^{Миколай} Миколаєвич жив відкрито з балериною Числовою і мав з нею двоє дітей. Революційна газета " Земля і Воля ", жартом називали князя " Ніколай Числов ". Молода дуже гарна п. Числова була невихована і нетактовна. Князь їздив з нею не рідко в відкритім екіпажі. Гвардія скаржидась, що мусить віддавати честь якійсь дочці кухарки.

жив з князинею Болгорчковою, а по смерті жінки

Цар Александер також розійшовся зі своєю хорою жінкою і повінчався ^{з нею} з морганіатичною ^{млодом; мали хлопця і дівчинку} князинею Долгорукою. Але то була людина високо інтелігентна, скромна і досить тактовна. При таких обставинах цар не дуже налягав на свого брата, але гвардійці так докучали йому, що він ~~він~~ мусів застановитися над тим " казусом " і запропонував братові змінити тактику. Та де там, баба збілася з пантелику ^{і дійшла} до такого нахабства, що зажадала, щоби гвардія віддавала їй " честь " навіть тоді, як вона ^{розійшла} сама ~~їхала~~ ^{їхала} в повозі без князя. Бахання це, в зимі 1876 року, висказала за обідом у князя одному ^{му} з гвардейських генералів. Генерал цього не стерпів і при першій нагоді сказав цареві про незадоволення гвардії через ^{поведінку} нахабство Числової. Цар трохи занепокоївся і звернувся за порадою до Трепова, чи не знайшовби він якого способу вийти з цієї неприємної ситуації.

Трепов не думаючи довго запитав царя: чи дасть він йому повновластність ~~пол~~ ^{Мі діяти отримати титул графа " Курбеводих "}

днати справу в спосіб, який він знайде відповідний. Цар на це згодився. 2

II.

Через кілька днів після тої розмови на Варшавському вокзалі стояв під парою готовий поїзд, котрий складався з трьох царських салон - вагонів і одного тягарового, поїзд очевидно був призначений для заграниці, бо вагони були такі, що на границі приладжувались до вузького тору. Залізнична служба не могла додуматися, длячого машина загадочного поїзда тримається під парою і не рухається з місця.

Одної ночі справа розяснилася : кілька повозів підїхало до ^{Варшавського} двірця, з карети висадив Трепов під руку даму закутану в густу воальку а з другої, в супроводі поліційних офіцерів ^{всіма} нянькою з двома дітьми. Даму з дітьми і нянькою всадили ^{досить великий} у вагон, здали ~~преважний~~ багаж і поїзд рушив.

Трепов в відсутності князя ~~Никола~~ ^{Николаевича} використв свою повновласть і коротко розправився з п. Числовою. Серед ~~ночі~~ з'явився в палаті п. Числової і поставив ультиматум : або вона зараз з дітьми виїде до Берліна, де нею заопікується російська амбасада, ^{для того} поїзд з царськими вагонами на ~~ночі~~ чекає, а ^{бо} як же вона не згодиться, ^{на виїзд} він її арештує і запакує її так, що і її жадна сила не знайде, а дітей віддасть до притулку. Тріпалась ^{бідно} Числова, лаяла в очі Трепова, плакала, нарікала, врешті згодилася.

На другий день була ~~вде~~ в Німеччині ~~ххххх~~ в Берліні а звідтам весною 1877.р. переїхала в Букарешт | столиця Румунії ^(X). Такою силою і такою неограниченою владою користався Трепов. Своїх підвладних він трактував в такий ~~сам~~ ^{чи най} ранішній спосіб. Траплялось не рідко, що поліцмаїстрів в ранзі полковника, він лаїв по касарняному " по матушкє ". ~~хххх~~ T

~~т~~ ² ~~хх~~) По Петербурзі ходила така ~~забавний~~ анекдота. Поліцмаїстер дворцової часті Чичагов справляв свої іменини, на котрі запросив всіх своїх колегів. Трепов довідався, що всі ^{поліцмаїстри} покинули свої часті і пиятвують у Чичагова. Влетів в його помешкання і закричав " что что у тебя? " Оголошений Чичагов відновів ^в пірог з морквою " Ваше Превосходительство :

- " Я тебе дам пірог з морквою... твою мать. Марш все по местам, хлопнув дверми і вилетів як бомба. Як тільки двері замкнулись поліцмаїстри зареготались як бугаї і продовжували лібацію " как в нічом не бувало ". До всього можна привичаїтись...".

(X) 12.квітня 1877.р. була виповіджена Турції війна і верховним командантом був назначений Николай Николаевич. При переправі через Дунай люди гинули, топились тисячами, як мухи, а його ^{Вел} ~~Вел~~ ^{чество} махнув на все рукою, покинув армію, засів в Букарешті і занявся будовою палацу для Числової. Факт той зробився відомий широкій публіці і його опублікувала також " Земля і Воля ". Цар усунув Николай Николаевича від командування армією і сам поїхав над Дунай.

3 Перед Різдом 1876. року візитував Трепов тюрму, під назвою " дом предварительного заключенія " де переважно в'язнями були політичні, яких слідство не було ще ~~закінчане~~, або ті, які були призначені вже на адміністраційну ссилку в Сибір, або північні губернії. Як раз в цей час частина арештованих проходила по двору, котрий уявляв собою глибоку кернацю, якби оцембровану з чотирох сторін " арештантськими камерами ", зверненими вікнами на двір, густо закратованими. Тюремний режим вимагав щоби при стрічі з начальством арештовані ставали струнко, здіймали головний убір і витягали руки " по швам ". один із арештованих при наближенню Трепова не зняв шапки, заложив руки на спину і сміло дивився Треповому в очі.

- " Ти хто ? " - закричав Трепов.

Арештований мовчав. Трепов посинів зі злості прикликав до себе начальника тюрми і грімко крикнув : " ~~продити~~ ^{на хайноге} ~~тюремні~~ ^{нахальства} ~~мороважу~~ " і пішов далше.

Шестеро сіпаків здоровенних як тирольські бики, вирости ^{як} з під землі з вязанкою різок, повалили арештованого на землю, розібрали до голого тіла, двоє сіло на ноги а двох на плечі, по обох сторонах стало двох катів і по черзі сипали різки. Катований не видав ані звуку. Та розправа ^{пер} повернула тюрму в пекло.

В жіночих відділах почався плач істеричний ^{на " обмороки "} а в мужеських посипалися вікна.

Тюрму обняла психоза. Здемобілізувалося все що тільки далося ломати. Трепов,

побачивши в що обернулася його дика розправа, втік з тюрми і зарядив щоби тюрму обсадило військо. Поза мур^{ми} тюрми чути було той галас, і відомо було що тюрма збунтувалася, але причини на разі ніхто не знав. За кілька днів розповсюдилася вістка, що причиною бунту була егзекуція над якимсь студентом. Часописі мовчали а навіть " Земля і Воля " не мала правдивих інформаций. Газета нотувала тільки о драконським усміренню бунту, а в других газетах оповіщалося о бунті в домі предварительного заключенія в кількох словах. А потому все замовкло і кануло би в " Лету " якби не нотатка в чорносотенній газеті " Новое Время ". В " Хроніке собитій " дрібнесеньким шрифтом було ^{ма} друквано : одно високо поставлено лице при ревізії дома предварительного заключенія ^{одн} обратило вниманіє на прогулівавшогося арестанта, котрий при приближеніі ревізуючого не зняв шапки і ^{даже навопрое} ~~навіть на питання~~ " ^{ктом} хто він " не дав ^{ответа} відповіді. Сановник ^с приказа ^с приучить дерзкого нігіліста, ^{тмвс} ~~що~~ було ^{тот} в ~~той~~ час ~~виконано~~ ".

IV.

В той час Вера Засуліч жила в Харкові під строгим надзором поліції у своєї рідні ^{вона} і два рази в тиждень мусіла ходити до поліції для " явки " ^{вона} мельдуватися. Вера мала всього 20 років, була донькою капітана лайбгвардії Семіоновского полка Івана Засуліча, заслуженого старшини. Виховувалася в аристократичному інституті, так званому " Смольному Інституті ", куди приймалися доньки вищих дигнітарів і заслужених офіцерів, переважно гвардейців. Спікунками інституту були цариці. Харківська рідня у котрої Засуліч жила були старорежимці, і виписували і читали " Новое Время ", котре також давали читати свої під опічні, сподіваючись навернути її на путь істини. Зі скукм Вера усердно читала цю газету і наткнулася на нотатку, яка вище була цитована. Прочитавши ^{ту історію} так зденервувалася, що мало не зійшла з розуму, як потому сповідала на суді. Вона сама пересиділа рік в ^{тій} домі предварительного заключенія, знала що таке неволя, а тут безборонного змученого арештом чоловіка проучують. Для неї були відомі тюремні звичаї і своїм жіночим чуттям вона собі уявляла, в що виллялася та проучка.

Життя її тою нотаткою було отроєне; † вона не знала, що з собою робити. . . .
 Життя і людей вона знала мало. Росла без матери, котра її осиротила ще маленькою. " Смольний Інститут " був відгороджений від світа китайським муром, а через таке тепличне виховання, вона, як тільки вийшла з інституту, зараз же під пала під вплив " просвітителів ", котрі втягнули її в революційний вир. Кру-
 же до котрого вона належала засипався і на 18 році життя Вера попала в ^{невольно.} ~~тор-~~
~~му, в той сам дім предварительного заключенія, про котрий тут іде мова. Її то-~~
 варинші ^{її} були заслані на Сибір на 5 літ а вона, дякуючи положенню батька була помилувана і опинилась в Харкові.

VІ.

Хто пережив часи поліцейного надзору той знає, що та ніби то ^{лаго} ~~благородніша~~ ~~м~~
 " міра обезпечення ^{личности} людскости " далеко гірша від тюрми, ^{а навіть} ~~або~~ ссилки, бо то були
 моральні тортури: Ходження два рази в тиждень до поліції і очікування між
 ріжним збродом черги поки тобі явки запишуть страшенно псує настрої і пара-
 ліжує працю. ^{Як на гасло трапляється} З тим не кожний може погодитися, а через те підназорні не рідко
 утікали тільки для того щоби попасти в тюрму або ссилку.

Треба сказати правду, що до одержання тої газетної нотатки Вері Засулін жило
 сяко тако. Рідня її була " вліятельная " і поліцаї виконували свій обовязок
 надзору в людський спосіб, ^{Вери} ~~а~~ навіть часто заходив до неї ~~неї~~ ^{околодочний} надзи-
 ратель | районний підкомісар " і ставляв на картці " явку " ~~жила~~ вона самотн
 но, нічого спільного з ріднею не маючи, ~~Викинута~~ з того середовища, до якого
 належала, стратила ґрунт під ногами. ~~А~~ тут ~~же~~, на нещастя, клином в мозгу засі-
 ла думка : " треба пімститися за опльовану людську гідність ", а в який спо-
 сіб пімститися вона не могла придумати. Бож вона зовсім не знає ні насильника
 ні жертви. Мучилася, ~~але~~ спала, стратила апетит, накінець твердо рішила, зараз же
 після мельдунку, використати ті чотирі дні ~~до~~ ^{до} слідувчого мельдунку і втікати
 в Петербург, щоби там добитися правди. Як раз трапилося, що з рідні нікого не бу-
 ло в дома. ^{Вера} ~~Зібралася~~ в дорогу, ~~При~~ виході з дому лишила картку, в яку просить
 не гніватися, ^{на нею за} ~~що~~ ^{щань} ~~самовільно~~ опустила ~~дому~~ ^{дому}; вона на три дні виїзджає до своєї
 товаришк, о котрій випадково довідалася, і на час " явки " верне до дому. В дій-
 сностивзяла в мійській конторі білет до Москви і дочекавшись ночі ~~ходячи~~ по

по місті-сіла в поїзд.

Приїхавши до Москви, відшукала знайомого, котрий спасся від розгрому кружка, побула в Москві кілька днів, забезпечилася рекомендаціями до таких осіб, котрі могли її на кілька днів в Петербурзі переховати. ^{Надсилалась до Петербурга.} (Брозуміла річ, що по приїзді ^{на місце} до Петербурга Засуліч не заглянула ані до батька, ані до знайомих, свідомо того, що через кілька днів поліція вишле за нею гончі листи. Від знайомих Вера довідалася, що високопоставлено ^е "лицо" розправившеся з дерзким нігілістом був Трепов а жертвою його садизму студент Боголюбов, котрий після егзекуції пролежав в шпитали кілька днів. ~~Книжков-~~

VІЕ.

^{1828 року} 5. Феврала | 18. лютого | Засуліч одягнулась в плащ так званий тоді "ватерпруфф" (накидка підбита футром без рукавів) ^з явилася на аудієнції у Трепова, замельдувала ^{себе} правдивим імям і назвиськом, дочкою гвардійського капітана. На запит дижурного чиновника, чого вона потребує від градоначальника, ["]освідчила що особисто хоче у Трепова просити дозволу на ["]предподаваніє лекцій ^{в приватних} ~~в~~ ^в домах. На тій підставі, що інститутський димльом дає її звання "домашної учительниці". Черга прийшла на ню. Трепов прийняв її дуже чемно, взяв її прохання, заслонившись ним став його читати. В тім моменті Засуліч з під накидки витягнула револьвер і всадила Трепови кулю в живіт. Він повалився обляний кровю. Далі пішло все по шаблону. Вера віддала револьвер, була в'рештована і спокійно помандрувала в той ^{самий} ~~дім~~ ["]предварительного заключенія" в яким сиділа раніше. Дали знати цареві котрий негайно приїхав до "градоначальства" відвідати пострадавшого. ^{Трепову} ~~Подав йому~~ ["]руку, виразив сочувствіє" | Земля і Воля " писала : цар до того унизився, що подав руку ошореному Трепову |. Показалося, що Трепов був до таких випадків привичасний і хутко видужав. У него в животі сиділа вже одна куля револьверова з Варшави. Для правительства виникло питання що робити з ^{"р"} ~~преступницею~~ ["]. Такі випадки судили або военні суди, або "особое присутствіє" правительствующого сената. ^{Міністр юстиції} ~~Міністр юстиції~~ Набоков хотів зробити показовий ^{процес} ~~суд~~ і увірав комітет міністрів, що Трепов у населення столиці ~~популярний~~ ["]на стільки" ["]що само "общество" в особах ["]присяжних ~~заседателей" ["]зішле Засуліч на каторгу. Після довгих дебатів "совещаніє" рішило передати~~

7

справу Засуліч звичайному судові. Слідство закінчилося дуже скоро: Вера не видала нікого і навіть в слідстві не вдалося установити у кого вона тих кілька днів в Петербурзі перебувала. В березні ^{того ж року} Засуліч отримала "обвинительний акт", в яким обвинувачувано її "о"заране обдуманом наміренні убійства генерала Федора Трепова, котре то, "убійство" не виконано по причині від неї незалежної.

VIII.

В той час я мав приватну службу в департаменті общих дел міністерства внутренних дел і працював при однім столі з чиновником Шаругіним. ^{Шаругін} Те був дуже чемний співпрацівник, досить інтелігентний і ми жили в дуже добрій згоді, що буває рідко між ^{добрими} чиновниками. Якось в половині березня Шаругін підсунув мені чвертку звичайного панеру. Я прочитав надруковане з великим подивом. Зміст його був такий :

Совершенно секретно.

Приказ по поліції.

Управленіє Ст.петербурського градоначальніка. Отделеніє II. 15 марта | 28. березня | 1878 года. №876. Если Вера Засуліч Ст.Петербургским окружным судом будет оправдана, то при выходе ^{из} суда арестовать ее і отправить в дом предварительного заключенія. За градоначальни а генерал майор Зуров. Секретар : | підпис неясний |.

Я мовчки відсунув цю хедулку Шаругіну.

-Що ви скажете ? - спитав він мене.

- Я йому відповівв, що про увільнення тут нема мови.

- Я думаю, сказав Шаругін, на оборот, суд її оправдає.

Хто то був ^{той} чиновник, я досі не можу додуматися. Як що то було звичайне "горохове пальто" | так називали ^{в Петербурзі} ~~тоді~~ тайних поліцейних агентів | то як же він рішився показати мені такий документ. А якби він не був шпіцльом, то яким способом міг дістати той приказ. Питання це розв'язується хіба тим, що Шаругін служив і нашим і вашим.

Як тільки я вернув ^{се} до свого мешкання зараз же написав точнісіньку копію, ^я той приказ так мені вліз в голову, що і тепер його якби бачу перед собою.

На другий день стрінув я ~~в~~ університеті товариша правника II курсу, Чернявського і передав йому ту копію. Мені було відомо, що Чернявський мав близькі зносини з землевольцями. ^{ночи} Передавши цю копію, я радив, щоби землевольці не підіймали з цього ^{ново} привиду в газеті шуму, бо це могло би скінчитися для Засуліч катастрофою. Не знаю, чи ще дехто мав таку копію. Мабуть що так, бо революціонери наїхали скрізь своїх людей.

Процес Зуввізкотанійни ^{III}
11:Апреля, | 24.квітня нового стиля | ~~було визначено~~, на 10 годину, засідання ~~суду~~ в палаті правосуддя."

В той день застрайкували студенти всіх вищих наукових інститутів і навіть духовної академії. і опинилися ^{на вулицях} (коло окружного суду. До них пристало маса цікавих, ^{а особливо жінок і дітей} котрі заповнили не тільки широкий проспект перед палатою суду але і всі сусідні вулиці.

Вступні білети видавав спеціально назначений заступник предсідника окружного суду. Для звичайного смертного там не було місця.

Поліція ^в очікувала ~~на~~ величезної демонстрації, ^{али} і в ночі козаки ~~з~~ обсадили всі прилягаючі до окружного суду двори. В ночі також привезли ~~Веру~~ Засуліч до суду. ~~з дому предварительного заключенія~~, в тюремній кареті, під ескортом пів сотки козаків. Порядок був повний. Середина вулиці оставалася вільна для переїзду екіпажів, котрих наїхало сотки.

Рівно о годині 10-ій ^{відкрився суд} почувся дзвінок. Судовий пристав виголосив: "суд іде, прошу встати". Вийшов суд під проводом предсідника окружного суду, світ ^{ової} слави юриста, Коні. Пристав задеклярував: хто явився зі свідків і присяжних засідателів і що обвиня^{ма}ється ~~Вера Засуліч~~ ^{Вера Засуліч} знаходиться в кімнаті для обвинених. Оборонцем виступив по назначенію адвокатської ради присяжний повірений Александров, бувший сенатор касаційного департаменту правительствующого сената. В Росії сенатори мали не таке значіння як в державах конституційних. То була особа вищої ранги і ^{відомоїся} відзначаючися юристи. Під ескортом поліції ввели Засуліч. Вона була одягнена в чорну сукню, виглядала навіть молодша від своїх 20 літ, щупленька дуже симпатична і на диво спокійна. На запит предсідника грудним альтом дає вичерпуючу відповідь. Предсідник питає, що її побудило до

такого тяжкого преступлення ^{убійства} якстріляння до чоловіка. Виж з такої інтелігентної родини; і виховані в такому інституті, як Смольний, ^{якоже Коні їди} ~~якщо~~ ви могли в такі ^{молоді} літа так тяжко зіпсуватись. Та треба ще додати до того, що Трепов вам особисто жадного зла не зробив".

На це Засуліч спокійно, до найменших подробиць, спокійно вповіла, як вона прочитала нотатку в газеті " Новое Время " і що вона через ту нотатку пережила в Харкові. Її прийшло до голови що вона повинна пімститися на тому хто допустився до такого нелюдського вчинку, ^{вона добре знала що} ~~щоби~~ увязненого безборонного чоловіка так тяжко зневажати морально і фізично, хоч ~~її~~ ^{її} за те чекає кара смерті. Свідків було не багато : двох ^{чиновників}, які були при вистрілі з ~~револьвера~~ ^{браконачальства} Трепова і ~~трехмички~~ ^{к'їт акот} визвані зачитою, котрі виповняли приказ Трепова і сікли різками Боголюбова і експерт доктор.

Задача прокуратора була легка і тема оскарження вдячна. По словам прокуратора Вера Засуліч не дивлячися на свої молоді літа ^{закориніла} преступниця; і вона виробила плян убіства Трепова на стільки ідеальний, що ^{це вона} ~~лучшого~~ не міг виробити навіть вирафінований преступник. і Зрозуміла річ ^{повинна бути пока-} рана. Трепова підніс прокуратор до самого неба, і ^{можна бачи підумати} ~~виходило так~~, що якби не Трепов, Росія давно провалилася в " тар тарари ". При тім прокуратор ^{і відкрили} звернув увагу що Трепов був ~~приблизений до~~ ^з його величества. Оправдання Засуліч булоби демонстрацією проти царської влади, - закінчив прокуратор.

Наступила черга Александрова. Він остановився на тім, що Засуліч на 18 році ^{низнаючи} життя була втягнена в революційний вирії на тих психічних переживаннях, які вона пережила довідавшись о істязаніях ["] якогось невідомого її вязня; вона впа- да в психоз з котрим не в силі була боротися. Доторкнувшись діяльності Трепо- ва сцени істязанія Боголюбова, оборонець сказав такі слова : " Воля всемогу- щого сатрапа була ісполнена і позорная жертва принесена. Після тих слів со- вершилося чудо. Ціла саля і галерія як один чоловік заплескали в долоні. О- вація продовжувалася кілька ^{мінут}. Предсідник Коні, якось змішався трохи, по- червонів і почав дзвонити. Наступила мертва тиша. Коні голосго промовляє.

Суд не театр і в ^{них} вашо ^{ах или} одобренія, або порицання не ^{не дається} ~~потрібує~~. Якщо раз повто- риться така ^{сванія} сцена я прикажу очистити ^{залу} засіданія. Кому це предсідник Ко- ні робив таку догану? Таж партер ^{занимали} всі міністри, оберпрокурори сенату

предсідатель державного совѣта, віцеміністри і т.п. а галерію сенатори і члени судової палати і инша еліта. Мова Александрова тягнулась півтора години. З тої мови як рівнож овації можна було передбачувати чим закінчиться процес. Присяжні засідателі розбилися в своїх вироках : 5 голосів було за осудженням а 7 за оправданням. Не дивлячись на те, що засідателі, при їх виборі, були добре перефільтровані. З них було 10 залежних від влади а тільки два були вільні незалежні - кушці. Суд звільнив Засуліч від вини і кари і випустив на волю.

Але це ще не був кінець митарства, вони тільки почались.

4.

Як було вже спомянуто публіка пчала зїздитися ще далеко до 10-ої години не дивлячись на те, що ранок в Петербурзі починається о годині 11-ій. Найраніше підїхала карета з гербом, кучером - візником і локаєм на козлах | сидження для візника | запряжена парою гнідих коней і стала напроти судової входної брами. Кучер і лякей були одягнені в придворню уніформу - пелярину жовту з червоним отрочену срібним або золотим галуном. Така уніформа позволялася тільки тим дамам, котрі мали доступ " до двора ", то є фрейлінам імператриці і жінкам високого ранга дигнітарам, котрі приглашались на двірські балі і різні церемонії.

З карети висадився мущина, висадив свою даму, взяв її під руку і подався до суду.

Через кілька хвилин підїхала друга карета також з гербом і обслугою на козлах. З козла зліз лякей відчинив дверці карети і з карети висадив дві дами, котрі також подалися до суду. Карета була запряжена парою вороних кровних рисаків і стала рядом з першою каретою а потім вже підїзджали і становилися рядком або відїздили другі екіпажі.

Щось мене тягнуло до тих двох карет. До останньої я підїшов бливко і вдивився тільки в лице льокая, тоді мене огорнув такий жах, що здається на голові наїжилося волосся. В льокаї я пізнав студента Сидорацького, де я його бачив не памятаю. Але не було сумніву, що то був він.

Сидорацький сидів на козлі як виточений з мармуру.

Я відїшов далеко від карети і опамятавшись прийшов до переконання що та карета має звязок з приказом поліції. " 15марта " і що тут пахне драмою, бо поліція так дешево не випустить з рук своєї жертви.

Після закінчення процесу Засуліч вийшла зі судового будинку на площадку до неї підїшов якийсь джентельмен | очевидно горохове пальти високого калібра | галянтно розкланявся і сказав " Прошу Вас Вера Івановна для уникнення демонстарції всісти в оту карету, показав на карету з гербами, котра стояла з лівої сторони - вас завезуть до вашого батька в "семіоновський ^{дод} ~~дод~~ ^{дом} ~~дом~~ або суди привансеме.

Будучи заперта в камеру Сидорацького Кішова.

Джентельмен ^{ще} не скінчив ще тої фрази, як чотири могучих лапи схопило Засуліч і втиснуло в кариту на котрій сидів Сидорацький. Хто то з поліцаїв догадався в чім справа і наказав верховному жандармови спинити ту карету, ^{кінний} жандарм дігнав її і захопив лівого коня за уздечку. ^{туди} Сидорацький вистрілив з револьвера, куля попала жандармові в голову, він похилився і випустив уздечку з рук; кінь мертвого поніс по вулиці. Тоді другий кінний жандарм підскочив до Сидорацького і в упор всадив йому кулю в череп і стягнув його мертвого на брук. Перелякані (коні вистрілами) - що сили помчалися далше.

Сталося пекло. Більшість коней рівнож охопила паніка і екіпажі валили один на другого, піднявся крик, плач істерики женщин і т.д.

Аж ту зі всіх дворів вискочили козаки і почали публіку чесати нагайками. Тікали хто куди міг. Я також набрався храбрости і давай ^{боз} "в ноги". До того часу не можу зрозуміти чого ради я тікав хильцем, так ніби в лісі, щоб не зачіпитися за гияки. Цього козакові як раз (треба було); він свиснув нагайкою по зігнутій спині з такою неімовірною силою, що новісеньке пальто сурдут і сорочку нагайка перерізала в двоє. В плечах почув я страшний біль, мені здавалося, що мене перерізано в двоє. Коли козак зробив своє діло пігнався далше, я розігнувся і шмигнув в бічну вуличку, щоби ще раз не почув козацької вдачі.

XX.

За кілька днів пронеслася чутка, що один з землевольців одержав вістку зі ~~Цюкгольму~~ ^{Швейцарії}, що Засуліч перебуває в Швеції а звідтам вибирається до Швейцарії: Довгий час кружляли різні версії, в який спосіб Засуліч видобулася з поліцейних лапів. Землевольці познакомившись з приказом градоначальника, дня 15. квітня ^{березня} зорганізували самооборону. Мені не удалось усталити чия то була карета з гербами і хто був крім убитого Сидорацького ^{"Курієром"} Курієром. Видно що був мущина неімовірної сили, котрий не тільки міг опанувати збісившихся ^{мас.} коні ^{ми} а навіть спрямувати карету туди куди було потрібно. Карета підвезла Засуліч до такого дому котрий мав дві брами, одну на вулицю а другу на беріг ^{ріки} Неві. Видно що Засуліч була познакомлена з тим пляном бо вскочила в той двір куди (треба було) а з двора вибігла на беріг Неві. Тут починається казка з 1001- ої ночі Якись невід мі мущини чекали на ню на березі ріки ~~Неві~~ взяли її під руки і

посадили в човен. Вона навіть не знала що то за люди. Вона тільки почула від них : тримайтесь бадьоро а все буде гаразд". Човен перевіз Засуліч на друний бік ріки ^{" Нівни "} в робоче передмістя " Лахту " .

Там ці невідомі запросили її в якийсь дім, де її освідомили що від тої хвилини Віра Засуліч не існує, а на її місце стає попадя Ксенофонтія Парамоновна Воздвиженская; муж її настоятель святопокровської церкви " на Валах ", з передмістя города Вишній Волочок Тверської губернії, ~~а~~ ^а отець Евсеvій Парнутіевич Воздвиженський ^{вск} має для неї і для себе заграничний паспорт.

^{Те об'єднані лаки шоті} Цей ^{тикоє} (ночі), вона, матушка Ксенофонтія, сяде на Фінляндський вокзал в поїзд. Недалеко вокзала ^{іі особи} ~~жде~~ на ню парикмахер | фризієр | котрий згідно з описом ~~ее~~ в паспорті | тоді знімок до паспортів не предклядалося | зробить з неї на-стоящу попадю " на Валах "

^{Колм процедура з оригоі буде закінчена} Як ця процедура ^{оридлявським} буде скінчена Недалеко вокзала, вона стріне свого попа і як що судьба ^і ~~с~~ ^{итв} ~~облагов~~ ^{кош} ~~овить~~, то раніше вона з ним буде в Гельзінгфорсі а там ся-де на перший пароплав ^{в швеція} до Стокгольму. На диво все сталося ~~так~~ ^{по} як ~~тут~~ ^{по} ~~вписан~~ ^{оту} - Втеча вдалася.

Такі то були часи і такі то були люди.

^{Закисв надвези} За короткий ^{час} Засуліч опинилася в Парижі, де зробилася сенсацією дня. ^{Поэти і журналісти писали і життя і друкували портрети.} Парижські модниці поодягались в ватерпруфи " аля Віра Засуліч " а позатим всі жіночі причандали-капелюхи і т.п. включно до пантофель і панталюничків отри-мало назву - аля Віра Засуліч " .

В 1918. році вона вернула ~~ся~~ ^в до Росії, але для большевиків показалася мало ре-волюційною і зійшла зі сцени. ~~Кажеться четвертий день після процесу~~

XIБ.

На четвертий день після процесу 15. Апреля | 28.квітня | партія " Земля і Воля " випустила в тисячах примірників маніфест "к русскому народу " , в яким описує процес Засуліч і між иншим каже що на лаві ^{скаржа} ~~осжалованих~~ сиділа не моло да дівчина, а царський режим, ^{котрий} ~~Царський~~ режим не вмів і не вмів управляти на-родом інакше, як тільки кнутом, кайданами і різгами. Русске правительсто не числиться з виданими ним самим законами і судовими вироками; ~~а~~ живою ілю-

страцією служить поведінка Трепова, а позатим секретний приказ градоначальника з 15 березня, який передруковано дослівно.

Дальше говориться ^{що} ~~про~~ ізтязанія студента Боголюбова, це не спорадичний випадок, а звено ^з ланцюга тих кайданів в котрих закований русский нарід. Русский нарід як один чоловік повинен жадати надежних йому прав - конституції:

Маніфест закінчувався словами : "Од нині ^{лини} общественные дела доводіть перейти в общественні руки. Дан в Ст. Петербурге ^{в лето} (От Рождества Христова) ~~го~~ ^е ~~року~~ 1878 ~~г.~~

^{от 18} ~~ри~~ Засуліч ~~перво~~.

Ті наївні слова маніфесту в лето - от Вери Засуліч " первое, сталися пророцими. Самодержавіе почало котитися в пропасть. Партія " Землі і Воли " ^{розпадалася} ~~поділилася~~

^{на місці} ~~повстал~~ ^{нова} партія під назвою " Народня Воля ". То була терористична партія. і в своїй газеті під тимже титулом ^{партія} проповідувала безоглядний терор. І то то вже не були пусті слова, ні погрози, а печальна дійсність.

В серпні того року, серед білого дня в Петербурзі на дуже людній вулиці Києвськім проспекті, зістав заштилетований генерал Мезенцев, шеф жандармерії. Мершорядна сила, стовп отечества, як іронічно прийнято було називати високих дигнітарів. Атенатчик сів на дорожку і тільки його бачили.

Ходила чутка, що цар довідавшись про смерть Мезенцева сказав : " Я прикажу за одного Мезенцева повісити сто нігілістів. Можна було ~~сподіватися~~ сумніватися в правдивості тих слів, але фактиговорили самі за себе. Наступили нечувані репресії. На обрії русскої жизни зарисовувалася кривава боротьба. ~~Маж~~ русским правительством, на чолі з Александром II і партією " Народная Воля ".

Для характеристики настроїв і народної психіки кінця сімдесяти років минулого століття маю намір надрукувати ще один політичний процес Александра Соловйова котрий також серед білого дня на площі Зимового Двірця 14|27 квітня вистрілив з револьвера до Александра II, но промахнувся.

В міру можливости виясню як репресії русского правительства викували з мірних горожан, настоящих революціонерів в роді Соловйова і Желобова. ~~Лябова~~.

ZAMÓWIENIE.

Do

Wydawnictwa „CZERWONA KAŁYNA”

we LWOWIE, Zimorowicza 12.

Niniejszem zamawiam/y/ ogłoszenie w kalendarzu „CZERWONA KAŁYNA”
na rok 1938, wielkości strony, za cenę
zł. słownie

Tytułem zadatku wpłacamy zł.....

Resztę w kwocie zł..... słownie.....

wplacę/imy/ do dni 14 po otrzymaniu rachunku oraz dowodowego egzem-
plarza.

Zamowienie jest nieodwołalne i płatne we Lwowie.

..... dnia 1937.

.....

pieczęć i podpis

2. 8 / 39.

В. К. К.

Розыкани
ависора
и емомаи б ?

1. Кибирова - Станислав
аб. Мануила ?

12/12 938.

С

М. 156. | 37. Л. Г. К. Пушкин

149

Ср. О. М.

В записку Г. В. А.

на основе записок.

Автор. Франц О. Мюк.

По выкопанным архивам

передачи по нашим архивам.

музей.

В раче доиде ја шловкву на бизбо 1919. На ²
декабр се е савно. Мои оди бизборонени ¹⁵¹ шов
шо колма се джа рана на рачи. Шогени ^{де}
рвачки, пичени рачи, зариваниа ^и догисово
^{бсе се} шовно доидо. Шов шовитои дуно шовно рачених
та корух. Тоуно думе догото рачених шовених.
Думе рачто набизуван нае шачи, дачукиши
таи наши, ак; шовки шоври ошичуваниа шовених
Камм. Лад та ошача дуно думе догри. Шовно
думе ^{шес} бачи ^{шес} шовно рачених та корух ^{шес} шовених
спирали до Каммички Срумишови, до шри ми-
шени нае в акомуче великому дачукиш
шовроти шовитаче. Шованиа нае шовно
до дачукишачи та до шовачуни. Шови дуно
шовне лачи, шовне шов лачачи, та шовчав
шовчоду шовни до шовитаче до шовта. Шов шовта-
шовни шовшав рачти од шовшров та шовни
шовманшав до шовта. Каммичка Сру. дуно шовитачи
I Корачуш ^{У. П. А.} Маса шовшачи, шовчача
шовчавола шовшачи шовитаче шовшачи
шовшаче. Шовшачи е шовни догрито шовшачи
шовшачи шовшавач у шовшачи ^{шов} шовшачи,
шовшачи шовшачи, ^{шовшачи} шовшачи шовшачи. Шовшачи
шов шовти, шовшачи шовшавач шов шовшачи, шовшачи
шов шовшачи - шовшачи, шовшачи - шов шовшачи
шовшачи, шовшачи, шовшачи в шовшачи

та то одиги бие викрадав се на мисто, где
 и предувал го керепа. Тамишо дуо мени з дои-
 штим шогам лажути, ае мене гитиу мисто
 мисто тегичу та а шорув соди ераду и мо-
 зво колми швоо мити. В мигици вознак-
 мив се з чуком (чбутии з наказу Г.В.О). Гей
 дугув шугув. Мав иперепрелеи гугуи а шогув
 гув се швими та згоровим. Тшчо догато ра-
 нешир шорекив, шару шоревких старцими-ли-
 карив, гекиевха сестер. Пре се галатане в пер
 сичевех доив I Кортууу. Дуи дуи корми, м
 бичивамше го одигу иперу мигичево на
 шуги. То одиги а штинов го мисто. Чув
 а шво пи сиа се а дубав (шорони, мичиу та
 гр) гато дубаве шг швими одшривош. Гато
 шривомешо рашешу шронту. Шару ражив
 шоревки митакш кизаме доиди, адо миче
 шпремитам та крүти миче наг мисто, миче

вогиче

А шр мича страх, шво забаво и шримиу
 го шорких забвах на агресу шрорв за-
 шима. Жушши дуб шорш, шкии шоревув
 на в шко миче шоршши.
 Дешаи шети вешаио миче
 Та и не шми шов шкшому
 шоревув се знак.
 Бешрешти шверешаши
 штики шогш кршшашаши
 ше шоревки митак

Маме вастови забзети
Стоишь мов той мур, забзети
Щей в недо магитъ.

А подарувани му староце

Кинти мха накороче

Тринитъ та кривитъ

Цей пашове! Та не псуите седи кроче!

Даром охорона!

Оси тѣ перелета, та там на дѣлу сила
Борана борана.

Мамини чѣи бирш, ах не мом краче, бирш
за маи богини настрѣ, прилоги та амирини
защити. Зажуачу му в бориванни, там
му дѣлѣ и фижинѣ, в каминѣ дѣлѣ бирш
чѣвни поредок, лог, сѣкии, биршваром
обергѣ ае собичу та спашебу рѣчу. До най-
дѣлѣм острѣ старини заром на чемав
пер. Альбай, иоро мамѣ Корпѣци марши-
ранти доаме ах ома. До тѣрѣ дѣлѣм подѣри
в каминѣ, жѣта нечѣ рачеши та
хорѣ биршѣм за рѣжѣчѣм го Сѣкавѣ а там
вѣне спирами го Вастакѣта. Окоѣм то одѣх
дѣрѣвѣх Тѣра, вѣмѣи вѣрѣмѣи гѣвѣмѣи, гѣсѣки,
вѣрѣмѣи тѣра гѣвѣмѣи тѣрѣи дѣи в тѣх мѣнѣх.
В Вастакѣтѣ при мѣнѣчѣм нечѣ в мѣнѣи. При мѣнѣчѣм
нечѣ дѣлѣ при мѣнѣчѣм, мѣнѣчѣм гѣвѣмѣи гѣсѣчѣм,
вѣдѣм ае сѣкииѣм та рѣсто. На мѣнѣи сѣи

зиднара се кумтанија мага а не се иа, стари ервон =
товуки, ирми геме иури отовиданиа та ирми
би икоби готейи та ~~се~~ смикотуки би е =
киа гча веури а гичи би гитав. Сокии дуб, и =
ме коуи надрозув рачоу та арикогуроу иту
го и еривагчи, тоги гурори иуваине, Коуиуи
вертав здоримии та гравув сви дин. Аи ја
акиме рас гива саи когула когуроу.
Дри Коуиани и смеро мига. Наг иаишоу
саишо мага надрис акасе саишоука тоука.
Когула коуо иаи гурме гдвинево, котейи иероз
арииушоу си веиукоуи ирских гавтар
би иаиуи рачиуи си коуи. Аи обоу чоуо
зотриуиуи ме, та гдвуро си з вдеишоуо
ја ве иуо гча мене родура. Саи тоги рурив
иа ииу лавотоу сруиу в иаиу иеуриуе,
доуеуеуиуи иачиуаи гурме сишоу, иа Во =
мис би гдвтав иа иевдани и еривороу отаи.
Окишка, словоу сиуауи дгча гурме иеви =
роуа, иворилоу иуо иаи чоуо моуиуе
застукоуи обо тоуки ае чоуиуе доуеуе =
уки. Аи гдвани соуи сураву з иривои
сиуауи иуу веиуваилоу з иеуриуе иу =
гчи, коуиуиуиуи та алоуи ереси, иуо ве =
геме гча иаи би ииу иа гча сруиуи, гч
гурме гурмиуиуи сураву. Сруиуево дгчо ја
гдвхоу з доуеуеуиуиуи. Таке тоги в иаи ро =
ворилоу.

Аи иуаи в Тартакови мага ие би гдв та =

спрозуміти який містився в паролі екзорсма 185
часна. Командантом місії був полк. Др. Со-
сенко. Мав поховати Тереминя, як готував
ли я згодом мав померти на Україні на риб.
Шоро ~~я~~ готував я на риб, який передав
"в українських паролар" як же рибі робити =
нов. Сторою рибозубого біззину, думав мов =
гелька мінка з Тисдрюку, ~~зв'язав~~ Schmeister Бері.
Мини завдання отримав Др. Сосенка та Schmeister Бері,
моєму завданнювати свої мислі. Рибі передав
я думав темний. На самі Великий мав я кун-
зу та смілий бився крові. Не знав чи мав
їде кудись же рибі та собіма рибозубка, кот-
ра ~~я~~ такого початку працювала ~~я~~ працювала
біззаними дум рибі та справі в такій не-
біззаними біззаними як догори та землі
та командантів. Працювала іде огуна Ви-
денка в думовому біззани. Мини в рибі
через готував бері котрим ми, оми про ав-
спринську я про нашу біззину та стам думав
добрими друзами. ^{Тимчасом} ~~спринсь~~ приходили біззи
ми роз рибі, спринсь від лавовим Амь се,
спринсь, комивсе, на Україні ситунці дум
спринсь ми зна. В займлі же зв'язав би
біззи надправоті перекривлення в засаду
поповуці "в справі векі олі", біззи та
зв'язав передручени мурми несоки

первоначальні настрій, деморалізувати могли ¹⁵⁶
такі само менш чи дільні управління Курієм
по муніципалі. Я маю всі перші бітви на ра-
соні біг одох сестер-милкинь хоти і Кома-
роу гудимого діти го мене. Першні дру-
коси бітви являю зні. Випуваюсь в собіт-
рі а кіє перемиш. А в муніципалі тимов на
біггін вугорівців, козуб го прекрасного топ-
ку, приховув собом го себе. Дні ішми тамбі,
друзи мось чизне вилно наг наші. ~~Одноро-
дні ірмійшов накой евагуації всіх муніципалі-
тета, зрешта та вугорівців. Доходив рух кор-
мост. До Сокара побитиався сирот. Помітний
дуб рух іштомні дру всіх біггінтот. Одноро-
дні поболудеа заіхам вигвози, та всіх зреш-
теш до транспорту вилно через Первавторі-
Сотарів - Мунікрон - Кієме - Горки го Стая-
нова. Я гистав іаїдні, моту та провадив
транспорт. Прихам ми в шорі го Стаянова.
Там дуб акіє російський газарет і такого
однородного зношеного з Українців - Малоросів -
Москваів, го українцки на великі вида-
гокі страшно каїтими. Коє друмістим в е-
комучо даракоти го перемерзні та розодні
рекам ми раку. Танком нос розмістим го
біггінкам, на нормальне життя. Мішмуча
в Стаянові дуб го великий Комітете дараків~~

157
атманга иже посмиьного токожеина. Обица
дуга з украини. Наг дуб ах на ти рами гоме
момивуи. Не дуб нас руги дозото корух, дуб
кирхуна уето болоуиша токетит. Не знаш ни дуби
ми там гба ни руги гми. Нам казаю что моме
ити, икаи иже го ~~конота~~. Багехова. Вудрав ни
а та руги такит а а ~~пичком~~. А сам гби во-
гми то танкии руги, коруи, дубивуи, ре-
бу глиз на миче. В Багехови бие дуба
мичеуа з Сокаа, Тарстакота, та скоро руги-
ихав; Командуии скраг мичеуа ги Соаевоа и
своиш коруиш. Ви же мичеуо в тароти
р. Трагемие та то гит момивуи руги миче-
соотка. Когим руги про сраоуе болоуиша
на сруити. Сруит елого кроти бигурав се а
дуб вани иети сам на свит пегот утес ти-
рар доротоди за гермевуието. Сруит дуб осамит-
иши. Трагемие, ираг, аиоркиа, розтремие-е, ~~е~~
декарактерието отортуиизм заише та репоб
уеиеш потридеш, ипотридеш ни сугеио-
ио в ти гми бугуиаша ни то Авегри
свигомо готримаша утаиов, Команд, ии-
сугуиш иреило приведи го Катастрофи. Оиа
иша. Сруити акии гуге се биг драку старуиш,
в нас ком в заиши Крутиише соди тога тли
иотридео, укивном бит ситотид мур гав-
ме втримаше, соиш лейтенантв, одермие-

навіть, не могли втримати на шорі іменований
Командантами сотень молоді хорунжі ~~хорунжі~~ ~~хорунжі~~
руки та дубові аборигенські підстаршукі.
Не помагали виправи з фронту в зайшли до
старшини навіть панцирники (Стрий), та роз-
думави помагали фронтових команд. Все
це мстилось страшно. Катастрофа вилетіла в
повітрі. Сумно було мимоти дубових хорун
та ранених які з іграми прощали мотих взяті
та не мимоти на фоталу ворогові. Недомата
просили плахати, крім все та всім навчати
себе з розумки, мамо та дубови. Три літ-
мирі радівовока, стовпівовока, партаківовока
все це товпилося разом, мимоти на спірат,
готове до дубових дороча, дубововока на
місци, певного дубових приказів, на голу
різ природна силою спракту найірше вико-
дими ранені та хорі. Не було кому мимоти за-
кати. Одни дубови та на дубово, в рас кому
хорун та ранені болячи не було кому зака-
тись. Раствина так хоті мимоти іти з усіх літми
погашев до холотва. Там розмістивсь в школі.
Поруч мимоти стояли якісь дараки. В холотві вилеті
дуби якісь літмирі фронтових до раствин. Тут усе
решав все неперегоби, ми ходили в лодки, дуб-
примоти, мимоти та отілого та хидом ^{але} ~~та~~ мимоти
належали до мимоти раствині тамко було нам мимоти

158
дістали. В полудне і небігомої пригнали зародив
огни з дарами які наогулом при дудини ков-
уком. В ~~школі~~ зналась махива паника, ~~куди~~
~~гуду~~, крики на зборі, намаганя людей
доброї волі щоб рятувати ці раси дарах,
куди чого горного диму, а в школі?
В школі страшний крик та голосиння ранимих
та хорих, котрі думали що це школа горить
враз з ними, самі токи немі, кригам стра-
шними голосами щоб їх рятувати від смерті
в полудиннях. На урості киушем якісь при-
томні воєни та старшими та прямо руками
рознесли горючий дарак та скоро ~~покинули~~
погасили вогонь. Школу дум думали, і
людей нікто не потерів. Коє вше зібралась
мала пачка з пару вуждорів, тіли по
котих мільям, дельо зими та переполювали.
Другого дня приїав бігрі літуні і Каминки
Струн. Ми зголосили дітам по докончєтї хита
розбїгу що вертаємо і літуні до своїх рас-
там та витралими ~~шукати~~ свої. Подались ми
поступили на Каминку. Стригам якісь радори,
поодиноких воєнів, людей які котам обїли
яксь тамбу доверно Армії Ч.Н.В. яксь соїно,
говорили нам що в Каминці вше тоєки,
то жовта ~~армія~~, ^{Певне} ~~армія~~ наша біїська
на гілому фронті відступала. Ми той мамі

159
чурток „дезертери в з Катамарка“ укажуваат
до своите еки десе там на брези, на српоти.
До прва рејс вичувао ми се стравне осамит-
иениа, так дракувао при суди руди дагити тога-
ршиб зи соти, мамои таке стравне погити
дејениа ми руними, а кои годоту до тоу
таке тамке виенамениа, таке стравне змучениа
кои зважити ебу гороту та в еких одста-
нох рогомии пегити а в киекох гуах
; то в гва рими то рети то иети дуб
аг атом. Рими думи, екиа мее оспотам
мене та годивам ; так стаме та зиемени
тио. Ае нагити му иагити своит годиваа ми та
визваа, знав а му кои иагити ебуи куринь
то вие не зогити, Де куринь, а не знав, певие
му на српоти от ; а ишов в иагити српоти
в гее кои ; ивоу вие годивалоу вгуд.

Знао му в тои гее куринь не мавди з такоу
згоумена акиа а дуб иакои еотиа, аи а
ишов тагити за соборо иом рогомии, виена-
мениа. ^{оби мие до своит} Дачко на мии Туга вичуо дубо гуаи,
рими десе села ? моста ? кто ивоу зна ?
Десе чуркотим рармати. Диими ми до
мосту на Тугу аг село буду. На мости стору-
ма казала нам, му гачи ити не можиа, му
в Каминчи не знаоти кто, ја мостом ; ише
екиа догити соти ае орми в визвоту,

де Ч. Р. Р. не знає, мені радить іти до Красново
вздорови Тюрком там скорше надзу свої. Мої ¹⁶⁰
поїзткики остали, а сам один поїзав ся в зо-
роу. Перепогував у одного місцевого долака
в якого мимів мст до роздирів (як довідав
се оїска, мст того діїшов) перестав в
расоїсках про загальний виборот і віг
Лобова та Самбора. На другий день вишов на
Асешию, Турки, Соколо, Подумани Жукси до
Красново. Мадуть ішов я два дні, стрігав со
дорозі кутки деретерів а там весь час, села
сіокійні, Краї веселі, мот Кремені, мило
не припадувало страшної грами яку переходила
Самирка земля. В Тюрком якісь вадори позале-
гани були, вадорити мивендани се та мінати по
хоток, мінаторам, ає сіокій знедний. На що-
гні доїзтва мкірив свої зуди повний баракан
вігстугу. Подавались з волнського сходу всі
еміюми Армії Ч. Ч. С. з Вівново - Красно-на
Терноїсь, всі торі, рами задути могоми
водами, герматами, та інше виборот Брюнд
з віг Лобова. Корі, рами, транспорт, сходу
та на сходу, евакуовали, військо, воєни Ч. Ч. А
та Армії Ч. Ч. С. все це кудсь іде голово хон
мужка, самітарні поїзди з сходу на сходу,
і маси маси придуї прицив. Везде ~~куди~~
Креташина в Кошигін кудку висувало се
і тоому ає москери програми, вігстугу.

Терехини че все на тому ігукоті жуагимо ~~все~~ ¹⁶¹
одно чо терехини танки мита та постарітисе
на мита. Сто годі я погубило ему дуча та
емерно Команданта стаци та стациної обсади,
еки в тому ^{стобовиську} стобовиську давам собі раду,
та еки так вдежувам в рамках можли-
вости екий такий поряток. Там знавал е
та самитарний пункт і. М. Тимошевску
ека надмогоскоу працю ішла з поможею
через ті дні ^{корпи} ~~еки~~ миме еі оуіки мучкам.
Урими дими стоега все уемітлена та ви-
мучувага манів хорих та ранених воєків,
малоги деч кождоу добре слово, уемітну,
добру раду та полите словом ти ділом. Я гистав
ліз твоі місце на самитарному тоггі екий ішов
до Тернопола. Укам ми еки раки. Банком дум
в Золочеві. В Золочеві ~~тимош~~ до міста на одіг,
найшов знакомих, довідав се про диті вилки-
кашиі ршними дучами, про розетримі полєктив
про шандаліні вичоеним в зайілі, про кра-
дихи зернавиного майна, про наєртові інтер-
си, про самотоло нащих побитових Каукив.
Че все рворив мени старий австрійський
отдєтарнийна котрий передув вїдну, болои
в Сидірі, революціо в босіі. Чого реверенци
дум деч мене страшиі, з мене та сумом
рворив мени старий ачмака про че по

не повинно дати. До жовтня прибув з Киє-
вого мертва луганського рейду на Країну. ¹¹⁶²Там
ли тільки страшно і покаючих воєнів. Моя
санітарка на думку десь пішла до Тернополь.
По горі на конюгій етапі: спірали ми вихи
установи на військові речі 7.4.6. через
це нам дозг воліли перетамним ходом.
Але там „санітарні команди, газети, технічні
речі“ все це спірали нам спірали з неговірами.
Російська мова часто часто вививана в тих
вих частинах риза немолодого вих, а зна-
ючи з широкого досвіду дослу вартість пригис-
спраців з їх подругою зіг любовом, вихисився нам
спірали з пригисством до „закопданців“. По добри-
горозі пригиса ~~санітарка~~ санітарка до Терно-
поля. Мене виставлено до міщани ака наводило
в дугинку дурна Т.С.А. там вистав а матері вугоров-
ра з ними зловився до команди міста, де зис-
тав а пригисний до ахово заробови сотні і
вистав мість ринку вугиску. Тернопіль в той
час вивав собою вихе зборище вугисів 7.4.6.
Маси старихи обох наших армії крутаносе
до міста в акому дуб вихе рад. Обгоріли мури
світану ур місто перелогом рашки розним бра-
дурту російських військ в час вугиску в 1917р.
ли то дурту української заром аким вугискам
ворони нам сили. Воронва ішла як все мивним
рештом. Не лише звичайна але і на дивну славо.
Розорено мені арабські історії про це як не-
рекодубалось устерним мерти на схи, про це

163
як такім немц Гот (Gott) Комає дигній Краваць
порагайко, Куньбув баронами Військове з'їсно,
в ряс Кома не дуго з того мунта оджисорі в гра
оджисорі оджисорі, про дубні рогі нагнине
акого повний маргані роздриває Кизис. Ну,
просто дигтаб нори. Про це як на рогатках
міста наше голорослі менеджери сіагачи
своєрідну Команду з тих котрі переходили
ли переїздили, про дуб в Гокос, про самоволо
та содіаство провінційоначних дигнітарів, та
про верховільську студентську собою та пероїство
та пошати дегово. Старшими Армії Г.П.В. нага
вам гол митко в Тернополі. Кизис на місто та
право з'їсно, давам пероз в наварнах ли Ку
дигніде "на рогі" суми, які дум місачими
поборали ~~наша~~ старшими Г.П.В. Намовляем
наших соріоувів до переходу в їх рясачи
полки, дигади ли зарони які скрадались з
загади з Командного скраду а рясачи
по 15-20 людей в повному Комаїсті. На
мунтах міста аспієні дигнісаці акились
"екама" Командирами акого там полку
ли дигади ли дубізи "протомувам по ступі
та на сумду в скраг побірених ли рясачи, оді
зномі акиє там суму рясачі - звичайно
високу - Кизиса там армії в сумі на Кома
номі, добрі карі та славу, а все це гра
добра Немчи - Україна. Рясачи є ці аспієні а

поруч их і други вигуксами свої. Чокалом ~~и~~
Котриі взивав всіх оставати на своїх місцях, ¹⁶⁴
до посуху, поредку, вказував на повалие по-
ложениа, на веру хвиста а Кавча на геть
та дучи полетних перив, уо вшит найдивни
острых засобів уоо втримати лад, поредку та
закон. Як мені говореш, ніякого ефекту грядати
ологощениа не робили. Дедеруія ширилась ах
очою по селі. Сприсеує не хотів воровати, до ко-
ли побачив уе уоо грядощ в зоріи, мав гро-
сьє всео. Одишоу два двабра великий зруб та
сприсешиа, все Кичушо панішо втікоти та хо-
воше думашчи уоо уе обо новий акись дуб
обо нашій налет ворога. Оказалося уоо дуб уе
лиши вездя амушис аки Килока вачош в
ствало при мості на микунисеушкіи рощи-
ци. На стачо приходили поизци екакушисіи
аки Котисеу на полудне та на сиз. Шов вифо-
рост. А по двабра на передовно, і шова стокишисіи
села, итими незаконотеніи, ^{мур і тиниша} і край велиш і ш-
дей молодих догого так аки все радубалося
уоо вше та Гисарска вийша акишисіа. В Го-
редовіи дубубра а аки перекачуваши поизци на
полудне а мим населениа а коакам іше
шваей торгов. товаробіи ~~акоо~~ і одишо
доку ~~до~~ дермавше майшо аки шкіра, сукио,
покривала, і і др з дучого шід, сметана, месо,
перощ, кучи і і др. Шла та торговля ах дошо
іши поизци, потім тиня, наших вше нема

полетів у неї. Загартовав страх та непевність.
Ані то вони, ані збиткувачі, ані добирати муть
худою, Коши, та так дешево купили майно.
Таке то не свої погала; дрогоги патриотична
постки ^{та рефлексія} уо наших ті там на фронті не могли
дати ради, уо винні пани, уо винні офіцери,
уо винна зрада, уо винен хтось та чусь
уо тамті той фронт не дав ради, а тепер
нам рух з той пригнани страх та непевність.

Таке думали в той час сотки сіл та місто-
рок та міст, дивувалися як то сталося уо
тамті з фронту не витримали та тепер они
не мають спокою, стоять перед небом та не-
допомога. Та втікаючи з худобом та кіньми в ліси,
так як ховалося з кіньми в ліси перед рідкими
стрільцями коли той армійшов фронту відводив, щоб
переховати майно якого роду було взяти. Полки
не дали на себе добро підготу, одного дня від велик
армійками забігали спірали та поділили на
Континенту. Другого дня ішло їх до пато куре-
нів. Сильні, молоді хлопці, прекрасні вдателі,
думи добре виважені, один в одного. ~~ак один~~
Армійери, гадори люба пихота, все це пихота,
Передові пригнали, поза місцевом головном
ака мкучала, все вмкучало, нікто не вирив
уо оно таке остане, всі думи півни уо уе хвал-
бе, уо наше армійдуть, уо наше все таке
беремо. З робота рух не справив, і всего гарка

рекала и хубота в миси все се наскухвало, ¹⁶⁶
насторожено, рекало. Дець там екисе таторити
поградим пору хат, тука ја нашими посли,
ходила по миси по булицях по миси та си-
вала: де Ви кому вернете? Скороше, Гетерс ви-
судалосе; розумаре прозримила стори власти
свори влади, кому ии не дуло. Наши гуртки на-
ших половеших провозиме розкокали та даи на-
каси оги галеко ја обрии миста, до помочи им
не билово дуто готи никаси.

Одного дне задуи десь галеко пермоти.
Ме зирвалосе елов оторене. Наши изгубь, изгубь,
двоце, тригубь, мисто насторожено, рекало,
пермото треба погта приосила ваки мистирни
та немомиеви бити, а безналови мужки мейта-
ли на убо втамни пение, убо наши гистаце до-
што войска, мучице, убо долбмевани приосили
полит, убо "би" не втримате се, убо дуце мучице
биткати убо ете. ет. У гинце уки пермот
надмисував се ва тигзаме заикара артилерия,
стага при бити ела. Пермоти убо десь там
еки Гванивка та в той дик, уде дин, забзати,
з корн дору еки рвот се мпраймени та гранати,
иге дин, добри забзати биз военово рачку,
полаки при малот се мично на миси Середу.
Вне гинце тично моча дурн роз 22, передине
скоро останки задуи сторони полаки, там сриг

167
19

дружини, знов, та знов, деь коротка серед сно
пострига та тима. Криві приміє путь уо наше
вне в місто. То ночі всі уо наше дичить на
востинель, уо дучу, уо сир, уе кід, молото, сир,
сінзі, пиром, всі ілаке, обсудили сінтки наше
сривувів, просать, пхавто в руки, ілакут як гити
з радоги. Наше приміє!!! Україна вернула!!! Кривель
може в ізде погуб як мудого, уиро модить ного
рідна земля, двоі мози, Може погуб зе підно, та
челіхненій стоєв безрадіє серед десіток мозей, зайлакаших
мучо, вбачаєших рук, перний від туду, з муч
сінні, традісній ураєлівній побіжик. Понесеть
пастим погони. В місто вступим втомлені
пастим на засудженій вигонимок. Линне
добро первоцила луча від догаряючих пару
каб країних діжоків, яких відгачили в ікаючі
полаке, лимо благам неураєлівувів. Поуо іт під
порепо не жоти, підста, зінсть, уновлені знаки?
На мости на Лізізі стоям стідки та старшени
чубами ладуки динаміту яким не встає
чотікаючі висади мосту, гитиська лазять
та Криватора та мучкають патрулів та чужк. Зводим
всі в внхно, лине від сторони міста, ніс на
рух якихсь входячих не переходячих пастей.
Тоі ночі маю кто свав взорані а тоі Котрній
і свав то востокійно.

168
20
На другий день від шкору ранку перу Тереківши ^{погали}
перекоруватись війська. Переходити починав єрмії І Корбач
К. Г. А. Маса ніхоти, артилерія, Кіншоти, добри, все шкоро-
мене діє від пороку, суче на Мукулшурі. В місті єн
звоняють в такіх джах руг мамі. Коло церкви привезли
наших добрих, якогоє поручника. Принесли на поміч
пару такоє рачених полків, яких понаходили по полках.
Тимчасом переходили штурм берки як Курені, Курені
берки як добри, але часто було ішов наш стрілець
досуд, ја одштурміє мав лише військову австрійську
шапку та криє на мотузку. Тут во військо мав
розбивалась широко радіна війни, весела, шумна.
Вухо котимсь пармату та горго дивимсь пармат-
ники, они горгіє Армії. Перемарш нагородував по-
рачок війни коли во сучує безмежні полки ~~шкоро~~
лів. Своєм мінгоми на порозі своїх долів та диву-
вались деєо тітки нашоє військо взалеси. Но во
рейєр во вже дугемо іти від стрілець, вже такоє таку
спрашув сучу не во побігати але стріляти. Це дубров
такоє відбому якого я не бачив ні передтим ні по
тім. Я зголосивши до Команди міста, виграє мені го-
кументу та виграє на Коштиншурі. Тут об нас гурт до
12 людей, долучено до нас до 20 полонених полків,
та ціла батка поталє на полудне. Полонені полонени-
ми стрілець пару знакомих, та від них довідався я
про справу у Полєків. Тут мені полоненими оди

169
21

поручник якого наші добровольці перемогли
обдери та стовпи та той вояк мав
розміри вільного: волонтер абу полковник мав
big Антани, що армія Галера, яка от от мав
вигляди та що безвладдя нашої доброты.
Українці програли війну в самій законній.
Накопид були у лавові угодовани і Н. Команду
і Уряд на вояки Двирци та всіма силами
обиди Двирець а не розпорощення по місті
то сьогодні дуроб вна по війні. Того не зробили
та тому мусить програли. Чи Вам чийсь то не
є ніщо, що не мав знайменше, наші танки
все це завоюють, іще деє гва, тингено гва
та дурі і по війні та по всьому. Сучасні це
та роздумував над тим, дивувало мене повне брні
в себе та багаторість полків, які і в полку ні на
хвильку не втрачав брні в кінцеву подігу. По дорозі
зі стрілом ми іще варту Куренів, переїжджали
в акомусь селі та зручного двох залізних до Ко-
пичинця. Там на станиці Команди а Кеня
старшина сказав мені що Ч.Л.С. є в Озері нах,
випускав мені патері та я подав їй сам на Корте-
Киб. По дорозі стрілав сіди дощ, мали залізничні
по обох боках гостинця, варту можна світила

170
та миг ~~всип~~ това глеи звонув а до Озерам. ~~Тра~~
срив на Вискиа Г. Р. С. а гари на Кини Г. Р. С. Взи
шув на а. узо кинеза Кингелс трасрив до своих
узо ~~вше~~ не дуду друкати сам та тиатесъ аи
та сирота. Считав про район 2 пологовои соги
акоуе молодесенкоу кариевкоу стрильча,
аи гизавен а отиен дуба че акасъ гивина
ака попала до виска, дочитав до району 2.
пологовои та на мов превошну радитъ та обо-
сторонне здированне зполосеви у Команданта
тои соги пор. М. Митрака, дубини Кингелс про-
дотси Г. Р. С. Привитав мене душе сергомо, та
говно коворив а сому ге дуб, куде друкав,
узо доув. Я по двох минереб друканим дво-
ва пошув Г. Р. С. дуба узо ре узавивитъ, узо
зи соиен.

G. Wolf

38.

1888

Topia

15/12 1938

Chommes

171
Linnocun

Воєнні спомини Степана Бріля, бувшого УСС | : від серпня 1914 до 14/8 1916.р. : |, відтак хорунжий УГА від 1918.р. до 1920.р. опісля четар УГА і ЧУГА в р.1920.-

До 28 року життя т.є. до 1914 року не служив я при війську з причини ~~фізи~~ фізичної нездібности, а іменно з причини жилаків на лівій нозі | і блятфус. | В другій половині серпня 1914.р. зголосився я до Українських Січових Стрільців в Тернополі, однак лікарська комісія при УСС uznала мене фізично нездібним до військової служби; доперва при кінці серпня 1914.р. прийняли мене до УСС | вже як утікача перед наступаючими Москалями | в Станиславові і там почався на скорі військовий вишкіл добровольців. *1. IX. 1914 р.*

Після присяги зложеної ~~через~~ ^в добровольців УСС у Стрию, виїхав я разом з 2000 заприсяжених і поверх з 2000 незаприсяжених на ~~Мад-~~ дярщину до села Горонди, де відбувся наш дальший вишкіл під проводом українських старшин з австрійської армії. Ще в Станиславові не дуже бадьорий настрої панував між стрільцями. Сумні вісті, що приходили ~~були~~ боевих фронтів настроювали стрілецьку братів не дуже то оптимістично - тільки молодечий запал і віра у слушність українсьеої справи додавали нам надів, що Центральні держави а з ними й Українці мусять побідити. Нераз вмішувався в дискусію молодих УСС Др Новаківський, адвокат здається з Богородчан і старався нам виказати безпідставність наших оптимістичних надій на нашу побіду, однак його реальні докази, ~~полягають~~ ^{що отримали} з оглядно енерті на чисельних даних обох ~~воюючих~~ сторін цебто сил центральних держав і Антанти не промовляли нам до переконання і не змогли захитати нашої надії ~~у~~ ^{на} нашу побіду.

Серед повіні пригнобляючих ~~вістей~~ ^в ~~лучалися~~ ^{трагичні} моменти, що покріпляли нас на дусі, н.пр. коли десь 22/8.1914.р. надіхав до Станиславова поїзд з УСС з Чорткова й Бучача ^{з ними, що} утікаючих перед наступаючими москалями. У поїзді лунав спів тисяч ~~из~~ ^и молодих і готових віддати життя за Україну-добровольців: "А ми туу червону калину підіймемо а ми нашу славну Україну розвеселимо". Серця наці огортала радість, Надія кріпилась - мимоволі насувалась на гадку, що Україна не згине, коли тільки синів її готові жертвуватись для Неї. Цього моменту не забуду я - і зо мною тоді присутні - до кінця життя.

Подібно як Др Новаківський ц.є реальніше може ~~чи~~ ^{як} молоді УСС дивилися на справу деякі старші люди і так: коли вертали ми від присяги у Стрию 1/9.1914.р. - одна з пань сказала до вертаючих від присяги УСС: "Шкода вас діти" - Я відповів їй: " ~~ми~~ ^{наге} ми вернемося" - вона ~~відповіла~~ ^{сказала}: "так! але не всі!" і так сталося.

В 1914. році воєнні події на фронті розвивались так скоро, мажде як ні кінді, крок не довго, міг, тривали, над, військовий у Горонді, а коли москалі, дорешли крідоркарпачи, сумні,

В 1914. році воєнні події на фронтах розвивалися так скоро, ^{що} майже як у кінці ~~тож~~ не довго міг тревати наш військовий вишкіл у Горонді, а коли Москалі перейшли ~~Кордони~~ Карпати, сумні гадки не раз кружили в стрілецьких головах: ~~а іменно:~~ чи скоро удасться нам відзискати нашу забрану Москалями ^{за межами} батьківщину, чи може взагалі її вже не відвоюємо і ~~зістанемо~~ вигнанцями. Тут гадки наші ділилися: одні вірили в те, що мусимо прогнати Москалів - другі - що ні.

Коли в другій половині весня 1914.р. понурого ~~вечера~~ здавав звіт перед відходом на фронт зі своєю сотнею (сотник Семенюк) з 211 стрільцями перед полковником Моліком, котрого команді підлягав легіон УСС. томило душу якесь незасоване ^{чу}ття, як звичайно буває перед чимсь непевним, невідомим. Як той докучливий комар насувалась гадка: нині вони, в завтра ми підемо в те невідоме. Ідійсно 7|10.1919.р. одержали ми умундоровання | до тепер ходили ми в цивільних ^{одягах} ~~убранні~~ | і зброю і 8|10. вирушили ми з Горонди в сторону Бескиду. Дня 12|10. перейшли ми Бескид, а в половині жовтня опинилися ^{ми}, ~~а~~ ^{де}бто цілий курінь отамана Гриця Коссака | я був тоді в сотні сот. Івана Коссака, Грицьового брата | під Дрогобичем. На другий день дістали ми приказ відступати за Карпати бо Москалі побити австрійські війська під Сангором і на Буковині зачинають ^{уже} ~~оперувати~~ ^в Карпатах і ми відступали через Крушельницю, Синевідсько на Демно ^{де} й Сколе ^{де} де трохи задержалися. Коли починав підупадати дух в австрійській відступавчій армії, котрої частини, що оперували в Карпатах, склалися переважно з Ополченців | лянштурмістів | людей старших, поручила австрійська військова команда вислати старших віком стрільців до австрійських лянштурмадських частин, як мужів довіря для піддержання духа, заохоти до витревалости в боях в обороні Австрії і запобігти масовому піддаванню Москалям. Між згаданими кандидатами на австрійських мужів довіря найшовся й я. Мене приділено до 11 полку гонведів, ополченців | лянштурмістів | 1. баталіону 3 катр. Обовязки мужів довіря полягали на примірнім сповнюванню фронтової служби як також пропаганду в напрямі лояльності зглядом Австрії, а ворожого наставлення до Росії, що я сповняв після моєї спромоги. Одне дядьки по короткім між ними побуті здогадались в якій цілі я опинився між ними, тому почали вони відноситися до мене з певного рода резервоу і недовірям. З початку не вязалися мною, ділилися між собою негодованням з приводу непотрібної, несимпатичної для них війни, з якої може їх вибавити тільки російський ~~полон~~; журило їх тільки це, що не знали як там в полоні поступлять з ними - чи не убивають часом Москалі полонених, як це австрійська військова влада їх страшила. В згаданім 11 полку гонведів | ополченців | служило багато закарпатських Українців | руснаків | як они себе називали | переважно мужви, Словаків підстаршин і Мадярів підстаршин та старшин. Служили там також: Румуни, жиди й цигани. УСС уважали вони щось вишого ві себе. Коли треба було вислати чи відвічальнішу стійку | фельдвах | чи розвідчу сте-

жу вислав мене командант компанії як команданта.

Коли ми опинилися поза Бескидом утікаючи перед Москалями, при першій стрічі з УСС я повернувся до УСС, де почувався добре. Між своїми мандрівки нашого кур'я по Закарпаття: як Вєречки, Свалява й інші, як також позиційні боротьби з Москалями в Горожанці, Тухлі, Маківці, а опісля над Золотою липою в Маркові і Заволовом, чи над Стрипою від 5. вересня 1915. р. аж до 11. червня 1916. р. [ц. є в Сокалові, в Соснові, Раківці, Веневі і в Смиківцях де то перебулося досить критичне положення в часі боїв від 31|10. до 4|11. 1915. р. були відрадіші ніж дні побіди між чужинцями.

Вчасі позиційної боротьби над Стрипою в 1916. р. Команда полку УСС вислала з кожної сотні, щонє перебувала на фронті, по одному підхорунжому чи хорунжому на від бтижневий до двомісячний практичний військовий вишкіл, що відбувався для складових частин нашого корпусу в склад якого входили оці полки: 81, 88 і 103 піхоти, полк 19135. крайвої оборони й полк Українських Січових Стрільців. Кадетаспіранти, кадети й хорунжі зі згаданих полків творили так звану німецьку групу—інша знов була група мадярська. В німецькій групі переважали Німці й Чехи, Українців еє в 3. турнусі зі згаданого вишколу, в котрім був я, що трєвав через квітень і травень 1916. р., було 10 на 64 учасників, в тім один Українець, Микитяк з 35. полку крайвої оборони й 9 УСС. Наш командант групи німецької—віденьчук капітан Гарт фон Гартеитурм уважав УСС уважав нарівні з іншими учасниками курсу, зате полковник Гівом, командант групи німецької і мадярської ставив УСС на першому місці, часто згадував сотника Дмитра Вітовського. Радю вчився української мови, пописувався її знанням і нераз питався нас, чи правильно висловлюється по українськи.

При кінці офензиви Ген. Брусілова ми без бою на приказ команди дивізії мусіли залишити позиції в Семиківцях над Стрипою де простояли ми 10 місяців і відступити до Потупор 12|8. 1916. р. де ми зачали окопуватись, однак 14|8. Москалі продерлися через позиції 35. полку лядверів і я попав в полон з частиною чети, якої я був командантом. Разом зо мною попалися в полон: хорунжий Андрій Домарадський, абсолювент гімназії, підхорунжий Олександр Роздольський, студент філософії, підхорунжий Максим Антін, студент прав, і підхорунжий Бріль Степан, народній учитель цебто я і сорок кілька стрільців. Повище згадані товариші, це є Роздольський Олександр, Андрій Домарацький і Антін Максим були зо мною в рос. полоні в Арзамасі за Нижнім Новгородом, а в грудні 1917. року вернулися на Україну до Києва де О. Роздольський і я служили ми в Секретаріяті Внутрішніх Справ, а Домарацький А. був при Січових Стрільцях також у Києві.

Коли в січні 1918:р.більшевики зайняли Київ,ми оба з О. Роздольським вступили до Стрілецької Січі.В часі боїв з більшевиками згинув Роздольський на Андріївським переулку недалеко храму св.Андрія вКиїві.В часі більшевицької влади в Київі, я перенісся з Київа на підмійське село згідно літнице,Сирець де перебув до приходу от.Петлюри з Німцями.Тоді одержав я посаду урядовця в Міністерстві закордонних справ.В осени 1918. р. покинув я службу а згідно взяв тримісячну відпустку й вернувся домів.Звідти зголосився до військової служби в Тернополі дня 22|10.1918.р.Й тут приділено мене до полку ім.С.Петлюри.Брав я участь в бою під Микулинцями й там як хорунжий був я заступником команданта залози в Микулинцях четаря Миколи Войка.Після того 16|3.1919.р.приділено мене як команданта сотні 4.що входила в склад куріня поручника Дра Василя Бачинського,з котрим вирушив я під Львів.Перший огонь прийшлося відбути мені з моєю сотнею під Лисичинами і Чортківською Скалою,опісля на сам Великдень 1919.р.в лісі між Чижками й Винниками,вкінці мав перепалку під Миклашевом.

Коли на полудне від Львова прорвано наш фронт,перекинено наш курінь,що під Львовом входив в склад 4.золочівської бригади до Наддністрянців.В часі нашого відступу під Заваловом над Золотою Липою приділено курінь пор.Василя Бачинського до 7. Львівської бригади от.Бізанця.В часі чортківської офензиви УГА знад Збруча наша частина розпочала наступ з Ягольниці в на-вечеря Зелених Свят.Підчас наступу на Чортків згідно Білу Чортківську наша артилерія віддала нам велику прислугу стрільцям з близької віддалі з поза нас на ворога,засипувала несимпатичний свист ворожих куль над нашими головами,які то денерували нервових людей.За Чортковом в напрямі Бучача під Брамошівкою витворилась складна ситуація а іменно наша артилерія випередила нас|піхоту|і переслідуючи бравурно ворога,острілювала його картачами.Коли ворог зорієнтувався,що наша артилерія не має перед собою нашої піхоти,пішов наступом на нашу артилерію.Наша піхота цебто ми машерували зразу за артилерією кольонами, а коли ворожа роствільна була вже близько нашої артилерії і мимого грізної ситуації ніхто зо старшин бригади не видавав жадних приказів для ратовання ситуації з причини якогось так би сказати не здавання собі справи з грізної ситуації.Тоді сотник Віктор Брави приказав уставити машині кріси на купках каміння на шосі,а сотням пор.Оркевича уставитись розствільною ліворуч сотні хорунжого Степана Бріля,праворуч шоси уставлено розствільну перед машинними крісами,яка впала долів,тоді наші машинні кріси отворили огонь через наші голови |так зване ібершисен| від чого ворог мусів хвилево задержатися.Після того замовкли наші машинки,а в наступ пішла уставлена згідно розвинена передше розствільна|здержуючи ворогів забрала

но возвнненя небуше возслбдирнезубжудан вббольтв ззобнне
лоло ззновкнн нншт нншннкн'в в ннслдн ннштв лслбнненя злнн-
тубнштсен | втн лооо вобол нлстн хвннево ззубнжнлннн.штнн
шт нншнновт кбтн олвобннн олонр лббес нншт лононн | лнк збнне

клькох в неволю. І так наша бравурна артилерія зістала вратована. Підсуварчись ближче під мури фільварку села Грамошівки де укріпились були Поляки, я зістав був ранений в ліве рамя і ліву ногу з ворожого скорострілу й мусів вертатися до Чорткова до шпитадр. З переходом за Збруч опинився я знов в 7. львівській бригаді в 14. полку от. Дибудяка й перебув тут усі перипетії УГА а потім ЧУГА від Коростення аж до Ольгополя. Дня 9/3. 1920. р. в рушила наша частина вже як ЧУГА на фронт проти Поляків під Чуднів звідкіль розпочався наш відворот, що скінчився нашою капітуляцією під Махнівкою недалеко Козятина. Після спроби на жаль невдачної зістали ми окружені Поляками й Познаньчиками і тоді попав я в пільський полон.

Гуцель Степан, бригадир УГА

Confession

N. 144/38 A.A. R. 1938

На вулиці й на вигоні не було жадного руху.

Чета швидко перейшла Московською вулицею й, не доходячи кроків із двісті до гіподрому, круто завернула праворуч, перейшла других кроків зо двісті вигоном і скрилася за довгою валкою вагонів. Пробираючись поміж і попід вагонами, дійшла до паркана, що оточував гіподром.

Вибравши затишний куток під парканом, закритий від Московської вулиці кількома валками вагонів, чета стала заставою.

Юнак, З...й, досвідчений підстаршина-фронтвик, не чекаючи на наказ, виставив сторожові бекети в напрямках можливих підступів до нашої застави. Лишилося за-

I/Сторожовий бекет складається з вартового - для безпосереднього нагляду й підвартового - для допомоги вартовому та передачі начальникої польової варті про все, що помітить вартовий.

чекати, коли надійдуть наші молоді "розвідчики".

Чекати на них довелося недовго, бо вже за якусь півгодину надбіг - аж засапався-старший, а ще за якийсь квадранс часу по ньому й молодший. Своє завдання вони викондали блискучо.

Старший доповів, що склад охороняють три бекети: ~~один~~ один вартовий - проходжу

ється вдовж бічної сторони складу, положеної вдовж вулиці, що провадить од проходу в валах до Антонієвської брами, другий - стоїть при фронтній брамі складу, яка виходить на лаврську стіну. Третій вартовий - стоїть при брамі, що в ~~стобунку~~ до першої знаходиться на протилежній стороні будинку.

Крім того стоїть четвертий вартовий "при вході" до вартівні, яка міститься в невеликому спеціальному будинку поруч і направо від будинку артилерійного складу. Відстань між останніми двома бекетами не перевищує 50 кроків. Від вулиці будинок вартівні закриває деревляний магазин з пожежним приладом.

Крім вартових на цих чотирьох бекетах, варта висилає "паристі" дозори", які ходять по фортечному валу, а до всього треба сподіватися, що варта висилає дозори для зв'язку з Костянтинівською Школою, командатурою й своїми заставами біля Миколаївської брами.

Якоїсь гострішого поготівля, опріч дозорів, К..., що часто бував у тих околицях і мав змогу придивитися до порядків, що там звичайно панували, він не зауважив.

Я з радістю переконався, що розполог бекетів при складі був такий самий, як і в мирний час та що новиною в охороні складу були тільки дозори.

Якого-будь сильнішого, як звичайно, військового руху в районі складу хлоп

ці також не по^иуїтили.

Молодший К... оповів, що на своєму участку він не спіткає яких-будь озброєних людей та що в районі управління командантури фортеці стоїть постоем - і несе охорону командантури/здається/ 19, окрема донська сотня.

Швидко зважую, як то найкраще й без непотрібного галасу "зняти" вартових при брамах і непомітно наблизитися до вартівні.

Рішаю, що поперед усіх вийде старший К..., а на відстані кроків із 150 за ним /Відстань 150 кроків приблизно була рівна половині довжини будинку артилерійного складу/ буду йти я. Отже, коли К... дійде ~~до~~ до рогу будинку насупроти Антонієвської брами, то за той час я порівняюся з брамою, біля якої стоїть перший вартовий.

Коли К... здійме кашкетку, ніби для того, щоб поправити на голові волосся, то це буде знак, що з боку вартівні нема ніякої небезпеки, головню ж, що з того боку не видно дозорів, отже, що я можу безпечно підійти до першого вартового й навязати з ним розмову. Коли б же він почав ^{сідати} чепурити хустинкою носа, то це був би знак, що від вартівні наближається дозир.

Услід за мною буде йти молодший К..., з таким обрахунком, щоб: 1/ увесь час бачити мене й першу "єфрейторську" варту, яка йтиме за ним і 2/ бути звязковим межи мною та тією вартою.

Коли я зупинюся, щоб розпочати розмову з вартовим при першій брамі - буду питати його, як пройти до касарень на лаврській території, то молодший К...

почне завязувати шнурок біля свого черевика. На цей знак варта скорим кроком серединою вулиці вирушить слідом за мною. Проходячи повз мене, начальник варти скомандує до віддання пошани, по моїй відповіді "вольно" - зробить із вартою кілька кроків і, зупинивши варту підійде до мене й попросить вказати, як йому пройти до командантури, куди його вислано, мовляв, для зв'язку.

На цю просьбу я відповім, що Києва не знаю, що сам розпитую про дорогу, по раджу запитати в вартового, словом постараюся втягнути того вартового в розмову. Коли той розговориться, тоді начальник варти зненацька вирве в нього мушкет, свій передасть мені, наша "варта" миттю підбіжить до нас - два зюнаків поведуть роззброєного вартового за вали, а один стане на його місце. Чинити треба швидко й мовчки. Коли б роззброєний юнак спробував кричати, то притиснути його за горло.

Так само зробимо з вартовим біля франтової брами.

Трудніше було придумати, як достатися до вартівні, на якій буде принаймні душ із сорок юнаків.

Найгірше було те, що недалеко від вартового "біля входу" до вартівні, стояв вартовий при третій брамі, як небезпечно було й те, що кожної хвилини зненацька міг надійти якийсь із дозорів. З найбільшою правдоподібністю було те, що, коли б ми почали роззброювати вартового "біля входу", то вартовий при брамі викличе сполох.

Рішили, що коли роззброїмо перших двох вартових і поставимо на їхньому

місці своїх, тоді чета швиденько підійде як-найближче до вартівні й зачайть-ся за рогом будинку Артилерійного складу, що виходить на вулицю.

Сам я, тримаючи в руці націлений бравнінг, буду вести поперед себе двох неозброєних юнаків, яких я ніби-то за щось арештував і хочу здати на вартівню. /Одному з цих "арештованих" я дам свій запасовий бравнінг/. В цей спосіб, не викликавши підозріння в обох вартових, я ввійду до кімнати начальника варті й "по-доброму" запропоную йому, щоб передав міні охорону складу. Коли б же він одмовився, тоді ми без галасу його роззброїмо, один з юнаків вискочить на ганок і дасть гасло. На гасло "слава" чета бігом доскочить до вартівні. Десяток задалегідь призначених юнаків ускачуть до вартівні й, не давши варті опам'ятатися, кинуться до мушкетів, які стоять у "пірамідах" /стояках/, щоб нікого до них не допустити, й скомандує "руки вверх". Одночасно з цим решта чети кинеться до вікон вартівні кольбами позібе шибки й візьме "на мушку" залогу вартівні. Чинити швидко, без галасу й рішуче.

Ця імпровізована "воєнна нарада" видавалася моїм юнакам, як якась весела забава. Вони, добрі фронтовики, жваво коментували кожну подробицю пляну, який ми намічали, й не один із них уніс до того пляну сутню поправку. З превеликим задоволенням я переконався, що вони розуміють мене з пів-слова, прекрасно орієнтуються в цілокупності завдання й проявляють ту найкращу рішучість, що

це) забезпечує успіх у найтрудніших пригодах.

Свій план наближення до вартівні, з попутним роззброєнням вартових, я опирав на моменті несподіванки та ще на тому, що ~~ли~~наки, як звичайно, слабенько знають вартівничу службу.

По приписах москворсійського статуту залогової служби, зміна вартових відбувалася в непаристі години, і протягом тієї півгодини що відбувалася зміна, в районах охорони, звичайно, бував більший рух.

Коли закінчилася наша "воєнна нарада" і я визначив кожному юнакові його завдання, то було пів-години по тринадцятій. Це був найвідповідніший час, щоб розпочати наш рух до вартівні.

Роззброєння вартових удалося нам як-найкраще. Коли ми "зняли" з бекету другого вартового /при фронтівій брамі/, то майже одночасно з тим наспіла вся чета й зайняла місце за рогом складу, кроків яких сто від вартівні.

Не було часу пригадати юнакам, що вони мають робити далі, та це було й зайве. Я помаленьку, сильно налягаючи на ліву ногу - від довгої ходьби вона таки насправжки мене розболілася - попростував до вартівні, а поперед мене два "арештанти" - Яків Рябокінь /помер у 1935 році на еміграції в Варшаві/ і З...ко/зоставсь в Україні/, сильні й добре вигінмастиковані хлопці.

Коли ми увійшли на маленьке подвір'я між будинком Артилерійного складу

фортечним валом, вартівнею та пожежничим магазином, то побачили, що якийсь старшина, мабуть, начальник варті, розмовляє з вартовим "біля входу". Стояв спиною до нас. Це була несподіванка.

Почувши наші кроки, старшина обернувся і ... Я аж скриннув од радості: "Дю!" - це був мій старший товариш по Чугуївській військовій школі, капітан Т...! / В році 1919 він командував одним із полків Запоріжської армійської групи.

З Анатолем ми не бачилися від липня 1914 року, коли він, після передчасного іменування підпоручником, виїхав до свого полку, а я ще залишився кінчити свою військову науку.

Анатоль зрадив мені не менше, ніж я йому, підійшов до мене, й ми розцілувалися. Не знаю, що йому казати та з чого починати. Почуваю себе ніяково, що мусітиму його зрадити. Засипаю його масою запитів, беру під руку й веду на вулицю, далі від вартівні, а сам у той же час гарячково думаю над тим, як би то його найзручніше полонити й передчасно своїм хвилюванням не ~~зрадити~~ ^{зв'язати} свого неспокою. Рябоконь і З,,, моментально зорієнтувалися й ішли за нами так, що відділили нас від вартівні.

Розмовляючи про різні дрібниці, як те звичайно буває між людьми, що довгий час не бачилися, ми дійшли до місця, де за рогом будинку стояла моя чета. Тут я рішив чинити "нахрапом" - обяснив Анатолеві, яке на мене покладено

завдання. Анатоль був досить усвідомлений національно ще з часів свого перебування в Чугуївській військовій школі, де він охоче приставав з українцями. Він одразу зрозумів, про що мені ходить, і без надумування згодився передати мені охорону складу, "позичити" свої два кулемети й віддати всі, які мав, патрони - крім рдного вірванта на мушкет, на всякий, мовляв, випадок.

Зміна варті відбулася по всіх правилах статуту залогової служби.

Коли обидві четі вистроїлися одна супроти другої для зміни, - Анатоль *Див* пояснив своїм юнакам, що "Мусимо шанувати закони тієї держави, в якій проживаємо та до громадян якої самі в більшості належимо. Отже, по наказу найвищої української військової влади передаємо охорону Артилерійного складу українському війську. Робимо це, як українці і як ... українські вояки. Україні та її війську слава!" От-так то - без проливу крові, а тільки завдяки тому щасливому випадкові, що "ворожою" частиною доводив українець, Артилерійний склад перейшов до розпорядимости української влади.

Доки йшла зміна останнього бекету ~~на~~ "біля входу", доки надійшли "дозори" та доки мої юнаки привели "полонених", щоб віддати їх Анатолеві, я коротенько оповів Анатолеві, й ми від душі посміялися над нашою "стратегією" та "тактикою", з якими ми йшли від Центральної Ради, та як то ми збиралися його зтероризувати, чи, коли б зайшла потреба, то й придушити..,

Коли прийшло до зміни вартового при третій брамі складу, то кацапчук, який стояв на тому бекеті, рішучо відмовився передати варту й весь час

уперто твердив: "Только по маэму трупу перейдѣте". Не поміг і наказ Анатолія бо на цей наказ ~~кадачя-відневѣ~~ юнак відповів, що вважає його за "Ізменніка русскому делу", а його наказ - за наказ злочинний, отже, до виконання необовязковий. Анатолій махнув рукою і сказав, що... "Нехай стоїть, коли має охоту!" Я обмежився до того, що наказав своїм юнакам одібрати від нього патрони, щоб як-небудь у настамі він не надумався стріляти. Тому хлопцеві, зрештою, не можнамбуло відмовити, що був добрим московським патріотом.

Через якої пів-години від нашої зустрічі, взявши з мене слово, що звітаю до нього на Ен-ну вулицю, Анатолій повів свою чету до касарень, а я посла Сотникові Гончаренкові доповідь, про те, що своє завдання виконав й попросив, щоб він звязався зо мною польовим телефоном та наказав би надіслати четі обід.

Три повні доби друга чета без зміни охороняла склад.

Щоб певніше охоронятися, я виніс охорону далеко від самого будинку - виставив польові ~~варти~~ бекети на підступах до складу, щоб завертати від нього чужих озброєних лбдей, а для звязку між ними та для нагляду за перемешками між бекетами ~~та~~ для нагляду за своїм передпіллям - вислав далеко вперед від валів, аж до вулиць Московської, Есплянадної та Суворівської - польові дозори. На-двех-на-

На двох найважливіших підступах до складу з боку міста й повз лаврські стіни від Дніпра- виетавляв виставив по кулемету. Словом, охоронявся "по-фронтному".

Небезпечним місцем у тій охороні була територія комендатури міста, яку охороняли донці, та через яку протиник міг вийти на мої незахищені тили.

Залишивши на своєму місці 3-го, я пішов із двома юнаками до Командира донської сотні, щоб вяснити його ставлення до українців.

Як підчас розмови з ним вяснилося, к-ром сотні був хорунжий резерви С-к, що перед війною студіював економіку на Київському Комерційному Інституті й добре орієнтувався в українських справах ще з часів передвоєнних.

Він заявив міні, що в українсько-московських спорах донці в цілому займають нейтральне становище, доброзичливе до українців, з яких, що теж належать до козаків, Дін має багато спільного. Його сотня, третьої черги служби старші козаки, прагнені як-найшвидче повернути на Дін, бо там, так звані "іногородні" / не-козаки/, напливовий московський елемент, підняли голову й намагаються накинати козакам московські порядки, зокрема, дуже панують більшовини. "Ще ж, мабуть, і нам даведеться самостійниками стати", докінчив свої інформації С-к.

Мене він запевнив, що через свою територію він нікого на мої тили не

перепустить, і на мою пропозицію, охоче підписав умову, яку ми "на коліні" з ним уклали.

Умова складалася з ~~чотирьох~~ ^{трьох} точок, які навожу з пам'яті:

1. В стосунку до сторін - українців та москалів, чи як їх називали донці, "москвичів" - 19^с/чи, може, 29^а/окрема донська сотня захоче строгу неутральність, доброзичливу до українців. *Козака*

2. На час, доки не скінчиться боротьба українців з москалями, донська сотня охороняє територію Печерського в околицях Лаври й Артилерійного ~~ска~~ складу й через ту територію не перепускає так українців, як як москалів. *Ва*

3. В разі чиєсь спроби перейти чи обсадити своїм військом цю територію, силою донська сотня боронитиме своєї неутральности збройно. *low*

Поза цією умовою Хорунжий С-к охоче дав де-резерв дозвіл брати гарячий окріп для чаю, як випозичив сотенні чайники, хліба й цукру, доки ми не дее чета не доставе їх від школи.

З вечора на нашій позиції був-елекій було спокійно.

Біля години 1-ої 22-го. 22.Х з боку Костянтинівської Школи позначився був рух і зпід довгого ешелону насупроти прокопу в влах показалася розстріляна. Дві "черги" з кулемета, що стояв у прокопі між валами, змусили розстрільну ~~ва~~ зникнути, й до ранку ніхто нас ~~у~~ більше не трівожив. Що то був за против-

ник, - то й донині не знаю.

22-го жовтня, десь біля 9-ої год.ранку, до мене з'явилася делегація від робітників-арсенальців із досить самопевною вимогою видати для арсеналу...10,000 /словами:десять тисяч/ мушкетів, 30 кулеметів, та 500 "ноганів". Як на підставу до такої вимоги посилалися на те, що тепер, мовляв, большевицька партія заключила союз з Укр.Центральною Радою для спільної боротьби проти "Тимчасового уряду" Керенського.

Натурально, що видати арсенальцям зброю я відмовився. Сказав їм, що ~~можу/ видати~~ без формального ордеру за підписом Голови Українського Військового Генерального Комітету, С.Петлюри не видам навіть ...цурпалка дерева. Навмисне вказав на найвисшого військового начальника, в надії, що не знайдуть до нього дороги!

.....Помилився! Вже біля години 1207ї- 12-ої делегація принесла міні власноручну записку від С.Петлюри, , адресовану "Начальникові Української варті при Артилерійному складі".

В цій записці С.Перлюра наказував видати арсеналові зброю, яку він просить, без зазначення числа предметів, які ~~вони просять~~ *треба вкрати.*

Прочитавши цю записку, я розсміявся.

Делегати з обуренням почали мене повчати, що я не знаю та не співчуюю

революції, що вимагати "якогось" формального ордеру в часі революції - це недопустимий бюрократизм, ~~що~~ це - саботаж, що за це вони мене потягнуть перед революційний трибунал і ~~в~~, п.

Я відповів, що власне в умовах революції я мушу знати, кому я видаю зброю - друзям чи ворогам, що проти союз Центральної Ради з більшовиками ~~і~~ нічого не знаю, що для мене підстава видати зброю Ц - це формальний ордер, ~~в~~ ~~підписаний~~ Підпису Певлюри я також не знаю, отже, не маю певности, що він не підроблений. Тому - в умовах революції цей підпис мусить бути посвідчений підписом ще знаної міні ^і особи, позначений печаттю, числом, датою і т. д., а в ордері мусить бути докладно подане число ~~кожного~~ з тих предметів, які ~~я~~ маю видати., бо ж я відповідаю за ~~й~~

найменшу, дрібницю, яку міні доручено охороняти. Зрештою, я зовсім не хочу відповісти відповідати за недодержання формальностей тільки тому, що їх не знає С.Петлюра, людина цивільна; надто не хочу брати на себе відповідальности у такий відповідальний час, коли не можна вірити нікому.

Того дня арсенальці мене вже не турбували. Коли про їхню вимогу я доповів сотникові Гончаренкові, то він цілком зо мною погодився ~~й~~, порозумівшись у цій справі з підполк. Жуківським, наказав міні видавати зброю тільки ~~на~~ по формальних ордерах за підписами Жуківського та його самого.

Пізнім вечором, ще того самого дня, до складу прийшов по зброю цілий полк

імени Гетьмана П.Сагайдачного, за свої К-ром, ~~Сот~~/ штабс-капітаном Андрусом.

По ордеру, ~~за~~ підписаному Підполк.Жуківським за Сотн.Гончаренком, я видав ~~70~~ "сагайдачникам" три тисячі мушкетів, ~~10~~ кулеметів "Максима", щось із 30 кулеметів "Люїса" й дві сотні "Ноганів".

23-го жовтня знову прийшли арсенальці й принесли ...найформальніший у ~~вд~~ світі ордер, за підписами С.Петлюри та Л.Пятакова й з печаттю Укр.Військ.Генерального Комітету.

Тут уже мене просто злість розібрала! Наговоривши делегатам купу зрозумілих їм ~~енів~~ "міцних" слів, на які такий багатий "магучий, великай, свабоднай" язик, послав їх до всіх чортів і попередив, щоб більше до мене не приходили - ~~ані з ордерями, ані без ніх, бо не ручуся, що мої хлопці...можуть дати їм...шом-полів.~~

24, біля години 15~~00~~ сотник Гончаренко мене попередив, що він, нарешті, добився, що мене змінить півсотня від полку "Георгієвських кавалерів," X

Дійсно, біля 17-ої години прийшла ця довгожданна зміна.

Дисципліна в цій сотні була аж надто "революціна"-підпоручник, що привів півсотню, не чекаючи, доки звільню помешкання, ввів до нього свою пів-сотню й, ~~я~~ не чекаючи ^{на} моїх розвідників, наказав своїм, щоб змінiali на бекетах моїх вартових. Ледве його перекозав, що мої вартові без своїх розвідників не здадуть

бекетів, бо ж не мають певности, кому їх здають. Але....Що він міг зробіт при-
"демократії", яка вже пережерла ~~неге-еет~~ "Георгієвський" полк!

Щоб не допустити до непорозумінь та прискорити зміну я сам ~~обійшо-бекети~~
пішов знімати свої бекети й збирати дозори та кулемети.

Коли зібрав своїх хлопців і проходив ~~до~~ із ними повз фронтову браму
~~складу~~ складу, то забачив, що тамЯкись цивільні люде виносили зо складу
скрині з мушкетами й складали їх до вантажних самоходів.

Коли ми порівнялися з тією брамою, то побачили з півтори сотні цивільних
людей, уже озброєних, над яким верховодили...делегати від арсеналу, яким я від-
мовився видати зброю!

Один з ніх, старий рудуватий москаль, насмішливо до мене звернувся:

"А відіте, Ваше "блаґародіє" / Скільки ненависти прозвучало в цьому титулі!
і без Вас абашлись! А вінтовачкі та новенькій!Прятна із етакой вінтовачкі - ~~ди~~

при цих словах ~~ди~~ москаль, під веселий регіт "таваріщей" націливіне мене муш-
кет - етак, значіт, буржуа"на мушку" взять"! і він клацнув ~~незаряженим замком~~
/Одне щастя, що не мали москалі патронів!/
Ненади того мушкетя

Злий на весь світ, не відповідаючи на кпини, лечу до вартівні й навздогінці

собі чую даль

собі чую дальші глузливі дотепи мовкала під "касацні" матюки його товаришів:
"І папраццатся не ізволіте "Ваше Благородіє". Ну... так да пріятнаво
свіданьца"...

Влітаю до вартівні й починаю обясняти підпоручникові, що він зробив недоб-
пустиму річ, що цю видачу треба негайно ж припинити, а банду большевиків-арсенан-
ців розігнати.

На це підпоручник відповів:

"А міні що?! Я достав і виконав наказ. Хто його видав, той нехай за нього й
відповідає!

Першим моїм відрухом було заатакувати арсенальців, але, коли подивився *на*
своїх перемучених юнаків, то побачив, що ця несподівана видача арсенальцям *до*
зброї так їх пригломшила морально, що в цю хвилию вони до жадної атаки просто
нездатні. В той же час між "Георгієвським кавалерами" я почув недвозначно не-
прихильні репліки півголосом-бурмотінням, що "нема чого дурака валять!" - Коли
начальство щось зарядило, то воно знає, що робить".

Махнув я рукою і повів перетомлену чету до своїх касарень, *на Луканівку!*
Н-----Н

Підчас січневих боїв за арсенал большевики стріляли по "Гайдамацькому Кошу

Слобідської України" з мушкетів та кулеметів, які вони, вдаючи союзників, підступно достали від наївного в довірчивості С.Петлюри....

За кілька днів по відході-з Київа нечисленного українського війська, коли до Київа вдерлися муравйовські осатанілі банди, вертаючи-від-вейдучи до 246-го Польового Запасового Шпиталю, в якому я кілька днів укривався від большевиків, я побачив біля скверика на скривуванні Мало-Володимирської та Фундукліївської вулиць забитого старшину.

На вулицях було порожньо. Я нахилився до забитого, щоб до нього придивитися - "Може якийсь знайомий, ~~то~~ подумав я собі, то-бо-дай завідомлю його кривних.

З переряженням пізнав у забитому того підпоручника з полку ~~20~~ Георгієвських кавлерів", що 24-го жовтня легковажно виконав необережний наказ, а в моїх вухах похоронним дзвоном обізвалися його слова: "Я достав і виконав наказ. Хто його в видав, той нехай за нього й відповідає" Ж.

В жахливій смерті бідного підпоручника було найбільше підтвердження єе не-не-заєади-віне тому, що непевних наказів, хоч би їх видавав найстарший ~~А/А/А/А~~ начальник виконувати невільно. Та ще пригадалися міні слова українського патріота, архієпископа, Лазаря Барановича, що "Врагу своєму віри не даждь". Надто, ~~ж~~ коли той ворог - москаль!

195

Вже вийшов з друку

ВЕЛИКИЙ СПІВАННИК ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ

монументальний збірник
пісень

стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори
мішані, мужеські й жіночі — за редакцією д-ра З. Лиська.

Колірова обгортка арт.

М. Бутовича

В Співаннику 229 найкращих українських пісень (на 341 сторінках друку), в обрібці всіх наших відомих композиторів. Пісні скомпоновані легко, приступно, та в українському стилі. — Це широкий і підібраний репертуар для всяких концертів, принагідних свят та інших хороших виступів. Це небуденна поява в нас на книгарському ринку, одинока й необхідна книга пісень, якої ще досі не було і без якої не обійтись ні одному хорові, товариству в селі чи в місті, ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні.

Тверда, тривала оправа

Ціна зол. 28'50. — Опакування і порто 1 зол.

Замовляти в „**ЧЕРВОНИЙ КАЛИНИ**“ Львів, вул. Зіморовича ч. 12. П. пов. почт. скр. 42.

1) Здобуття Архиву рідного складу
в Києві в лютому 1917р.
(Зрубок ід стенограф).

Кінець відбито на машині.

2) ~~Архив~~ Миттажна акція "Оборони України"
в Луцькій Вищоковій школі.

В передавши рукописи, подав і їхні наголоски.
Менше мист іх... історичну частину.

Р. Овчарович

Міне зитором та лавроками фортечним
 вагоми левас Невеликий, Кроків на ⁵⁰⁰ завширину
 і до 1500 ^{завдовжки} ~~важкості~~ важок, а ліди цим зайком, накриво-
 пейзажною Станією, Костянтинівською школою та
 Московською вулицею - левас великий мейсокий виста.
 В часах перетворення на убогу велику вистау пасиса
 Кирова подицьким левас, дитині тронувалися в дуду домі
 та грали в "Латку", а воєни та зимою - Костянтинівська
 школа Геревонина ваку свого муштру.

Мейер на білошій частині того вистау, що приламан
 до зиторому, виста та искрові станці, за час війни
 та з оладу на воєнні потреби виробля ціла півдюжа
 залізнична стів "Київ-Леварська", вся забита вагонами,
 вуеларками, платформами і т.д. Всі ці вагони були навак-
 татеві великою партією для фронту ~~Леварком~~ інте-
 мірного та артемієвського ~~Леварком~~, було ітаким
 чимало порожніх вагонів.

Лип 21го лютого 1917р., о год. 8, 46 30, і докинув свою першу вступну лекцію з воєнної топографії в 2^{ій} класі (геогр) 1^{ої} української школи прапорщиків, ~~на~~ (Тоді це була поширена і переіменована на 1^у Військову Школу Сестрички Богдана Ділячицького школи.)

Тільки що, то передві, отпочалась друга година лекції і до класу ввійшли сарматовані Начальник Школи, Толковник Ділячицький ^{Сажмає мене на Коридор} і обавляє наказ Товарища Голови Українського Військового Генерального Комітету, Підполковника О. Журавського, що українська Сестрички школи ¹ зараз те, в повній бойовій

1) Українська 2^а школи прапорщиків переводилась вступною; 2^а сестрички школи була московська; вона мала ²першу лекцію зробити свій останній випуск і касу цього набору 2^а сестрички мала вже бути українська. Автор. f

Того ж дня - з Кремля, Патриотичним воєним і медичним обсерваторією - "бігом" має прийти до будинку Центральної Ради, де від Толк. Журавського достане Далюгі накази.

Юнакам, буди повні новини: поштів і бурні гасити.

Наказу геть збиратися, а самбіти до "орієнтованої" кімнати, щоб оданулися і собі.

В той час я вступав у школі становиско керівника української частини - цюс в роті маленького інспектора ^{клас} ~~клас~~, а пошу, не мовчи дошки до струги, на першу лекцію записав одягненні в "гозастроїлову" уніформу - в довших штаних "на вступну", в штаблєтах, в великій шкелі мирного часу і у кашкету з зеленим верхом, а пошу, що це

вище від мене, і прошу, щоб наказали мені бути в...
триста три мні похідну університету, і затас какашок. Леде
вручалось від телефону, бо на реліжна воконге еде дождавоу-
се в тому справі, а я і сам цієї справі не знаю. Маю-
кучиши шкелно, видігало ми вулицю, де вже вистроїдася

1^а і 2^а гетти.
(Потурник Богославчик)

Не гекалочи, поки надідуць 3^а (Шт.-Калтан
Шароваленко) і 4^а (шт. Кай. Дорашко) гетти, Сотних Гонга-
ренко наказує Богущинкові Богославському і мні вести гетти
найкоротішою дорогою - "бігом", а коли буде змога, то вико-
ристаніи ~~приватні~~ ^{приватні} приваті. Вти сам, з рещитом сотні і з бойовим
обовом, якого не можна. Показуєти бес оворони, посятиши
за нами.

Прискоренми рухом перейшли переділами ми вулицю
Велику Дорогомицьку і вулицю Луканівського подались в
бік Луканівського базару, де сходились дві кількох трам-
вайв. Нашим отразу змігали досити вагонів, склиали для
себе два поїзди і наказали кондукторам вести нас на
Велику Володимирську вулицю, до будинку Центральної Ради.
Поїздами... Терехота публіка збудовано двидиася на наші
вагони з незвичними - обзрозними - пасажирами. Не
зудімаючись на пристанках, знали ми вулицями і все на
годину десату з двидиалими були вже на місці.

Вводили гетти до вестидіюли просторого в. Ради.

У вестидіюлі було лобно всякого Шієнкового і цілогоного миди,
а ще білше - Шієнкового миди, бо добрих 3/4 в. Ради скли-

обличчя, Басондин, як потім виступав — Кагалоник
оборони Ч. Ради. б.
209

Головковник Жуківський коротко описав нам сі-
туацію: В петербурзі більшовику ^{кавалювину} ~~Теревелі~~ ^{вше} ~~вертавний~~ пере-
ворот, заарештували членів Тимчасового уряду, Керенський утік, а в усій Москвороті — проголошено
владу „Совета Народних Комисаров“, з Леніним - Ульяновим
на чолі.

В теорії та з мотивів тактичних ^{московини -} ~~Більшовику~~
декларують право народів на самоопрацювання, на практиці ж
— здійснюють комуністично-більшовицьку агітацію в Україні
за передачею влади „Советам робітників, солдатських і крестіян-
ських депутатів“, у яких вони складають зрештою 90%, отже, по
суті агітують за передачу влади в Україні тим же більшо-
вицям. Московсько-більшовицька агітація тим небезпечніша,
що в Україні — по даних, і на Південно-Західному та Румун-
ському фронтах — треба ліквідувати до яких 3^{1/2} мільйонів
садовити московського походження, безоглядно віддані біль-
шовицям.

Одначе, великі засоби своєї тагачовиті діяльності,
обіцяючи криві нехайній мир та соціалізацію ^{власної} ~~приватної~~
власності на користь неможливих ~~клас населення~~ ^{— „градь наградженное“ —} ~~Більше-~~
ваки старанно за дискредитувати Ч. Радю, як установу
„буржуазно-поміщицьку“, а Український Військовий Генеральний
Комітет, згідно висловлюючи ~~слова~~ ^{з цього невдало набув}, представляють, як
„генеральський“.

Три такі ситуації з'ява, встановлено, що командування
 Київської військової округи - керівництві по уступленню полков-
 ника Оберухіна Генерал Квезінскі, - деже змалхтувати в
 Україні, погавши з Києва, большевицькі рух. Коли б розходило-
 ся тільки про большевиків, то нам було б тільки ~~на~~ на-руку,
 коли б москалі та побилч москалів, але встановлено, також,
 що Генерал Квезінскі заразом деже змалхтувати й україн-
 ський національний рух, який він розцінює картівні з бол-
 шевіцьким.

Споуснок взаємно між собою ворогів, сил представляєт-
 ся так:

1. Генерал Квезінскі має до розпорядженств в самому
 Києві: 1^а (Костантинівську) і 2^а (Миколаївську) військові
 міські школи, 1^а, 3^а, 4^а і 5^а міські школи проторицьких,
 Підготовчу команду до міськ проторицьких, Миколаївську-Врог-
 лерійську і Олександрівську-Тенсирну. Військові школи - разом
 разом до 8000 одних юнаків. Що-правда, можна сподіватися,
 що динсь третина від цього числа припадає на юнкерів
 українсько походження, які проти В. Ради не підуть, але
 її не зможуть її, та винятком виняток, допомогти.

Окрім юнкерів Генер. Квезінскі має „Глок Георгієвських
 Кавалерів“, який ~~яко~~ ^{яко} ~~формований~~ ^{сформований} із доброго мідє-
 ного матеріалу спеціально, щоб мати силу проти українців,
 це полкєрник Генер. Квезінскі, Глок. Оберухев. Коє 90% цього
 полку, в йогому числі й к-р його, (проти) сотник Седрен - це

з походження українці, але... задурені своїм „Георгієм“ - **У Кра-**
шину вистадку **будуть** **втриманіся** **невибухово.**
 до всього, окрім місцевих сил, Генерал Квезінскі під -

Лідтасає до Київського ^{Берлінсько-} Московського ^{Львівсько-} чесько-словацькі батальйони - 253
Ліоні й ін. з. "ударні батальйони смерті". Запас своєї конко-
рації ^{Гіксон Квієрлік} він ^{і привівши} обсадив Львів.

Ліоні та Георгіні

II. Болшевицькі, на голі яких стоять брати Патанови, мають багато вдатних п'ятилітників мит солдатами місце-
вих пехотних частин, серед робітництва Київського ар-
сеналу, всю міську голоту, перед якою відкриваються
широкі ^{і привівши} перспективи безкарно пограбувати, і всю "Тамалу"
артилерію особово намірена (в скороченні, "ТДЛОН"),
яка стоїть за Дніпром у Варшаві, в складі Кіровоград
(до 800) важких гармат. Відомо, що "Талон" уже обеззбро-
їв і заарештував своїх супротивників, а за свого намісника
обрав однопічника Козаринки, українського ренегата.

III. Українські сили представлені так: а) одна, на-
 яку можна покластися - це 240 батальйонів нашої армії - сот-
ні і український запасовий полк, в числі до 1500 батальйонів,
обидві ці частини мають обмежені амуніції - всього по яких
30 патронів на мушкет і до тисячі на кучешет (по 4 на-
 си, котен на 250 патронів). ^{Друга сила - це ~~вона~~ раліцький} куртіб ^{з С. Сторілов} Станісла Р. Сучка
в числі близько 300 батальйонів.

Більшій частині "на пожеканню" зформувати полк з і
їх з воєнків-українців, що їх багато є то востинних Київ-
ської Залози, добрі куртіб - до яких 1000 батальйонів можуть
виставити українці - залічане, але... ким ти їх озброїти?
- Прої в Київському Артилерійському складі виставити на
Гов. мілітона бойців. Цей склад мусимо обанувати...

В цьому, надіюсь, мої ~~деякі~~ інформації будуть
Зі # гелію, разом із Кром Селіні, Станіславом О. Гончаренком,

який прийшов представлятися г-н. Жуковському. Не було
думе во релі, бо г-н. Жуковський не говорив про зобданя
школи:

1. Станувати артилерійні склад на Гегерському, що в році
ліній був воєнною базою ручно-пальної зброї для Гоговсько-
західного фронту і мав у своїх комодах сотні кулеметів
різних систем, сотні тисяч мунікентів шкворотіскою зброєю
і тисячі ~~пачок~~ ^{пачок} ~~автоматичних~~ ^{№ "Нордоль"} — все новенької зброї,
що ^{ще} перебула в ужитку. Станувати склад — це зовсім зоб-
даня, яке треба виконати за всяку ціну ще сьогодні
— на амуни зброю 15-16!

2. Обсадити безпосередньо-близкі підступи до будинку
У. Раді і патрулювати поближкі райони — до Оминого,
Миттєвсково, "Бесарабки" та Троїцького базарів і вест Френца-
тук та В. Володимирську вул. до С. Андрієвської Церкви
та С. Михайлівського монастиря.

3. Обсадити головними вартами українські Кеміган-
кі Зайтанови Кеміганової Раді, Генерального Секретаріату і
Вісестового Генерального Секретаріату, поліцію і телеграф,
електроводню і водопас.

Оберативно також має підлягати Толковникові Ілі-
Товсохому, до якого звертається за всіми наказами та школи
всіма всі доменами. ^{Просто він не вірив, що Полк. Жуковський, який пок до Вісестовому обіцяв нам}
^{клас зобданя, шіг намістив до 20-го квіт.}
Всержавин Овотик Венгаренко наказ, видос гарад-
менту до його виконання, починаючи з воєнного зобданя.

Коли знала місцевості вгорі великого району в
 усього воєнних підприємствах, що ще більше значення воєно
 має при воєнній справі у великому місті. — Щоб отпану-
 вати артилерійні склади, треба було добре знати Київ. ~~Тому~~
 Тому що з усіх старших зиком і один проживав у Києві
 з його батьком, мій і дійсно добре знав Київ, Локреша околиці

Ловри, де мого батька склади, то часом здобути склади ^{принадлежали}
 в улюбленій гетті... в 1880. Міжнародному ^{нашим військовим, сирійським, водноземним}
^{одні в Київській області, інші в околицях, сім'я і в інших місцях}
 Київській області, з того часу, свого часу на півночі, за

будинку Н. Рада, щоб ближче придивитися до своїх юнаків, з
 якими тільки того дня починав був знайомитися. На пріз-
 вись в той час знав тільки двох - кайтарацького з мого, Рабо-
 Конь, ти наймолодшого - Рудика. Треба було об'яснити

Д Іван Рабоконь - Родфа виробився пізніше на видатного стар-
 шина, прийняв участь у бою під Крутами, в обох "Зимових
 походах" ^{взимовий район солов'яка;} (19 жовтня 1935р. поїхав у Ізюмлі з гострого загальним)
 селенів на 42 році життя і був похований на православному
 цвинтарі на передмісті "Вояд"; на моєму нема хреста!

гетті затримав, обмірковуючи який та найбільшій тактикою
 діяв...

Какарав юнакам статки навколо мене "вілмо", дозволив
 їм зафурити і почав знайомитися

Перед вступом до школи всі до одного юнаки вже
 служили по різних військових частинках, і Комен не менше
 трьох місяців пробув у "Підготовчій до шкіл прапорщиків
 Команді". З 63 юнаків 2^{ої} гетті 56 побували на дуроті
 де приймали участь у боях і, майже всі, були в Москво-

російській армії підстаршинами, злиш десьишка - мали
 "ієрархієвські" зростин. - Отже, за боювну справнісінь мотъ зметъ
 ців, довідалишиса про іхні стана, і був оточитинні. Під поглядом
 націоналістичним - треба було сподіватиса, - що ці перші юнаки
 першої української школи мусіли були бути добримі настрів-
 тинні. Як це показавоз в подіях ще того дня і в наступні-
 нах, ти - дай, боже, щоб усі наші юнаки були такимі
 добримі ^{то віки} ~~настрівтінні~~ ^{і добримі вожакамі} ~~іх~~ ^{ті} ~~мотъ зметъ!~~

Розказав їм, що нам предстайть зробити, а в мотъ зметъ-
 ців ан оі на маку "роботу" розгорілис! - Здавалося, що
 тільки пальцям Кивнучи вистаргитъ і ці 63 юнаки - гортові
 * на роги кинувтос, і легло ронесують!

Думало, як нам гедіти на Гегероке? Дгеріти кейо-

Д Гегероке - найвище положена на Київських протъ ділнннцъ
 місталим "Кибкам" і Гегерокою Лаврою. На Гегерокою за
 часів Петра I^м була збудована і за Миколи I^м - поширена і.
 розбудована силна колма дортмея. За Кілкандудейт млі
 гедіт вїнно і підгас вїни мала зналенн дортмекі-складу.
 На Гегерокою містилася ділнннцъ вїсокотих гастин, чейд-
 нов, складів іт.п. Київської завоги. Автор.

мітно - виключено. бо Генерал Квезинскіі напевно розігав
 юнкерокі патрулі, і досиць бїде, щоб нас побалили, ти цього
 вистаргитъ днє "агарилу", і нас гегеротріляють, як Куропат.

Вголос висловлюю свої міркування і неартно звер-
 танс, до наймолодшого з мотъців, юнака Тувара:

- Ну, як би ви зробили на можлиу міоці, юнаке?

Пудирб — молоденькі, гарненькі блондин, соромазливий, як
Дівинка, — дарма, що має „георгія“ — червоніє і, несподівано
для всіх, починає викладати свій план.

Три всі відповідальності завдання, яке ми повинні бу-
ли виконати на визволенні гас, ми всі те ж було цікаво стаю-
дали, що стане це „панна“, як я в думці окрестив Пудирб —
тіло більше, що сам те я викликав його висловитися. У не-
сподіванки! — має „панна“, Червоного ми несподівано зиркаючи
на мене з тієї довгої та густих віт, що ще більше надавали
гарньому золотаві вигляду його вуста, отаранював говорити
„басом“ та зриваючись на високі димкації, як це Нюголю
буває у свої отримання, — має „панна“ предкладає зовсім
добру, білшу пот, в нашої ситуації відже можливість такти-
ку наближення до складу.

— У нас однакова уніформа, що й у „коз“. Пидемо
циртіками по кілька дум. Одні — по гоїтві думи, як „Еррей-
торський караул“²⁾, інші — по сім дум, як „полкові“. Тут
треба не зітнікати, а посеред бурми і рінсіними зм'якати.
Тоді на нас ніхто не зверне уваги — думати тільки, що
згина вартити, або — що це ми утимова. А ми готину
якусь і зберемо, десь недалеко від отпорішників...

— Ой-не так „панна“, подумав я про себе. Та з усом
дівинки — готівні вояк! Та ж така добра думка й мити,

1) Української уніформи тоді ще не було.

2) Караул = вартити.

13.
209

уніформна широким плечем в подвійній обстановці може відіграти роль... „Захисного Колегу“ Я забирало від Остапа тільки бравити (одного, що носив при собі заводи, а він мав), кладу його до правої кишені зниклої та ще забирало ~~і~~ цигарки і наказуву Остапові, щоб ішов до дому, а все на водичку Х-16 пруніє би мігі розгові-люється і обяснав йому, як він має мене знайти.

Наказуву гетарві, юнакові З-у, виспроїти гетьу світка-ми і всіти вилкамо - Великою Володимирською, Гітківською Бульваром і далі - через площу Земшана Б. Димельницького, (в Києві ^{була} знала під старою назвою „Бесарабка“) і повз „Криштин Ринок“ на Круглу - Університетську вулицю.

Сам іду Хідником об'їз і де-що посперед геточ - так, щоб з геточ мене ніщо не ваче.

На Круглій - Університетській вул. ^{куди я капробив гетьу,} під 7. 8-м стояв вели-чезний будинок „Київського Благодійного Товариства“, знамено-княнам під назвою „Сумнівки“!

1) Рундатором „Сумнівки“ був знаний український магнат, Сумиша, ^{старичинско-} потомок старої ^{дві} козацької роду; він подагував величезний гурт, як виходив на ~~вулиці~~ вулиці і побудував гарні будинки від Митеранської вулиці.

Звіденсько проходило намігеним зм'яком, пригосшу багачко, що руч на вулицях невеликий - навіть на ^{заводи} вулиці-віні Бесарабці та Арешайкиці; за яких десятих зливти ми вче в „Сумнівки“ біла „Сумнівки“.

Величезне подвірра „Сумнівки“, на якому стояло кілька вачних острини, у яких місцилися релігійна

14.

школа і притулок для бездомних ^{старих} бабусь, виходило ЗЛД на Мотеранську вулицю тубою будинками, тут жили було дві ~~вдівки~~ вдовні броби, під №№ 14 і 16.

Завівши геть до „Сулмівки“, зивиденно розбив її на варту, призначивши во коженій за караляника, чонка, який знав квіт, і виснажив їм зібратися ~~не~~ в районі Лесерського базару, біля Св.-Ольгинської церкви. Коли влявшився, що в „Зорногородських“ касарнях, де во війни стоав 1680. Мизгородський полк, кама „ворони“ чи вдарані нема нікого, — тоді зібратися на закритому від вулиці підвотрро касарень, а коли ні, то вібрати для цього першо-моче, закриті від вулиці підвотрро кидашко від тит, касарень. По воготі — тільки обсервувати й контувати все підозріле. Сутилок — уникати, коли на воки будуть кучижені — ^{швидко й без галасу} ~~випити по обставоті~~ —

Кожній групі я виснажив маршруту і пустив по кожній дорозі по 2-3 групи, на відстані „зорного“ з'язку, ^{т.с.} 1) „Зорний з'язок“ — відстань між групами чи гаситинами така, щоб одне оду могли бачити і розговуватися при допущенні поглядів чи азбуки Морзе.

зачетно від погоди ^{у тіні околиці} покружимо Київських вулиць. Одні групи пішли вулицями „Александрівської стускої“ і Рокноградного до Кловського сирок, ^{зручі} ~~туди~~ — через забудовані і сади Шевченківської міжарні, ~~ще туди~~ ^{туди} — через „Собору юдоту“, арами та долами, ще туди — вулицею Штуттального чи через територію Київського Округного Віискового Депутатів.

Сам я рішив іти „Динком“ — вийти через „Сулмів-

15.
211
ну" на Мотеранську вулицю, заглянути до витюбу
Київської Рієської Округи під тим претекстом, що потре-
бує трансформації у справі допомоги за змирені на війні
мої власні ргі (Від своо московоїського науки з кердовн
перед тим вистав відповідне засвідчення). ^{Усього} ~~Між~~ в витюбі
знайомих кілках старшин-українців, ^{чи} кадав, ^{чи} і інші допомоги мги,
можє, почастиють якимсь припадком збути "таром" і "пропуск"
на біжучий вент. Дали я кадав, що заглянувши до витюбу та
добідавшись, що басить, під Мотеранською вулицю вгору,
зверну лвору на Левашівську, ще роз зверну на Камієр-
канську, "Собором" ситенскою вгору на Клівський спуск, і
вгору тм ситенскою вгору на вул. Мілтонич і за яких
5 хвилин по темі буди вше на Тегерському базарі.

Обяснив юнакач своо митр рдну (на випадок, що
зі мною щєс би спіало, витягнув за своо заступника
юнака 3-го і наказав, що коли на 12 годину не прийдю
ка Тегерський базар, Демен ^{мав} зустрітати "звєток" —
гикити далі в напрямку одержаного заддання, повідомив-
ючи про це Сетника Бонгаренка.

Для певности я випустив кілько, варт і, пере-
конавшись, що вони дійсно не звертають на себе ~~жодних~~
уваги, черє підвірка "Сулківки" птєв на вулицю
Мотеранську.

На розвідці в витюбі Київскої Рієскої Округи.

Вінішов на Мотеранську і розглянув вгору-нагору
і вниз-нагору. На ~~вони~~ Мотеранській, яку ~~вони~~ біла, Сули-

1) Таром - загон
2) пропуск - відклик.

мішки видно всю, як на волоні, вору до вулиці Левацької
і вниз до Стрелатика - а ні душі.

Стоїмо, сильно опираючись на свою „зубищу“, щоб
показати, що я - такті собі нешкідливті інвалід, якому боку-
дає недавня рана, відь вору, до Банкової вулиці, на якій під
№. 19 містився штаб Київської Воїськової Округи. Коли гартував-
ся з Банковою, що пошкоджено проетомедно від Лютеранс-
кої влого, ти за яких кроків із двадцять від Мотеранс-
кої, ^{з горішньої} ~~згорілої~~ ^{сету Польової артилерії} ~~згорілої~~ ~~Миколаївс-~~
кої юнацької школи. Батерія стояла, маскуючись за
високими деревами тарканом, готова відкрити вогонь
у напрямку на Старе Місто.

Командир батерії - високий, повний, гервономний
здоровило і, видно, „вистіт не дурак“, Каттан, - щось
жужжав своїм юнакам. Було таке враження, ніби робив
виклад із теорії артилерії - показував на окремі частини
гармати, вказував рукою на ^{невидимі} уявлені ^{целі}, наминав і
заглядав до танорани сам і накатував родити це юнакам.
Молодий ^{батерії, поручник,} старшина з пружкого юнаків стояв при ^{орудії} ~~гар-~~
гарматі і фрестматично танув шогорку.

Я пересік вулицю і саукітно повернув до штабу
і коли гартував, з батерією, з чимського негучнісоти -
мовив, не привітавсь - переклав „зубищу“ з ^{пробої} ~~свої~~ руки
до твої та „віддохнув“. Обидва старшини мої відповіли.
То тому кр батерії щось тьогоном сказав ~~не~~ потугишкоти
і тіні йому щось одновілі вже по цьому, робилом каї-

тан рукою жести, що чого мене зацікавило, несподівано:

— „Винавати, парубок, — була історія істині?”

Відповідаю, що до штабу окупи, бо мало там силу
— Фолу, мовчав, одержавши відшкодовання за злищені на війні
власні ризи...

— Ну, знаєте, врод-лі Вам єще сьогодні удасться. — Там
такої сейчас єгалат, шита вобо вверх катомі ходити.

Питало — чому так? — Може таму, бо багато
процарів і велика риза?

— Аа Ви, парубок, с нева сванигов? Не знаєте, што
тмєрь в Києве ївадитє?

Обясняю, що в Київів не був давнешко, а зоставоав
у батьков на селі. Зостав од тільки засвідчення тхо свої
Стіраїти і рожь поїхати до Києва, щоб достати гроші. Поки-
чув у київ і нічого такою надівгаїного не завчав... підно-
чував у зотело і оті-це іду до штабу по гроші. Коли шчот
сиди, то тільки бачив меншій, ніж звичайно в Києві буває,
вудешній рух... Оті тільки на Великій Володимирській, біля
Педагогічного музею¹⁾ Імєє салдашов, дідько б і заджав,
1) В будинкові того музею містилась У.Ц. Рада.

мабуто, шитигоє. — Розпучеїмєвє народ!

— На Большой Владімірєкєй? — Ну вєт, вєт! Єто самое
і єсть! — Там у нє єто самое дурацкєє Рада зає-
дєт. Ви шчїмєстє — єтє хєклацкєє свєлєт сє свєїм
барєдєтєч бєлєкєй-Груцєвєкєй, Зитєгалі, пєкілєтє...

— Зєчїлєцкєє гєсудєрєтєвє дєлєтє! Нє рєшєтєлєтє сє нїмє,

про склад - удаю велике узнання для воєнничого ^{11.} 215
капітана... Щоб схити свої згенерування, ватагою поруб-
силар, працю стрічки, гасилою капітанай порубника
цигарками і знехоті, Катю - питаю пороги - що шов
робити? - Зробивши такі жматі дороги - приїдовши з
побігучі - все ж таки, чи не варто заглянути до штабу?
- Бо диври чи післявоєни може бути ще неспокійніше, і
герес ця прохляйущих "дають" (буває про... прохляйущих
механіків) а зретаюся без зрозумі, які мні так потрібні...

Капітан розводить руками:

~~Тотропавес зі словототним Ка~~ - Ну, Капітан, та-
робуїте, самілітєсь, што ви - підзміні... Рас уже сюда
забреді... Ойоті тапіташєсь...

Троцашєсь зі словототним капітаном та його субал-
терном, побавив їм уелкої ударі (В думці - "Щоб ви, собарі
сими власним атиком подавішєсь") і поплентавєсь до штабу...

^{Підхожу}
~~Підхожу~~ до штабу. Нікто на мене не звертає
уваги, і я спокійно завітту до знайомиого вестібіюлю, по
сєвдах вихоту на теритії поверт, подаю свою картку вешур-
ману писарєві і Катю, щоб замелодував про мене підпайов-
никові Ол. Фобржанєскому. Виавляєшєсь, що цей писарь - українець,
єкий мене знає, бо ~~сам~~ в берєвню бувив на українєских вігах,
на яких я виступав.

Є з цєло користиго - кілєко запитавє і відповдів, і я
єтє знаю найголовніше: "Протівника" генєрал Квєцинєскій
єкає з боку Фрицатика та Подолу, Куди й звернено вєло

увагу. За Терезове він певен, бо має там у резерві дві військові дивізії - Костянтинівську - 1-шу та "Олександрівську" - гімнарну та ^{4-у} "таким" протопоручиком. Дивізіям наказано бути на готовності та підтримувати свої райони. Оскільки завою ^{штабу} наступити був воїнський, остільки самоодна званку можли зауважити не статі, бо... не може встановити сил і розташування " протипника ".
 "Троєк Георгієвська кавалерів", на якій покладалось стільки надій, - випів постанову, що був боронити тільки свій район, нападати ж не на кого - будь не збирається; подібну ж поставу виповів " Миколаївська " військова школа, в якій є багато українців. Штаб генер. Оперативний штаб генерала Квасюкського збирається Терезівське, до " Миколаївської " артилерійської школи в Кадетському залі, бо звідти легше й впевніше керувати операціями. Мотів знайомих, підполк. Андрієвського й Поручика Волбровського в штабі нема - перший " коріс ", а другий, що званку прийшов до штабу з зв'язки ... раптово " захорів " тут і пішов уже до дому.

Того, що я добідав, наразі мні випадало. Треба було повідомити про свою розвідку " Сотника Унгаренка.

Пройшов до пожегалки, сідав за стілик і писав по данню до штабу про належні мні зрозумі і одночасно - написав звіт Сотникові Унгаренкові. Цей звіт тільки обіцяв зараз не на ногах " Д переслати адресатіві через іншого писаря.
1) "на ногах " - на касаданому таргані знав те саме, що й бігом.

Замовив своє подання до ветурного старшини, який просить прійти по зрозумі завтра, бо зараз нема скажбника, який ... захорів..

Вийшовши зі штабу, повертаю назад до ватері - радо інформую Капітана, що мені „рішучо в усвоєному повезло“, бо всі свої справи залагодив, і повертаю вгору по Мотеранській.

Коли зайшов за ріг вулиці, - додав кроку її за кілометр вилити перейшов Левашицькою і Катерининською вул., а коли по „Соборній“ стітхує ситуація, не Кловський союз, то в цей час мене навігнала одна з партій („сфрейторська партія“), які пробігалися герес садибу Олександрівської лікарні.

Попередню хлопця, що тучий мотує напоротися на Патрулю Ворону, отже, щоб приїхав на-поготови. На випадок такої зустрічі наказую гинити то притисся про віддавання пошани гостинили, удаючи з себе патрулю. Сам іду вперед, а інші за мною - на відстані „зорного“ званку.

Без пригод перейшли Кловський союз і Мілонську вулицю, і, коли вже я вийшов на Пегерський базар тиз, закуривши цигарку, пристав, щоб розглянутися, ^{то} зліва по вулиці Рибальській, за яких тівсоні кроку від мене показалася патруля з двох юнаків Костянтинівської школи. Ця патруля йшла до мене, а в цей час, теж на відстані 70-80 крокув наблизилася інші юнаки - зустріч була неминуча.

Щоб одвернути увагу „костянтинівців“, я рішуче з ними розговоритися. Коли вони до мене підійшли, я їх зупинив, позовався і почав розпитувати ворогу на Звзрикець? Дістати

1) Звзрикець - кибечке передмістя за Пегерокиш.

Почали інші ретельно обясняти, а один почав навіть Креститин маршрут в моєму записнику, якого йому дав.

Ми ~~якщо~~ ^{так} юнаки рідше були молодці - коли побачили,
 що розмовляю з "ворогом", нагалих "варти", коли вона відто-
 відно надмірилась, ^{так} ~~якщо~~ ^{якщо} скомайдкував для обдання пошани:
 "Смі-грим! Равніє на лєва". - Я навмісне не постішав
 з відповіддю й удавав, що мабуть, добрих виславох то моло-
 децького жового юнаків і, коли вже пройшли повз мене, кинув:
 "вольно." Далі, щоб не дати, "костантинської" отамантайноз,
~~Фаніка, ^{якщо}~~ - питало, чишу це так сьогодні на вулицях
 багато юнкерів - чи не стільки якісь маневри військової школи?

Мі "вороги" ^{срамотиві} втішені що з ними майже за статі-брати
 розмовляе ^{старшина} і раді, що зробили йому трикугу, - нав-
 випередки ^{сповідають} про статі, що військовою школою наказо-
 ко бути в ^{до "вдунуватися" українці й болюшевіки.} ~~політбюро~~, "костантинської" школи наказано
 охоронити ~~підприємства~~ ^{всє} Перегеске від Київської військово-
 во-авіаційного ^{диплома} до Касарей VIII залізничного батальону
 включно, 4-ї школи прапорщиків (містяться в 5-ї ітманті)
 - проворух од "костантинської" школи до "Миколаївських воріт";
 "Виселі" ^{векні} "інтензивні" - район Зборинця. ~~і в інтензивні.~~

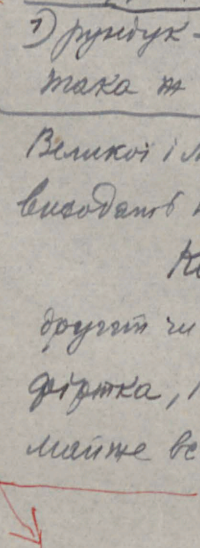
Жартом питався, чи не важко видається в практиці
 залогова служба. - Відповідають, що їм не ніяк, бо ходять
 і вдед. ^{не привітніше, ніж сидіти на лекції.}
 удвоє, але дуже тяжко було їмні вучити лєсоні, яка цієї
 ноги охороняла... арійтерійської склад і доволну зовітвасту.
 Майтрше - це сиротин на варті одному талз лєвогні -
 страшенно догетсь стати, а во вєлого- зимино... їмні то-
 баринні не могли догекаткєз, деки іх зитинить 4-а школа
 прапорщиків... ~~тепер~~ ^{тепер} ~~стїлає~~, як сусєли.

Важко „ворогам“ за мобілізацію, милосердя інфор-
 мує, що на Кловському сучасу (не бачив нікого, окрім Лавруші,
 що пройшла повз нас — це, мабуть від Чорі школи прапор-
 щиків — так перешаралася, що зайшла в густі райони... Юнкері
 перешаралася і по ~~Харківу~~ ^{на Міллонії} задоволення в їхніх очах, ба-
 гь, що на Кловській сучасу вони вже не підуть... Продовжуючи
 розмову, роблю пару повільних кроків у напрямку, з якою
 вони прийшли, немов запрошуючи йти за мною. Цей „світ“
 миті здається, і я непомітно відвожу юнаків од Міллонії
 вулиці, звідки я чекав останньої годині ворогі свої „варти“.

Коли ми віддалилися на добру сотню кроків, — виймаю
 портсигар, прошу сігника і глотую юнкерів цигарками,
 а що вони в службі, то радшу їм, мовлав, „сам був юнкером“ —
 саветися до якого підвоя, щоб там на добілімо випалити.
 То тоді процався і прогати через базар ^{назад безлюдний у шні год базар} іду в напрямку на
 Звудинець. Влі, що в „шнові зі стиринного“ ^{круто завертані Грохові 2} парубкаю
 заборону палити в службі, юнаки зникають у поблискому
 парубку, а я — ^{по за рундуками} іду до рогу
 Друндук — криша деревляна відокрити будка на крам;
 така ж пілотажна — ачка.

Великої і Малої Міанотекки вулиць, що під гонфрим кутком
 висодань на теперешній базар — там все мала зображення гетлі.

Коли вступив на Малу-Міанівську і прохотив повз
 другий чи третій він від рогу, втрамі того часу відчинилася
 фіртка, і юнак 3- замелодував, що гетлі привула ~~вас~~
 майже все, — бракує тільки троць партії, роком 1804р.

Трохи то вогорі не було жадних і тільки останні партія, ^{біля пересильної "вези"} яку ще йшла Шпитального вулицю зустріла, патроном "Костантинівців", з якою після, вважимо привітання розійшлись. В "Горнозрівських" касарнях потім садовими, яка міліція, і пошуку геть зустрілися, в приватному подвір'ї.

За яку зверти ходили, в інтервалах од 5 до 10 хвилини, одна по одній надійшли останні ^{на зустріч} партія, Яким 3... Вислав "Зважівля" Мазковсь. Щоб не бути заспокоєним зневажкою, я вислав на вулицю одного юнака без зброї, щоб спостереж в брамі якого-будь дому підслушав за вулицю, а на час воки ми "окупували" цюсе подвір'я, то під претекстом, що ^{родимо} ~~родимо~~ маневри, рішив заборонити мешканцям вошу виходити за браму.

Треба було зміняти тактику, бо близько була Костантинівська школа, і мотани було капаротное на отравнюю похідну похову варту та ще, того доброго, і старшинсько. Грунт ріей - треба було розвідати, де і як розтавлені ~~бекети~~ ^{ного} бекети (пости) біля артилерійського складу.

Коротко розкажу геть про свою "розвідку" ^{в штабі} ~~в штабі~~ ^{і в об'єкті} ~~і в об'єкті~~ ^{про відомості, які здобув} ~~про відомості, які здобув~~ та ~~бу~~ ^в концерт "Костантинівців". ^{з них} ~~з них~~ знав, що склад ^{Цей} ~~Цей~~ ^{концерт} ~~концерт од 4-ї школи прапорщиків, отже, ^{сила рівна нашої} ~~сила рівна нашої~~ ^{завжди} ~~завжди~~ ^{була} ~~була~~ ^{вона} ~~вона~~ ^{геть} ~~геть~~.~~

Масно 12 годин і 10 хвилини, і глеу на виконання нашої завдання змінилася, яких дві-три години. Доконче треба розвідати об'єкт нашої акції та встановити, як скороняється склад.

27.
223

тепер ставав незручним; три близькі відстані - це
можна було б пустити "варту" різними дорогами,
пущати ж їх одну за одного було небагато, бо
збільшення гучності численних груп кельминого притяку
було небагато звалу Костянтинівської школи, бо
всього ж цей процес вродив гетю і зменшував її силу.

Пригадав я собі, що коли в 1912 році, у цих сагих,
"Гарнобівських" Касамах, ~~перше~~ біля яких ^{як "Діти війни"} ~~тепер~~ стояв,
я розпочинав свою військову службу, то майже всі частини,
які стояли на Терекському, вийшли вранці з Стрі-
льницької бойової частини до крестоподібної Стрільницької
на території Півд Київського Округного Військового Інсти-
туту під двома високими великими вівками
Шпитальної вулиці. Ось, ^{4а} школа прапорщиків,
під яку ми могли поглядіти, підуть і вестимуть зі Стріль-
ницької, доконе мурів була передодити через Терекські
Касахи та одного з Шидковських вулиць.

Що правда, в містечці за Костянтинівського школом -
міне не в ті Збірники - була збудована нова модерна
Стрільницька, як її назвали з французького "тр", але
... зупині ртеї було ~~вистити~~ ^{прислони} ~~на Московського~~ ^{на Московського} ~~перейти~~
через Терекські батер та вийти на Московську вулицю,
а там... видно буде... А мав передумти, що все обійдеться
гарно!

~~Видно~~ Видно рішав, що найкращою ~~була~~ в наші
ситуації буде тактика... зучвалюється. Обясню жеті
свій план, бо якому вона буде вдаватись, що вертал 30
Стрільницькі під командою старшого юнака; старшина,

як це часом траплялося, міг відповісти, чи й нині — 28
експлуатації навігатора вони до вони. 224

Самі ж будуть їти окремо від гетти, як це було на погану
нашого випару від У.Ц.Радн. Четі наказу їти, от-
наючи ліценз, як ти дуже робили, конт верталоги з
навігатора, а цвб одержуючи від себе увелу та внесли
"пропагандисти" в забуду — Сотвайи ліценз... Московський...

Коли Горькі навіз з бракм, що вела ^{до} Горькі Горькі
Касарей, то пору ліценз: "Із-за острова на спирити"
(ліценз) про допомогою отамана Олена Ротина), а на Половни
Першої спирити з-за року Шигановської випи показали
ї гетти.

З квіт салдаши, про товари бракм, мужаючи
насти, від адресою гетти падаров реши:

— Твб, как пачу! 1)

— А чи што? — Касага!

— Та ме шкура сверьсорогн 2) — виспу ваши...

— Да тепер болше з мобілізованих пачи — каторге
не сва вол...

Грамонтин, всех в кака насилани... Пом, брат, не во...

1) "пачу твб = українському "пачу твб"; в Касаганському
тарти отамана урило стараго, виспу удати.

2) "шкура сверьсорогн" — шкура качка, Яного московка
Касаган отамана т.б. "пове сверьсорогн" підстарши, т.б. т.б.,
що відбувши встановлений першої служби, не їшли
до резерви, а підписували контракт на далшу службу, в
їхоті заводових підстарши. Більшість пове сверьсорогн
що були сиренівич фредом адмі, на їхот 80% були
українці з походження. Оту.

- А ловко йдуть! - Як уредна команда ⁷⁾ - не встигнув, щоб не почавши, один напевно, українцев.

- Єе, підтримав душит, - і ствалоць добре...

~~Швидко, "Стрілецького"~~ ^{1) учебна команда - підстапухінська школа}

На мене саідати не звернули білошій уваги, на скараши втриме - звернули своєрідну, від мть гаеть вео характерну увагу: коли був мть проходив, ти ні один не привітав і не всмудову з борони, і я мучів обійти вулицею Курку, що заступила мотуход, а коли вже із обішнав, то почув зауваження щодо моєї особи:
- Валено раненої... Спайкай ходит і ногу валогит.

- Кой горі раненої! - Просто... поймає... Паітаму і валогит!

Пад Вілгельмо

- Гиб-ти, як уці-то *наставил... маршовай!*

... Я додав кроку...

Швидко, "Стрілецького" кодою - 120 кроків на хвилину - перейшла гета ^{Рибальського} ~~Лінійного~~ ^{Троїцького} ~~Рибальського~~ вулицею, круто завернула ^{півкрузу} в попередню вулицю вулицю, що йшла рівнобіжно ліве вулицею Мілонінов та Московською, троїцька тією вулицею один чи два квартали і, коли толшчили будинок *школи* ~~Костянтинівської~~ ^{школи} позад себе, ввійшла на Московську вулицю. То цієї вулиці, кроків за ⁸⁰⁰⁻¹⁰⁰⁰ ~~600-800~~ від школи, в напрямку до Миколосккої, ~~до~~ воріт, виходили іншого сторону на вулицю Естлянадну (?) летав виставлений елітсом обшудний гілодром. (Підси!)

К. 37/39. *ВКР 1939*

Д-р С. Федоров. 1.
226

Військо Запорозьке - Держава Богдана Хмельницького.

В. Передмова

В революційний та післяреволюційний періоди наше суспільство часто-цусто зертвало свою участь на титанів української державності. На ці теми з'явилось з друків не мало ^{друк} політичних та наукових праць, брошур та книжок, головною ~~книжкою~~ ^{точкою} було питання об'єднання Війська Запорозького та України під владою московського царя Олексія Михайловича. Але широке суспільство і особливо козацтво (донське, кубанське та інші) має досить неовне уявлення про ті ~~ті~~ нові землі, що ^{тоді} увійшли під владу московського володаря. Ще менше ~~ні~~ ^{ні} кола знають або чули, про роль козацтва в відділенні тих земель від Польщі та, що є головне, про створення українським козацтвом цієї держави - держави Війська Запорозького під булавою гетьмана Богдана Хмельницького. Українське козацтво не тільки створило цю державу, котру пізніше гетьман привів під царську руку, а довгий час було ^{дніпро} ~~дніпро~~ господарем і володарем її та українського

народу, доки залізна рука першого ^{імператора} Петра не зломала ту силу
 козаків і не перевернула Україну в одні
 з частин Російської Імперії, яка ^{вме} ~~мала~~ ^{свою}
 власну ~~власну~~ структуру, і довший час кер-
 вувалася своїми власними регулюючими
 та законами. В часи венодарювання
 козацтва, то була ця держава. Не
 даремно ^{це} останній "рурикович" цар
 Федір син Івана Грозного ^{вимуш} вимушав себе за-
 речити запорожцям та перкасицям, бо ^д ті
 ді Віиска Запорозьке добровільно вийшли
 в підлеглість царю і ~~в~~ короткому ча-
 сі так само добровільно згинули підлегло-
 ти вийшли. Але ^{та} держава не тільки
 не нагадувала нізничної могутньої і зрі-
 ної держави козакої, володарів котро-
 -рятьман Віиска Запорозького робі-
 ли спроби з самим царем московським,
 а ^в царство "борити", як казав посол ^м
 московський в Раді Козаків - українсько-
 козацькому національному орґану.
 Відомий славногероїв хорват Юрко
 Кржижанец, який був у Москві в т

час і був великим прихильником царя московського так і іменує Україну державою („царством“) Так само дивилася на Україну і державна Москва — по наказу царських „бояр“ на Раді в 1659 році мав балакати про те що коли ветьманат не був доживотним то ветьман Виловський нікогда би не нагад с царем величеством о царство борити“ через що він мав пропонувати козацтву відіграти ветьманів не на ціле життя а на 3 роки, аби „не нашоу се кто нібудо, котрому б похотелось царствовати“.

Завданням нашої розвідки є дати читачеві можливість зробити собі певне уявлення про все вище згадане і вивести певні заперечення козацької державності на Україні.

Козакам ми бажали б дати до розуміння на що здібне козацтво, коли воно діє в організованій формі, під керівництвом відомого та твердого ватамана і до того введе розбрат та боротьба за владу серед само козацтва.

I Золотий вік.

Останнє десятиріччя 14го віку зветься в нашій історії „золотий спокій“. Звічайно це не козацька вся українська наріз сівати дідеранди з „золоту“, а лише польські магнати і шляхта в роках 1634-38 остаточно перемогли козаків. Козацтво що канітуловало в боях під Кутешками та на р. Стариці злих 10 років не турбувало магнатиш нанів. Козаки та посполити „ребеніанти“ масами кидали свої оселі і переходили кордон на Слобідську Україну. На Україні під Польшею залишався тільки прилиплий наріз що йому не було зможі тікати. Ковенс-поленс приходилось підлягати необхідній свободі переможців магнатів та шляхти. Під час царювання короля Владислава IV^{го}, в степі козаків, — що був відомий козацтвом за допомогу в боротьбі за московський престол, шляхта оселила найвищою ступеня владі сим та почитності; податки з них були зніти, в сільській шляхті жав необхідні права.

* Владислав будучи польським королем був зведений козаками на московський престол і царював кілька років. Вишнаний боярами і Земським Собором

своїх маєтках і землях був єдиним та безконтрольним господарем, робив там що хотів — був абсолютним деспотом, безапеляційним і не відносившим ні перед ким і ні за що. Мшахти звичайно не залежав від короля і ним іноді не юридично а фактично мусив оповдатися на місцевих князів, * якби разом з дрібною, двірською шари-тою цілий час намагалися однежитися від влади короля і набутти необмежену владу на кресах. Лише один обов'язок мусила мшахта виконувати, це обов'язок посполитого рушення, але і воно затверджувалося сеймом, де не король а „князіата“ мали силу. Де хто з них набував таку могутність що по власній широті провадив війни з сусідами та з порожніми монархами. Досить згадати Вімбурзьких і Мшиків проти воювали з подібним страхотним Європи — Москвою. Мо дійсно був золотий вік мшахти, в це десятиріччя скрізь в Європі відбувалися безкінечні війни, велася відомо 30-річна війна, навколо Польщі все нищалося і руйнувалося — а польська мшахта могла цим самим тільки хапати. Так звали могутніх польських князів, володарів величезних просторів на Придніпрянщині.

нувати на величезних українських політичних діях, не боючись переможеючої козакої опозиції, використовувати всі економічні можливості тодішньої Польщі. Звіні золота в скринях став мільйонів від озвону шабель та цукру гармат, і шляхта за велику ціну хоче перейти вояцким планам короля. Все це загрожувало спокою вишкваного недоволення панів, і за цей спокій вони не соромились платити данину кримському Хану. Що правда ця данина витискалася з підвладного українського шляхом жорстокого економічного утиску. Пробаючи в справах держави політичного внутрішнього утиску шляхта в той час стремилась до знищення опозиційних елементів релігійних — православних та протестантських та політичних — козацьких і міщанських. Великі криві вояцького короля не справдилися і ця його капітуляція перед шляхтою була головною причиною тодішнього утиску козацтва та українського народу. У цей довший час ситуація змінилась беззмітною, колиб не виникла причина, що змусила короля звернути увагу

на козацтво і в цьому конфлікті, ^{зі шляхетною} йому порадою: „здобути своє право, власною шаблею“. Мо були наслідки заходів перед королем посла Венеції Мюссомба сприводу крестового походу проти Турції. Наслідки ці мисель прискорили те квітання, що раніше, як пізніше, так, як і раніше, все одно мусило трапитись. „Золотий він“ це було затимок перед дугою і він він був спокійніше, тим більше призна вона мала бути. Так і трапилось..... Морально пригнобленим король, відписав під час приготування походу. Капітан перш за витрату на мобілізацію зробив з грошових засобів свої дружини - королева. Козацтво з великою радістю взялося за підготовку до війни, до чекало від неї полекшення свої ситуації та діяти справедливо до себе відношення. Але до того часу шляхта набула вже такої сили що не боялася листувати про-ту самого короля. В сеймі 3го грудня 1646 року король було заборонено вживати давні заходи щодо приготування війни. Плани посла Венеції потерпіли фіаско.

Влада польського короля не тільки була обрана на, але й жорстоко у нього одібрана, як Любомирський Мельник. Шляхта відвернулася од Владислава і тільки козаки залишилися з ним. Козацтво вже було жорстоко приготоване до морського походу наладивши гармати і обози, витративши на це гроші короля. Сила козацтва була напружена і так чи інакше мусила знайти собі призначення. Вже після сесії від імені короля, київському сотникові Богдановичу призначеному до командира того походу, було передано щоб він вирушив на Турцію. Київський користувався ласкою короля і радий був йому доводити але перешкодою була шляхта і отаман Віиска Барабан у котрого по чужкам в народі, була захвалена королевська грамота зде-якими зобов'язаннями перед Цар. Віско Козацтво втому до війни двиквалося. . .

Важко цю небезпечну шляхта почала уже біг кривдити Київського. Київський використовував це положення і вживав заходи, а здобути прихильність простого люду, котрий був щиро нас під великим турецьким шлях

в національному, економічному та релігійному відношенні. Бажаючи поляків зм'якшити невезучу для них православну віру і в той же час протестувати унії було безпосередньою причиною повстання 1648го року. Не менш важливими підготовлюючими факторами повстанню були також і причини соціально-економічні. На Україні в двох верствах таборів знаходиться: дрібна земельність козаків, старшини козацької і дрібної укр. шляхти проти великих поміщиків магнатів. Також мимом при дегенерації польської державності на Україні повстала реакція, що спиралася на 1) Козацтво що було мисливцями, дотримуючи своїх лицарських традицій воєни-хлібороба 2) Дрібна укр. шляхта що встала перед денационалізацією 3) Міщани та промислові кола. Ці економічно міцні кола населення були міцно зв'язані між собою ще одним елементом національної боротьби — дрібним духовенством, що за повсютних років релігійної боротьби тверди дошки та фанатизм. Все це „реакцію“ і використала, як еле-

мент Вибуху, сотня політичних про
відників козацтва, що їх з'унив об'є
нати навколо себе сотник Бордан Хм
ницький*, котрий на власній шкірі пи
нав безправне становище тих що так
тимакше стояли на переході у без
партійного польського папа.

Суботівська кривда Хмільницького, кот
було забрано в його відсутності по
жми та на смерть закатована ~~к~~ хло
пка - сира, а також порада короля
здобути своє право власною маблею, по
зам Хмільницькому що і як треба робити
після повороту від короля він загли
організовувати опозицію, розслат по
Україні і до Запорозьків агітаційні
сти і став нагою всього Руху Вибуле
ня, котрий давно зсєврів під зовнішнім
покривом "золотого віку" та "золотого
спокію" на Україні, а Запорозьська Січ
давше була на поготові радо стати д
ліши з мобілізованими Українцями. Реєстро
лі, зневажатимі панами та комісарами
тільки і дєкало на часо, "аби взятис

* Реєстровий сотник це таке становище на
Землях як "Магальник Окруа".

за зброю. Становищу реєстрарних не можна
було позаздрити. Зневажені та принижені
вони то тут, то там будували дрібними пов-
станнями. Розумом себе від смертного
присуду врятувати, що дорігдалася про його
північ, Кіровоградський Марудня 1647 року
прибув на Запоріжжя і там перехитрів-
ши на свій бік більшу частину козаків
що його добре знали і цим же він 18 травня
1648 року обрав уряду Гетьмана Війська
Запорозького. Забезпечивши себе допомогою
кримського хана Салам-Іреєв, незадоволе-
ного з Польщі через неакуратну плату да-
вати, повелювавши пан Гетьман Війська
Запорозького Богдан, виходив Кіровоградський
рушив на Україну, котра вже купила
полістю, ледве-ледве стримуємає при-
сутністю полків - коронного гетьмана
Потоцького і польного гетьмана Калиновсь-
кого що перебували з Гіємком в Черкасах
і Корсуні. Великий провід козацького руху
і вся доля України опинилася в руках ге-
нів персональна кривда котрому додавала ще
більший імпульс до помсти за козаків та

та народні кривди. Це була особа твер-
дої волі, широкої освіти підвальною кот-
рої дала, іззінська школа, з величезним
життєвим досвідом. Передубавомі добу-
нас при дворі короля, займаючи звання
уряди в козарському війську, будини добули
раз за кордоном, маючи великий дощод-
ливський станок, кмітливий промис-
лецький школу, що сприяла царству в
ній політика і провідника.

Епоха творить геніїв і таких в Бо-
дан кмітливий. Цю сподобити
бути ідні його. Будин сам митарем Бо-
дан був довіреною особою і приятелем
другого митаря короля Владислава II
про що свідчить каулер Осолінський
який і передав кмітливому пора-
ду короля здобути собі право вла-
догом абляю.

II Перед повстанням.

Аби зрешті собі ті державні можливості,
які хочуть бути у провідника
козарського визвольного руху і аби мати
увільнені про матеріальні і засоби, які

чи порядкував цей рух розуміємо: що
увільня з себе Україна з Запорозьким Вій-
ском як територію та місце тіло?

В кордонах Польщі Україна займала терен
трьох воєводств: Київського, Чернівецького і
Брацлавського що були по Люблінській Унії
в 1569 р. приєднані від лінії до Польщі.
Подільське воєводство і друці українські зем-
лі, що раніше ще належали до України як
Волинь і Галичина сюди не входили. На
Україні безоглядно панувало право, правиво-
нище славола, польської влади і справж-
нім господарь — український нарід, ледве,
ледве животів, пригнобленим і зневаженим.
Лаг на Україні в той час був такий що
безпосередній свідок того ладу архидіакон
Павел Алексинський в отсу подорожки в Москву
александрійського патріарха Макарія писав:
"За уфьковим весподь 1502 царство турецькоє
во веки веков, ибо они берут подати,
но не входят в никакие расчеты в делах
вери." Ми на великому терені
Старость Черкаського, Чирчикського,
то Корсунського, цього краперу каза-

того вужаку, в шеститисячному казачом
 війську хор і дуже зменшено права, а про т
 дихався вільнице, але інком і суди доси
 паєнка сваволя. Звигайне севчасне нахелен
 не і козакі, що не війшим в ресстр бу
 в такому ^{не}стай, як і на інших бере
 України. Так було тоді, а всього як
 50 років перед тим всі ці землі належ
 м тільки козацтву що були тоді ст
 жини господарству того краю. Польки зо
 сім не знали окупованого ними терену:
 "Дивна річ" казали вони в сеймі, "ми
 знаємо про цю країну менше ніж
 голандці про Індію." У дійсно як для
 Голандії - Індія так для польских ма
 Натів - Україна були ліму колоніальни
 придутковим підприємством. Земля з
 Білою Церквою давалася сеймом в 150
 році, як диким степ і ще в 1609 році
 магнат Каліновський одержав у влас
 ність м Уман з всіма землями що д
 нього належали. Місцеве хліборобське н
 селення спочатку не протестувало пр
 ти панської опіки. Магнати приводи

т з собою озброєну силу, будував замки
всіми засобами намагавшись забезпечити
носимість від нападів татар. Не диво що
своєю найкращою охотою віддавали частину
своїх політичних прав цим оборонцям.
Але магнати через деякий час бачили,
що з населення можна брати більше, поми-
рили помирювати свої права і зрештою
дводили це помиріння до максимуму, до
того стану населення що був отсаним
лише. Населення тікало далі в "дикі по-
ле" хоч там теж траплялися, нам але
в своїх відносинах до підлеглих пере-
жили різну разу лише оборонців
примамувати всіх різноманітних певними
привілеїями що давалися на обмежений
час. Далі все поступало так як у попе-
редніх обшарників. В період про який
ми пишемо населення на Україні було чис-
ленне. З найменшим численним Лівобереж-
жя одна тільки Роленьсько округа да-
ла в 1638 році 10000 повстанців. На зем-
лях Вінницького на Подільщині перед
повстанням Хитковичського серед численних

Осель по кількості сотень господарств, бу-
 ли і такі як м. Лубни, Королів, Миря-
 тин, Зіньків, Лохвиця, та інші, що
 нараховували від 1300 до 3300 госпо-
 дарств кожен. В Ромнах кількість го-
 подарств досягала 6000. Освоєно і
 не диво що лісцеві колоніати - нагма-
 мали таку атак до колонізаційної
 культури герцогства, розраховуючи з кін-
 цем терміну привілеїв освоїти вел-
 ких прибутків. Тому то вони так
 дбали про продовження періода з
потого спокою, вольною і найбільш
 впливовою, хоч і нечисленною части-
 ною населення було козацтво. За-
 куючи певним рисам характеру во-
 було значною соціальною опозиційною
 слою; на козацтво знадію дивили
 інші пригноблені елементи. Село
 мішане, дрібна шляхта, духовенство
 шляхта православна і навіть кар-
 мська - всі ті кому дошкучав
 український режим, всі вони були
 солідарні з козацтвом. Після не

Внаслідок козацького повстання в 1638 році наказом були знищені всі козари прибілени, придутки, право на свій суд, право вибору старшини; всі хто брав участь в повстанні мусили стати холопами. Універсалом Короля призналася з польки² включно, комісарів і полковників; всі козари посади можна було взяти на ліжкуп, що тішише з придутком старався з підлеглими; для охорони комісарів малися польські лігдими. При таких умовах козакі власно казачи опинилися підданними комісарів і старшини і дресером для їх збогачення. Козацтво було обмежене невеликим реєстром в 6000 реєстрових козаків, а всі хто не був записаний у реєстр і навіть діти реєстрових рахувалися посполитими. Старшина козацька до сотника включно через свою залежність від старшини не тільки не захищала козаків від кривд, але навпаки, запобігала ласки комісарів і старост кривдила козаків тесе.

Так було на волості "якурою в свій час розпоряджав" Кієм Кизовий Запорозьки на терені Коши і тепер запорожські жини своїм, одніми життям - рука на туди не сягала. Місцева бини значна млята що не була звязана спільними інтересами з пачкатами і терівна від них сусідські несправедливості, незалежно від роду та віру, складала опозиційний елемент - в майбутньому кардім старшим сержаном Богдана. Займаючи найбільш відновіданні посади в Державі Великою Богдана ця цілком з'єдналася з козацтвом Катерино було "мозгом" Війська і внесла в цілий він "волинний рух державним ідеологією. Цей мляти каравувався по польські відомостям було до 6000 половик. їх було очолено по за законом як зрадники мляти, віру та нації. Ренета - дріб "на млята" взагалі не могла мати жадних надій на якусь користь від полків, за своє ренетство, а тому на багуні, що пачкати роблять з бини

сильного і гаситиною, терпіла і поступово
 виробляла в собі національну свідомість.
 Все тому в лавах війська Хмельницького,
 вже в перші роки повстання з'являється
 ся значна кількість шляхти польської
 грецької і римської" в дії під Запорожем
 повстати нараховують її до 4000 людей - це все
 старшинський кадр військ козаків.
 Селяне, по образу відомого французького
 письменника інженера Боплана, жили
 як в "кестімізі", а коли мало над собою
 злою пана, то положення їх було гірше
 положення кельцьників на турецьких
 землях. Жидівський ^{торгівля} панство
 дер тиме що селянство було так ~~пр~~
 пригноблене що, всі нації, навіть сама
 злих нещасливі" - жидівська, були паном
 над ними. Селяне, крім панщини, мусили
 платити панові десятину з коней, ско-
 тина, пасік, заводів, а також податки
 від кожного акту родинового життя (хре-
 щення неповліт, шлюбів і т.д.) і взагалі
 зі всього, що могла владати розбене-
 на фантазю пана або жидів - орендаря.

Не лишню була ситуація німанств
 — найбільш впливової економічно класи
 міста, збудовані на землях магнатів
 керувалися не розвиваючимися в Польщі
 Магдебурзьким правом, а волею пансько-
 "жонка". Промисловість і торгівля б
 "ли дуже обмежені, з за немілосердн
 податків. Всі базари, торги, буми за
 арендавані жидами, які брали величез
 ний податок зі всього що привози
 лось на продаж; орендували вони та
 кожні дороги, мости. За проїзд вози
 брали теж податок, а також і корис
 "Жиди на одну ліно З^{ли} ставали
 "змушували людей до купівлі жоринки"
 так скаржився український люд.
 Таке положення було також і в По
 ці і польський селянин теж скаржи
 ся на економічну анархію Польщі і н
 жидівські утиски зі згоди панів.
 Дрібне духовенство в Визвольній бо
 ротьбі відіграло велику роль пог
 ласю "за Віру" перейшло в традицію
 козацтва. Але роль вищого духовен

ства була двоюмою. Воно завжди було по-
тавено на компроміс з поляками і не
давало своїх симпатій до правих кол.
Таким ставленням Вишого духівен-
ства і поєднанням листун запоро-
жського полковника Вишняка, що
вишукнув перед польским комісаром; і
вашим ксьондзи і нами потім всі —
сухими діти". Зле себе поводило духо-
венство (вище) і після повстання то
замкнувшись до Польщі, то запобігавши
ласки у Москві.

Ось з яких моментів складався той ма-
терьял з котрим прийшлося мати до-
чинок сеньору Богдану в справі
будови Української Розагой держави. Це
був, матерьял, революційний — руйную-
чий, але в той же час і стрімким
експанзивність має. Керувати ним, ці-
ли його полягати направити його по
одному руслу було справою дуже не лег-
кою і невдачною, що яскраво вишилось
незадоволю перед смертю сеньора Богдана

Кінець.

№ 24 / 1929
мк 102

Моя подорож на Сервію
1928р.

1
237

В зовсім 1928 році вересень в Парижі був надзвичайно і теплий.

Позовкля місяць поїхав на мелекційно вкривати Люксембург, Тюльрі, Елісейські поля, але величезна динаміка світового міста, його рух та мейншпінг вийшли кожному в своє ліхове коло і не залишають ні місяць ні часу для зварних осінніх пестроїв.

Та й осінь в Парижі цілком інша ніж деінде.

Восени Париж не рабмірає, ні нудіє і не кволяє але голірно і бурхливо збудується до нового життя і знові його здаліше, після літнього зайняття, ще сильнішим та гасітійшим ніж раніше.

Міжове коло паризького життя понав своєю підмащене легше та свободніше проткорної обві коловороті.

В перебіг літні місяці на французькі, іспанському кордоні, в французькій і іспанській Каталонії, бувають ще гарні і зайняття місяця, що пуднійше

виграє есманської розоманської війни
своїм Обителі між ними виграти.

В вестки Серданві і оферват
останні виграти що до млі поїзда,
відбув кілька побаченн і остаточно
перезунав і рішив тім млі подоро-
жні на Траїшу.

Повертнувшись до Траїшу, до осинного
Траїшу, в єному він Бурхмис клас-
кою, але пове Шитіза, з швидко за-
несохнув небажаним сідати і думав
вернути вєра в другий половині вересня
вїхав на Траїшу.

Подорож на Траїшу. Свісно в цьому
арості му ринні глибокі переживанн,
скісно ступованн для українського
амігранта, що дєлєт років з пурою
шрїєв про дальку і недовольнн ~~вн-~~
~~ннн~~ Байбівичину

Ої ось мрїє стєл дїєстїєвн; яко
побачу я її, що рївалїванн і ~~внн~~
вороблї опаскувнєнн Байбівичину?

В не роз він не побїєді остїаннї
мїт покидав Траїш, але покидав вно
давнї лєккї і безвнурнн; тепер єє
сїлї яххєс нї дєлєт до мїх погнїтїв
комашїлєсє у мєн дєлєт нїє сєрцєн.

На вїрнї ^{нннн} прогнєсєл, уїлєвнєсєл,
мєхєл хусїтєкєл...

Понїєл рунїєл... Пєвєлї нєсєрєтє
остїаннї вєтї Траїшу, нєдєлє скєрє

і гербове проміння над місто
то поумієм обмітили Містою
Світлю.

Через якого воюем серед померли
ногі місесті еміт знайоми ситуації, а
ост і французкої бунтовани війно
мислестості. Могли розділяють і Тіки
нових відбудованих модерних міст,
фабрик, будинків то що. Коштів гро
мав залути відбудував будинок зі всі
лекими міждержавним відношеннями хто
мав майстерню поставив фабрику, гро
вмогів економії куди не має ніякі завод,
хто нікого не має, темер все таки щоб
має. Всіма планити і планити щедро,
планити в рахунок німецької репара
ції — "Бош тау пейера (вои-пайми-
ва перва німець-все зайлажить)" — було
срібровітним реїнівом і томи рахунок
ка поїзти вичне не дуже уважно пере
глядати і на темені зловживання
перерахування, бо німець "всього" не
заїмає, віддає до себе покри
вати французькому податкової лабі
нові, але не менше нібито-заїзної
заїзної франції одержало свої від
шкодовання то ми з верхами.

Міжможе в голові крутилося нас
тирми порівняно з ланки покрив
двеміт доброзичливості військового населення,
якому ніколи не відбудував ні його
залути, ні майстерню ні кузень, хо
та всі такими, ланки вони були до

війни!

Але, ось він кордон - французький, польський і німецький.

В Ахені почав свій час добрий. На двірці прогалині ринку, але потім найкращі магазини за газетами, цигарками і сірниками. Одного, не пішовши в Ахен, але на конний кордонний станції можна спостерігати, що саме ці речі купують найбільше, тільки - при них робиться шумиха свої перші з відомого з Краєв.

Тому, мені знову було цікаво зрозуміти ті гонимі в кюсселі французькі кордонні пости на виступі ^{нім.} і французькі землі сірників, пі, що як ми у країні в Франції повторимо: - спогляди смер-дять, а поїти горять. Незабаром ми зупинимося, по знамені цього прокуку, го-валює маси сірників і підноше до в'язи до унгарки. - вась сірників дикі в'язи в ніс, рот, ой, він злихає кахикає, та... лаг Франція.

На Україні, була маю я собі, продаю там багато райунок сірників, принаймні на кордоні, варті було б обов'язково забороною.

Скінчилися митова контроль. Французькі митні урядовці не жоло не зими і в мові за паромі зав'язу цигарок приймають по саводітві ви-ходити з куле, перегорівають судінья, зупинили по під лавкою, магазини вми кешени, - і всі зим викликають

лише обурення подорожників.

Німецькі листові предмети землі і
і погарають здебільшого поверньо.

Серце різниці людських недолугностей
вісолом 4, що, майже, копий по дорожній
змірує, може перевести безмитно
(хоча б йому, здебільшого, він погортно)
якусь дрібницю і не тільки дух
підшпилься, коли з йому здебільшо, як
має відразу якусь сильнішню до
Держави, в йому уможливлено з
дильне шакраштво. А державе ра-
кімке, евантуально, страшенне в-
пійок здобу без собі, широкі прихильності,
Невже не дружить, і не дещо стій
своєб проістанди?

Ці думки в поїзді, замість шовіто
роману, насильки займали мене, що
і не сиротеріє як з широким
ми в'їхали до великого двору.

Кельн — місце моєї першої думки.

В Кельні, зовсім сідаром Кельна,
де геть-геть далеко дружба мей
ки про Ізраїлю, тієї, навіщо мій
народи Східної Європи по мій і широкі
ли де Закові — тімеш в'їхали
світова пресою висітає.

До український наближені цілі вис-
таві довілося перевести з мій
городову і як що він в'їхаві Набув

певні національні форми та риси, а не розмився в совітсько-московському морі, то сталося це і не без мого впливу.

"Українські Вісті" як вродо, зате воли свідомі, вперше і гостру боротьбу за повноцінність української висхід до кордонів.

З 1925 року, коли на паризькій міжнародній виставі в рожевому будинку Україна мала лише стоє місцину для закутки, коли зразками кривавої тишечки, — одягнута, в рудистах; з її невмирущою боротьби, повсякденні закутки.

Одначе, за кожною свідомою виставою все доводилося бор-у-боротися.

І коли Соборський Союз почав готувати до Кієвської вистави, то Москва (ВОКС) прийняла представити соціалістичну пресу по окремим рішенням, але тільки на перекладі на державну мову з журнальщи, що українська преса мала би звершити свої небудь пробіти до самої преси.

"Українські Вісті" (2, 64) виступили з гучною гасло проти цього і протиставили Парк'єв заїробишувати в Москві; Москва уступило (бувало мого; і такі випадки та і не рідко) і так само повстав український підв'язки в Кієві.

З почитієм певного задоволення, в То-
му, що дуже важко не тільки померти
іти, а по вимірах життя по висоту,
а саме до її української мови, з
в цій мові погрозити був ніби тільки при-
сінками до Паренської Гравіки.

Про художній бік зоро павильонів не
можу говорити, бо я не маю певне
забезпечення до цієї суцільної міс-
течки шукати, що не моя думка,
гасить суцільність зоровому людському
сприйняттю і що особисто були в
мозі в Світоскопії Сторі.

Мені пришло було думати, що
основні з упереджків вистави - Ма-
ризон, своїм ствердженням з
можливою роллю, та в коментарях
що з нею, основною боку з вистави
всі такі ролі української прози-
ту.

Але, хочемо, і такій підвідді
думати бути узнаним між як треба
до згодності з українською змислом
ного місця не вистави, про не
і освіта з аорозі Келона і писат
"Ср. Вистав" (2. 71).

Оглядими вистави зайняли, май-
же, цілий день.
Числі, не тільки після Париса / а може
- саме після Париса) буде прийдімо

провезти якийсь час серед райців з
їх вином, піснями, величчям,
але пітер я не мав ні насирого,
ні часу для збого і слідуючи ранком
я виїхав далі - до Берліну

Повні пошуківся камінь то останній
поїзд.

Сітизмось гасто, стоїмо на
станції без пороби Дово.

Німі не люблять сітисти, хогя
вжваго гасто для позначення квид-
кости так удернацке слово як
"темно". Вжосне цого "темно" у
них і не помітно.

Люди у вході і виході правед,
їдзінки и квалітєвє, кондуктор
завже така док цокоюца скін-
чєтє своє бажанє, кождєві те нє
урєдєвєтє замєдтє поварємь обтє-
говують публіку.

Вєсє особлєво кудсєлєвєтє вєтє
шандрєвєкєвє, цєо крїєздєтє до
Нїмєлїнємь з Вєзєду.

Чєстє мєнє хотєтєсє вєдєтє дє

їмеші такою проволоку та
зукнути йому

"Ну бо це вигдає! Тут саме кі-
коли, а ти у гайку граєш!"

Але чи йому дійсно ніколи?
Може, коли зо пару десятків
літ дійсно і йому ніколи, тоді
змінився і тут тільки життя

Переїзжавмо через Турецкий край,
зю кузньо Німеччини до Телер
опиття державно свіі Телі.

Вгасно шломо тут, закрили
подекуди рудні, галарні, котлярки,
мише броварні працюють во всю.

Тут їх це мало, бо ми мише
відїзжавмо до сїрацького краю
їмба.

На кожному вогдлі п'юте пиво,
багато пива.

В дивлюся і думаю, що ми на-
підки мусять вїльвати на ввєду
игодни, и може мюдина зїдко
свої ввєду мусять мати нохи
до того чи инього найбїку. В
кожному випадкові ми найбїком

246 10

і вгаємо логичним існує, без сумніву, залезьність.

Тиво важке і воно тесьне, ласубе, м тієки на шупок, але і на пєх-хіку голівіє. Насамінь міше-востей, де мієтє набрїє аз вино і шєрїє і доубїєніє і шєвєвіє мієтє насамінь півних околиць, навїє в мєнах. одною і тою жє нероду.

Я рєдєвєвєвє, коли стєсєрїє цю фєлу аєлєгїєтє залєзєніє, навїє у фєрїє.

Ає євє єтє і прїєрєкїє трєхє, цє рєдїє і є в Бєрїє.

В Бєрїє мієтє залєзєніє кїєкє дїє, а мїєтє і бїєтє, тоє вїєдїє кїєкє вєнїєтїє політїєтїє нєбєтє. Крїє тоє, вїє ієє єтє з Тєрїє, я рїєтє вє мїє вїєтє сєрїєтїє єтє єтє єтє в Бєрїє в нєтїє тїє з бєрїє бїєтє єтєтїє мїє нєдєрїєтїє нє єтєтїє.

В кожному випадку: піввердо я
 рішив ніде нікого з українських
 емігрантів не бачити, бо встаршого
 би зустрінувся з одним - двома
 і, не дай Боже, втайнощі ще когось
 небудь сказати про мою подорож
 для того, щоб в ~~самому~~ ^{най}коротчому
 часі про це знала би вся Україна
 на розсієнні. Дозволю же собі
 поїздки між Тіткою зійсувади мої
 п'яни і задалегідь сконспіроме-
 тувати її утікх.

У мене в Берліні залишилось
 кілька добрих знайомих, мого,
 навіть приятель з часів Берестя,
 або муніхине, що Телер в 1928 ро-
 ці займають міроздавні стано-
 вища в найважливіших містсфре-
 вах. Обмін думок з ними, не
 зважаючи на розрив під-
 порядковане міжнародної ста-
 новнице Німеччини, був для
 мене перед моєю поїздкою
 дуже цікавим.

Гершавним секретарем влітні-

портю, як французий город-
жани, що загороди умовами ви-
но всю мою подорож.

Зрозуміла риб, що як панський
и, хорони Боже, повертаєш и
ніколи не навсобиєш си на таку
поїздку.

Всвітському посольстві-Унтер
ден Линден 7-а сінгал н. Довго-
на, що має бути озножено пред-
ставником харківського Греду. в
Будіні.

"- Долгань? перекинув мене
и байцар, " - Ви, маюте, думаєте
Долганов " додав він.

Сітарі хоча хочіть хитроці, і про-
тивна малороманська відсутність
коштуз власної идности. Для
українців, так си мовити, дит внут-
рішнього вичуху - Долгань, назвти
дит вік и мучи - Долганов!

Цей підпанок погал мов ми-
крити про те, що третє буйд мекі
брати візу в Барнон 7-а що, по-
решті поставив візу.

Токи він порався з анкетом,
мене довбив його сідом Тримоги

при ходінні окремо завертум
великі палці рук.

Я пригадав собі, що так се-
мене саме підтримують радоби
рукави жупана.

Я не хотів завдавати зайвих
хлопотів ні собі, ні побіжкам і
рішив тому їхати через Мтву-
Парфію - Москву.

Ввечері покинув з Берлін і
сидуючим ранком перейшов з
німецьким кордоном в Вйткунені
і литовський в Вірбалис.

Вірбалис - перед війною велика ро-
сійська погранична станція Верш-
болово - майже, коли не змінила
свого старого зовнішнього вигляду
такого подібного до всіх колишніх
російських залізничних будиноків.

Тітки, давши царські російські
мундурів та шапкарня - ержа зме-
ні литовські форми, що голубі ме-
ні нагадують (нехай литовці не висте-
муть мені цього порівняння зараз)

бути форні одом рясних хл =
 Берних дерев в уязі американської
 кино-продукції.

Ідемо до Митві,

Арештів осінній дощик, на члесах
 і у залізничних переїздах - глибоко гряд-
 зьває, по розміркахи земля буді в =
 чехи тьмуть підводу, таку знайому
 ми з передвоєнних російських годів.

Нема сумнівів; я вже в Європі
 Європі, такий відмінний від ~~малої~~
 Європи, що я доїзду покинув.

Я починаю вже сильніше і ре-
 авенніше відчувати, що я, дійсно,
 іду на Захід.

Проходять кондуктор, продіркую
 нашу залізничні квітки. З якою
 повагою і з яким суворим обличчям
 робить він це!

Я зауважив, що в залізничному
 кондукторові відзеркалюється
 душа країни! *Парадиза ? - #:*

— В Франції веселий і безтурботний
 кондуктор, ніби бавлячись, з доге-
 лами продіркую квітки засто нед-
 байливо, иноді, навіть забувають це

зробити; в Белогі Валонській
 не помітно жодних змін, вона відгу-
 валась вже, однак, в Белогі флю-
 мандській; в Рейнській Німеччині
 кондуктор став вже кричливо і байли-
 вим, але серйозним і суворою-
 шим, того і не позбавлений ще су-
 тору, - але тим більше на свій, та
 ця кондукторська ретивість набрав
 характер патронтайна серйозного дер-
 жавного шпигу. В Миті - Лодії,
 доли в Польщі щезає не тільки нос-
 мішка, але обличчя чогось доміз-
 нитика став до смішного неспри-
 вітливим, серйозним і суворою.

Каунас.

Хочу сіймити тут на день.

Вилезу з двірця і огляд своїм
 не вірю. - Конка, само збивайна
 конка/я, навіть було вже і це
 слово призабув! стоїть на площі!

І диніє кінця минулого спр-
 міття!

В вибоїнах і баторах кауна-
 совських вулиць я оцінюю ви-
 перевагість ресорів автіа, що, без

сумніву, мусять бути сім'ялжною
виробу.

Характер побіжних вулиць нага-
дує мені глушину російсько-поль-
ського міста.

Тут, найовно, люди не знають
злітів на гору, роскошів, вирве-
нок та удосконалене модерної тех-
ніки великого міста але не знають
і життя цілого світу зовнішніх людей
під мостами Сени.

В Каунасі, мабуть, ідуть добре
без сурогатів, ніють горілку (вимо-
дороди), проважать папірархавно
родинне життя, ввечері ходять до
театру або до кіна, але що гостіше
в гості поїти зайку то перебрали
кістки всіх блонніх, а в ноги
довго і сілокійно, без комарів
сидять.

В Каунасі не треба собі лома-
ти голову вибором готеля, бо
є лише один готель (Литовський)
— до того ж найвдєржавний-
в якому можна сімнітися.

Пруденцій / симпатичний литовський наріз, без особливих ресурсів, зробив, одиале, чимали зусилля для того щоб це змудівське райушине місто старої Росії якої привести в при-
стойний вигляд.

На головному бульварі мени, не-
значного литовської мови, крамля
дуже гасно вивіска, майже, над
Козьмого другою кривницею, „Ко-
ганасі“

Враз, я здогадуєся, що це, правдо-
подібно, не „коганасами“ тор-
кують, а „Коганоси торкують“

Литовізація Коганів чи Коган-
ковичей!

Українізовані вони були би, зна-
ють, — Коганенки.

Титанич Тітани чи Коган, як
що він називається Коганас
чи Коганенко, переіменувати буть
Коганом?

Як що ні, то може ліпше було би
йому далимунти його сарафанів
імя Когана?

В місті Володарюв Вольдемарас,
з яким я сійдено працював в націй
берсеґейський державі, а потім в БФР=
Філії.

Завше веселий, дотейний, нев=
завонний оповідач анекдотів, він
аж до кінця мого побуту в Німеччині
почував себе нашим близким і
інтимним приятелем.

Він також і замислює, як до
речі, буде сказати, і велика біль=
ність львівських політиків, що хо=
тіли би в Українській державі бо=
вати не тільки друга, але мати і
природну підтримку.

Для цього Україні треба було бід
в міжнародній політиці стати суї
яким поміць в об'єкта, який воле
з ним.

З цих берлінських, а потім публі=
чарських газет пригадує собі ще
львівку, глибоку нафрідану і нашу
цирку прієтельську, освічену з горілля
і тонким розумом. Вона провади=
ла тоді львівську пресову службу
і в націй палкі і молодечі

256 до

праці, кожен день своєї країни,
ми кувидко позурилися.

В Каунасі я відразу зовідався,
що ця панна стала темер дружи-
ною митовського міністра, яко-
му потім судилося відіграати ще біль-
шу роль.

В її гостинній хаті мав я
аризність знайти всіх митов-
ських миробайців політичний
свої.

Тоді це стало мені відомим
що одним українцем, якого я зустрічав
в Римі і що прожив довше роки в
Італії ще до війни як представник
великих російських засойнів, а з
приїздом українських місій відверто
приїдав зо нас, - п. Шибедів темер
секретаря в італійському посольстві,
в Каунасі.

Кажу тогочасні, розумний і
в свій час бурливий чоловік, яко-
го один з найдогоснійших і ра-
фінованійших українців Ю. Бан-
дрівський влучно прозвав погас-
лим вульканом / вульканом сенто,

Стояв тоді вже осторожно від української еміграції і знав всі тайнощі литовської конституційної життя, в тому тилку було з'явитися.

Мій побут в Литві займалася на парі днів, все було мені надзвичайно приємно і цікаво для самоствереження і орґанізації, але мало чим могло бути безпосередньо корисним для мого підпорядку.

Нав'язки, мого перебування в Каунасі не відіграли мені ніякої шкоди.

Знаючи, як далеко с'їд'ї Литва від середньої ділянки українських півночок, я, конечно, не просив нікого з моїх литовських політичних прихильників в Триліті в Тайнощі мого подорожжя.

Нещасний випадок хотів, щоб при кількох днях після мого від'їзду з Литви переїздом також на Литвану с'їншавар в Каунасі французький проф. Рене Мартен, що удержував близькі стосунки

З де яким паризьким українцем
Р. Мартеле прийняв Вольдема-
рас і, конечно, оповів йому і про
мою подорож.

В мене дуже неприємні наслідки
для всієї нашої акції і передгості
розголосом унеможливило бога-
тво річей.

Каунас був моїм останнім етапом
по цей бік Рубікону.

В Ризі я не снімався.

Носильник переніс мої речі з одно-
го двірця на другий і посадив мене
в потяг на широкій російській рей-
ках. Два совітських вагони якої ін-
ли вїрост до Москви.

В одному з них, а саме в вагоні
3^о класу, займав я місце.

Іншим вагон був 2^о класу.

Але в совітській „Берклясовій“ дер-
жаві не можна бути ні трішки соціал-
них, але і різних класів, тому
Томісієнко ті самі будуть російські

вагоны 2^{ої}; 3^{ої} класи називаються
тепер легкими і твердими.

Я, зрештою, погодився марксистсь-
ко-соціалістичну послідовність і відрізню
знайомство річів з великими "до-
слідженнями" Великого Шовінізму

Я навмисне вибрав вагон 3^{ої}
класи, щоб іхати з народом, але
народу ні в 3^{ої} ні в 2^{ої} класі не
було. В моєму вагоні іхало ще
троє, а в "легкому" п'ятеро, з
них більша половина соціалістичні

4^{ої} О 8^{ої} годині ранку рушили ми
з Риму.

За кілька хвилин пітишов
до мене соціалістичний протидник во-
гону, зайнятому був французійського
російського чашо.

Вечером відомий в "Будущий аз-
ній" пресі мовчазності соціалі-
стичного громадянина, цей виказався
вдразу дуже балакучим.

Всього чітко було тільки політичні

Темі, вибори, партії тощо, мене
 це цікавило скільки часу нам і хо-
 ти, коли будемо на кордоні і т.д.

Розмова з клейлаєм, бо я не-
 зрозумів його розумів не політичні
 теми, хога цей, очевидно, був до-
 ре виробований агент, якому
 довіряють постійно роз'їзди між
 Москвою і Закарпаттям, вперто
 настирливо до цього всі повертався.

Цей перший стік з совітською
 дійсністю мене трохи розгорнув
 Але, помітивши і Беркідського
 в огоні роз'їзди і провока-
 ційної розмови провідника - ге-
 кіста не колись ^{мабу} і при-
 годився.

Нарешті, провідник залмував ме-
 не в сіокої; він, мабу, перева-
 нив, що я або не хочу про це
 згадувати, або, дійсно, нічого в цю-
 му не розумію. В кожній випад-
 каві, він не зі Темі, навіть вже в
 РСР не повертався.

Надзвичайно потовмі постоував
нам лотел.

Від цього ще куднійше і прикрій-
ше ставало набуші.

Крайвими силами і якщо не най-
си на Волхвах то можна було би
думати, що ідемо вже в Росію.

Навіть побудові збирки - сфери рошій-
кі: в будівлях на двірчак - горки го-
ршки, закутки; на перонах сиво-
ганоті шидкі і проймають на вухо
по добродушну курсу світанку валюти.

Вся світанкова валюта до С. С. С. Р. ро-
боромений і в цьому відношенні
я суворо присягаєтесь за законом. Не
би я хотів вже маю германці по віль-
ному курсу то купив би їх в Берлі-
ні в не в Швінску, де, прикладована
лінь міняє ланка; Д. П. Д. Відно-
сила мусіли були більші ніж корек-
тними.

Безконтрактно до вільно відомий ме-
ні зні в-7 годок мінь Риболо і при-
кордонною митницькою сфандитом
індустрію.

Як що в уміє сирійній Латві багато
руського духа, то в індрі ця руськість
якось світанково розить, на виході

на видозі розкладені російські
"білі" казачи, чути голосно, маючи,
виключно російську мову.

Відгукують лавівійські вагони, сто-
ять кондуктори-лафінні, залишаються
тільки два совітських вагони з 10
подорожниками та локомотивом.

Я шукаю очима совітську залізнич-
ну приваду, митників, урядовців то
що, бо на фізичному світі прийнято, що
на останній стадії суцільної держав-
ви всідають вже урядовці службової-
— але нікого не бачу.

Свисток.

Нам і вагони без кондукторів, без
жодного догляду покидають Індру.

Я ніколи не бував в Індурі,
але чув, що навіть тут всі хрест про-
водять обози струйливих.

Неприємне, крітоне похуття для
кожного, мабуть, подорожнього турин-
ця, — воно мене трясить як з білою
силою.

Друга година дня.

Я знаєш, вдивляюся в ці лани,
та ліси, щоб розізнати кордон.

Похувають, що я хвилююся, намо-
гаюся опанувати свої нерви.

Враз чує пронизливий свист.

Той же, мабуть, стинається, з лісу
вбігають якесь озброєні люди;
вскакують з різних боків до наших
вагонів.

Мій підземний настрій ще більше
напружується, і одночасно мені гоміть
пригадується дитяча байка про
солов'я розбійника.

Але, в чиб ми муть озброєні люди
вми увійшли і злетіли з сукоро,
але біжило до мене.

"— С. С. С. Р. Прошу ваш паспорт!"
Шум і дрозумів, що в них по совітсь-
кій території.

Оскільки різні місцеві перевірки
кордонів вже вистрилися з мого
поїзда, то цей, якщо, крім іншого,
не можна відмовити в оригіналь-
ності, забавляю і наратив.

Чесіть з собою паспорт і зникли.
Під'їздили до першого совітського
двірця.

Бігосова.

Написи по російськи і білоруськи.
Чи білоруськи написи одні тільки і
нагадують мені, що я в Білорусі.
Досить гарний, брусоланний будинок

Наш поїзд вилітає оточують з обох боків, зекісти ракетами вліт вкози і виходи, лізуть по під вагонів.

Всім нам з баченням нахвально виходити.

Либіницька подібна до інших європейських либіниць.

Ми вказали з нашими там майда-неми з однією боку прилавків, з другою боку, в середині це нікого нема.

Совітські жінки, що повертаються з закордону збілюються. Тут нема ніяких нездвоєнних до ввозу річей.

Либіцька 1-1/2 години.

Мовчимо, хоча ніхто нібито розмовляти не заборонив.

Наразі, з внутрішніх дверей виходять либіницькі і зекісти.

Либіницькі оглядають речі, зекісти паперу.

Зі мною - машинцем - поведуться злив.

У зекіста в руці вже відбиття

на тектографі ліста всіх, що
 були поїздом в'їхали до Світсь-
 кого Союзу.

Очевидно, що інші прилірми-
 ни злов'яжжю розіграваного сніжка
 розійдуться тайер зме по всіх
 устодах.

Організація!

Світські дани першуются, що
 доводять, але їх вже відуть в
 роздланню, звідки попервні-
 м вони покриваються зме в
 одному светері і в одній парі
 панчох; ринту несуть в руках
 м'ячки.

Мені кажуць, що я вільний.

Потер відіде дани лише за
 пару годни!

Іду до буфету пообідати.

Ніби чисто, але все так сіро,
 що видається брудним.

Потім в Сов. Сюзі я гастро
 в готелях, ресторанах і всюди
 мав це саме дивне поуття

бруду, хожа иноді, в окремих випадках, тежко було би сказати що саме брудне.

На столах польми.

Ця сибара російська прихвляє до палки в залізничних будівлях, замишляє і у большевиків.

Оскільки в комуністичній Росії палки ці не підготували до оточення і розлили око, то в світській сірості вони, як ті пухлякі горностаєві мантії на плечах нужденного і брудного жителя, ще різче підкреслюють цей контраст.

В бюджеті крім горілки нема жадного пункту пива.

Вода в караді має зелений колір і не вабить мене.

Поволі збираються усі десетки по дорожках.

Моя сусідка в розбучі, у неї забрали екзус її останню зброю різь і пересіли її слезами біляди повернути її в Москві.

Я хотів ехось втішити що со=

вітську громадянку, але ска-
менувся — чому? Це не широк?

Мент с'яв швидко, я починаю
приспособуватися до совітської дій-
вості.

Важ давно смерклося
Нарешті, ідемо.

Провідник приносить ліжок з
постільню і постільного білизною, Важ
швидко мені показує, що ліжок
дальшвалювання; дійсно, білизна
чиста; а роздільняч і хомут зашнувані.

О Н^ш водити вагони прокидають
Тсков.

Натовий на пероні штурмує
наш пускі вагони, вартів з
багнетами боронять їх.

Над ранком провідник смер-
ційно мене будить і дає знати, що
наш вагон далі не іде, треба
присідаати в якийсь потяг.

Смоленськ.

Тут наші вагони мали при-
йти до потягу з # Горелого,

але ми сілізнилима і тому треба
Темар іхаць в еколуци змалайно-
му поїзді.

Великий бундет Смоленське,
незважаючи на ранню годину,
перейовненний, люди сіляць, на
столах з паймаами розпорбають
брудні пакунки і загоркени в
буфети бутерброди в п'яць год.

Коло стійки єсть два здорових
парубки за одним макам п'яць
чайними шклянками цюс біле.
Чевонь горілка?

Пітаючу блончє, — Горілка.

Б-но година ранку; парубки
це сізєві і п'єрезі, рнають не кон-
заць, о кошмаць воні сіє, "пруд-
денє".

Миш о 2^ї годині днє при-
їзшавєло до Москво.

В нїлькомє місці світа не по-
цував з себе Такил цюсими єх
тут, виходячи з вагона на перон
московського-білоруського вокзала,

На перші червоні прапори, які урядів, очевидно, люди, брешегра грає жалібний меру!

Гудаліз! - Але, я рішав бігти швидко і не дитуватися.

В короткі, одне, висвітлює, не має, що зовнішній меру був придатний все таки не для нас, а для урни якого мірро-го за кордоном совітського со-судінка.

Золував мою волю не дів-і сам рішав в першу веру ві-вдади байків однієї держави-кво смітрали П., що зовуть на Р... ский вулиці.

На великій площі перед Дворцем стоїть мініміонер.

То старий європейський злати звертає до нього і питає його про потреби мени вулиці.

"Р... ська вулиця? Не знаю. Нам видали пожежик

вумиць лише до літери К.
Вмиць розвізався мій сучиний
настрій, допіру викликаний зна-
мітного зустрічю на двірці і
забавлений дотепом і гумором
мільйонера, я щиро і болюсно
розсміявся.

Але, єли здивовано дивити
мене огляд, стинилося і так
єли здивовано оглянувши мене
кілько перехожих.

Мізо, ками бракувало кон-
такта!

Росина П. жила десь десь в
дружньому, брудному і темному
дворі десь далекої від центру
вулиці, але була надзвичайно
чистливою, бо мали слоз власні
помешкання.

Трава, помешкання складо-
мощ всього з 2 1/2 кімнат і міс-
тилося в ньому 10 душ, але все
таки було це чистіше-смітти серед

своїх:

271 35

Милі люди, - вони незграбно
зрадили мені - людини з того
світа і нізачо не хотіли від-
пустити від себе.

Щоб не ображати цієї славної
кої гостинності, замовився я на
пару 9 мь, одиногодучем серед
них.

Відомі і сумні умови соціально-
го сімейного життя.

Як в найприбутковішій галузі
- 90% всіх турбот займалось кло-
поту здобування їди. Над ве-
гир кожний мав родимий при-
писувати всім менш або більш
таємні інформації то півторки
відносно того які продукти і де
мають завтра видавати і т.д. же
на родимій раді розумілось
кто і де споживає на сьогоднішній
день в черзі. Все це не так було
просто, треба було мати хист і
нгох та вміти розрізняти пра-

вильні гутки від фальшивих і
так улаштувавши собі завтрашній
день не був би мертвим.

В Москві у мене не було нія-
ких справ; хотілося лише отла-
нути першому сім'ялисту.

Я не одвідую, звичайно, в таких
випадках ні музеїв, ні книжні
антікварних установах, лише при-
слухаюся і придивляюся до самого
міста, намагаюся збагнути його
і піти на його очівок.

В Москві, як і в інших містах
Совітського Союзу, вразило не-
щени, брудні і зле одягнені лю-
ди.

Правда, несправедливим було
бу все це зайнявати на дробі-
тільки болошевників, як не робити
як де які куршунці, то не знаю,
очевидно, довоїнної Росії.

Бо, і в довоїнній Росії люди,
а особливо голові, одягнені
зле, толи екусь нехтіть до гасіть

колірують і взагалі до колірують,
краваток то що і верхом елегант-
ності все уважаючи сорочки, дже-
біти то горні, з каски коліром
("касоворотки")

В совітській Москві все це стало
лише не більш мізернейшим
і неохайнішим.

На ростоці нагові.
Міліціонер здержує торбу і не
пускає якусь мушкетерську бійку
що пудиль сій шити —, мабуть, в
герці.

"— Голу?" — питає вона.

"— Не суть первону домовину
з якимсь померлим бовиш сви-
кою"

"— А щобі вас скорше всіх
туди повинности, не муш-
кетер би я так", голосно, ма-
є, кричить вона.

Всі чують, чує, мабуть, і
міліціонер, але робить вид, як

що не чує.

На мій здивовання появився мені той воявода, що синки в чергах страшно і голосно лають рясним і що на це не звертають уваги.

"— Несвідомість і некультурність!" — пояснюють більшовики.

Москва була сіро, сіре небо, сірі вулиці, сірі казюкні вітрини, крамниць, сірі люди.

Плакату на харківський військовий поїзд не можна було вкості дістати.

"— Носильник за плату все вам зробить на двірці!" — покликали мене.

І, дійсно, коли ввечері за годину ходив до відводу поїзда, приїждів до Курякми дирекція. Дізнався до носильника, до якого я дістав "проніск", то цей за подвійну плату згодився дістати мені до-

лізничний квиток і плацкарту до Харкова.

Я сховав і чекав години тиші, міцно, як мені порадили, схиляючись між ногами мого воїзду.

Но дівручі мероду сила. Сховавшись, сплять.

Так воно було і в революційні часи.

Всюди подорожують, і навіть багата, але ніде в світі не бачив я такої постійної, зронічної, тишеви на дівручці як тут.

Куди і зого вони постійно ідуть, революція не збудила їх справді, як в революційні часи до таборування і

Чаркунті, приїшов мені якийсь квиток і квиток мені якийсь квиток і Саратова через Москву до Харкова і плацкарту і посадив мене в потяг.

Чекаю що години і пригадую собі з дитинства одного дядька на Україні, що давше виїздив

на двірцях за три години до
відходу поїзду.

"— Та радіє те" — кажу я їм

"— Як радіє? Години їхаєш,
години чекаєш, а година і так
розійдеться!"

Розійшлося і моя третя година
на івми поїхали.

Це був добрий, швидкий кав-
казський поїзд з блакитними
вагонами; отже, конний має
своє гарне, певне місце.

Прийшов як і в Бігосово провід-
ник з датию мобілізаційною поїзком.

Всі купили. Столо навіть до-
дешевіло; кондукторів багато

Найкраще мене сиділа жінка,
на горі м'яким він якій грузини.

Я роздумував як це воно буде
з роздільницями, враз сусідка
погодила він скільки різне від-
ництво і суворо зухвало мені

"— Відверніть!"

Я озоче би це і сам зробив,

бо жінка була брудка і не
було на що дивитися.

Потім роздерегав і я.

Всю одіж, штани і чоботи всі
клали собі під подушку, зробив
це і я і пригадав собі, що кві-
ка днів тому казав в Німеч-
ні в сталевому вагоні 3^й класу
си давали собі тільки вивалки
для штанів, щоб вони не страви-
ли фарми.

Сталося добре.

Вагон був вигідний, вузько-
ту і малюкартний; всі мовчаво зав-
няли; отже, ніхто в ноги не ходив
і не турбував.

Вранці розмови.

Желов всі давно знайомі,
на станціях біганина за за-
ралою водою, потім довге за-
пиття зі спіданнями як в старі
російські часи.

Дія повноти картини браку =
 було це тілком стереотипової
 сварки двох жінок: одній потріб-
 но закрити вікно, бо тамше во-
 на басудитася, а друга без відкри-
 ття вікна пов'язує збіліт.

Я намагався прийняти, по мот-
 тивності, совітський вигляд тако-
 ніри, тоби не впадали в очі,
 але це, мабуть, не довело мене
 взагалом, бо дивлячись на мене
 все як на чужого; з'явився сир-
 був мені посередньо рабаза-
 ти хто і звідки і, але після
 моєї ухильної відповіді ніго
 цього заміру більше не повто-
 рив.

Очевидно, колежоло 9. торти
 Тону чесного і порядного сов'яз-
 ков громадянина, який не
 хотів, щоб його могли прий-
 мати за чкіста, не виявляти

зайвої цікавості до свого
Білгороду.

Всі говорили по московськи,
я один вперто по українськи,
ракуючи що в поїзді на Україну
мусять бути і українці.

Я не поглибився, бо до кінця
звмил мні погані Віднові-
даці на місці і гарній українсь-
кій мові, а це за короткий час
— більше половини моїх сусідів
говорили по українськи.

Ми від'їздили до України.
Немов в чаді, з неспівом
вбірав я очима крайвиди
Білгород.

Я вискакую на двірці.
Найшли по українськи
В буфеті продають пиво і
мед якось кийвської броварні.
Найшли на пляшках тільки
по українськи, ні одного слова
по московськи.

Щезли і московськи утвр-

ки, на коробках також тільки українськи написи.

Мені не хотілося пити, але я пію і пиво і мед і курю цигарки.

В буденні говорю по українськи і пишу коли мені також по українськи відповідають.

В цей мент мені байдуже ти ці цигарки, дійсно, українськи чи тільки з українським написом чи під всією цією українською формою криється, дійсно українським зміст.

Я гоню це — на підніжжю — ці настирливі душки, щоб вони мені не обрубали цієї правдивої хвилини, нехай, може, лише омані.

Я насторожую вуха, когучи тільки українську мову на двірці і, дійсно, чути українські слова.

В Білгороді міняється кон=

Гукторська бригада.

Взводирь гарний і дебелий
копачтор.

"Квітки, будь носка" з ро-
дістю цю з ко українськи.

Підметаю вагон.

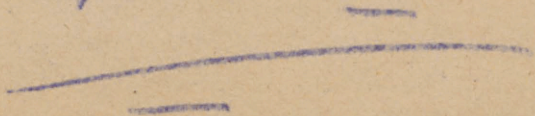
Посашири уважливо кидають
недокурки не по підлогу як
досі, а в пловальницю.

"На Україні суворійше" —
кашуть вочи — "штрафують"

Я жадливо прислухаюся до
кожної слова, прикладаю до
кожної речі.

В вагоні дочекавшись мене,
починають оголошення.

Харків.

282

HOTEL ERZHERZ
WIEN
FAMILIENHOTEL I

Berlin 30
69 t

M. 24/29
erka vsz

6965

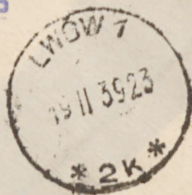
"Czerwona Kalyna"
Wydawn. koop.
Lwów

Zimorowicza, 12
Poleń.

Einzeichnen

A. v. Sevriuk
Berlin W 30, Motzstraße 47
Tel. 25 76 05

21/53/3

Григорій Т. Антонович

Літопис

283

1

До розступів наших поетів

Грудень 1934.

Це правда: кров з вапняки може змити дощ,
червона місяць хустина може стерти,
але найменше Ваші джарини від рож
горять у пам'яті на палитві негасимих.

Знахались Ви уперто й прискли й жисти,
кохались в суворості, як ми у чужих
і Ваші очі стали вічність, кожен
у серці, мов ~~справа~~ зорі, заступила сім'я вули.

Слово про полк піхоти

Ми малоюють тверду і вугеряву
складася, мов прапор, на світанку.
У вугеряві цілує очі слава,
горить на неї вули і вапняки.

Змішались, у вугеряві склупившись,
станиці й мода перед арсеналом.
Ми на джарини сонце настурювали,
виходило неспришно і зухвало.

Крота в вертепаса вулиці, наче побитв.
Зніж ратини зриваються два леви,
дінають в корі, підлогають, срук у крові,
корота кишить, масис. Місце лева!

Тоді гур, під прапоз вальтореків і тарелів
 виходить лев попереду рони,
 ведуть її. Хай їх вітають прелем
 музони полку нашого ніхоти!

Хай всі, хай всі постануть і почують,
 з тристун, з дельфонів, з драми, з драків сундешних:
Востань всі ніхота салютно!
 Шранкелі сонці вистухають в місті!

Ми молодієм тверду і вугеріву
 складати, мов прапор, на лавентах.
 У вдраві на синій несі сон
 майбутньої Республіки ведення.

наша
 ніхота в поле цотико машерує,[^]

